Milliyet
ÇOCUK
29 Haziran 1981 ● Sayı: 27 ● 25 Lira

TÜRK TİCARET BANKASI İŞBİRLİĞİYLE
HAZIRLANAN
İlkçağlardan Uzayçağına Kadar
BÜYÜK DÜNYA
KEŞİFLER TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ
ÖZEL EKLERE BU SAYIDA BAŞLADI

"Bizim Takım olarak, geçen gün, gittik, hepimiz birer paket Ülker Bego aldık, yedik. Amacımız, Ülker Bego'ya not vermekti. (Hep biz not alacak değiliz ya!)

İşte, Ülker Bego'nun sınav sonunda aldığı notlar:

Lezzeti	: Pekiyi
Besleyiciliği	: Pekiyi
Tazeliği	: Pekiyi
Ambalajı	: Pekiyi
Fiyatı	: Pekiyi

Ülker Bego, kocaman bir aferin'i haketti doğrusu. Bir kere, çok lezzetli. Taptaze. İnsanın ağzında dağılıyor. Sonra, içinde vitaminler, mineraller var. Öğrendik, biliyoruz ki vitamin ve mineraller, sağlığımız, gelişip güçlenmemiz için çok yararlı. Ülker Bego, besleyici.

Sizin Takıma da öneririz. Ülker Bego, bizler için özel. Tam bize göre.

Dikkat! Vitamin ve mineralleri henüz öğrenmemiş, bu konulara gelmemiş olan arkadaşlar, öğretmenlerine sorsunlar, kitaplarından öğrensinler. Vitaminler, mineraller çok önemli."

ÜLKER
Gıda Sanayii ve Ticaret A.Ş.

REKLAMCILAR LTD.

BİZDEN SİZE

Yeni Ansiklopedimiz

İRMİALTI sayıdır özel eklerle vermekte olduğumuz "Büyük Doğa Tarihi Ansiklopedisi" *geçen sayımızda bütünlendi. Yerine uzun bir süredir hazırlıkları yapılan* "İlkçağlardan Uzay Çağına Kadar BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ"ni yine özel eklerle vermeye başladık.

"İlkçağlardan Uzayçağına Kadar Büyük Dünya Keşifler Tarihi Ansiklopedisi"*ni sizler için öğretmen ve eğitim uzmanlarından oluşan bir kurul derleyip düzenledi.*

Ansiklopedimiz, olguya salt bir keşiflerin tarihi ve kaşiflerin başlarından geçen olağanüstü serüvenlerin hikayeleri olarak bakmamaktadır. Yanı sıra, etkilenme olgusunu da ele alınmakta, böylece okura çok yönlü bir yararlılık sağlamaktadır.

Türk Ticaret Bankası *ile* Milliyet Çocuk Dergisi *"İlkçağlardan Uzayçağına Kadar Büyük Dünya Keşifler Tarihi Ansiklopedisi"nin, öğrencilerin dışında aydınlarımız için de bir tür* "başucu kitabı" *nitelikleri taşıdıysa ve okul dışında da faydalı olacağına inanıyoruz.*

ARMAGAN YAGMURU"muz da sürüyor. Bu haftaki çekilişimizin talihli okuru Mert Tüten "Armağan Yağmuru"ndan bisiklet kazandı.

Esenlik dileklerimizle

Tarık Dursun K.

OKURUN SESİ

..... Yıllardır derginizin sürekli okuyucusuyum. Artık çocuk dergisi okuyacak yaşımın geçmesine karşılık, derginizi hâlâ bir çocuk merakıyla okumaktan kendimi alamıyorum. Yayımladığınız ansiklopedi ekinden bu yılki derslerimde yararlandım. Sizlerden dileğim bu anlamda yayımların devam etmesi. Başarı ve teşekkürlerimle...

Yasemin Kurtaran (Eskişehir)

... Resim yapmayı çok seviyorum. Özellikle çizgi romanlar, ilgimi çekiyor. Bu türde çalışmalar yapmak istiyorum. Ancak bu konudaki bilgim yetersiz. Acaba derginizde resimli roman tekniğini açıklayıcı bir köşe yapılamaz mı?

Reha Adayan (Antalya)

... Derginizin sürekli okuyucusuyum. Özellikle Ansiklopedi eki, kitap fiyatlarının çok yüksek olduğu şu zamanda yayımlanması benim gibi kısıtlı maddî olanaklara sahip arkadaşlarımın da beğenisini kazanıyor sanırım. Bu anlamda yayımların devam dileğiyle. Başarılar.

Birgül Esener (İstanbul)

... Derginizi ilgiyle izliyorum. Ben de çok sevdiğim dergime katkıda bulunmak istiyorum. Örneğin **"Kırk Ambar"** sayfasındaki **"İster İnan, İster İnanma"** köşesine ilginç bulduğum yazıları gönderebilir miyim?

Nurcan Şener (Ankara)

....Derginizi ilk sayısından beri alıyorum. Severek okuyorum. Önceden yayımladığınız "Hafiye 99"u yeniden yayımlama olanağınız varsa yayımlar mısınız? Ayrıca Çocuk Kulübü'ne de üye olmak istiyorum...

Mücahit Özdamar (ANKARA)

....Derginizi severek okuyorum. Özellikle, **"Bilmece - Bulmaca"** sayfasını çok seviyorum. Ama "Sözcük Avı" oyununu yayımlarsanız; daha da severek okuyacağım. Ayrıca yayımlanması dileğiyle bir de şiirimi gönderiyorum. Teşekkürler.

Semra Eren (KARS)

İÇİNDEKİLER

Gümüş Örümcek 4-5
Tarzan 6-9
Ve Kaçırıldılar! 10-11
İstanbul Serüveni 12-13

İSTANBUL SERÜVENİ 12

Bir Uçak Kaçırıldı 14-17
Mırnav 19
Hikâye: Behiç Duygulu 20
Şiir: Necati Yıldırım, Mehmet Semih, İsmet Arslan 21
Yeni Gazete 22-23
Kırk Ambar 24-25
Cimcime 26-27

SİNEMA-TV 29
Pul-TV-Sağlık-Santranç-Plak-Sinema-Kitap 28-29
Okurdan Okura 30-31
Bilmece-Bulmaca 32-33
Nasıl Çalışır? 34

Milliyet ÇOCUK

Milliyet Gazetecilik A. Ş. adına Sahibi:
AYDIN DOĞAN

Genel Müdür:
YEKTA OKUR

Yayın Yönetmeni:
TARIK DURSUN K.

Sorumlu Yazılışleri Müdürü:
MEHMET İLKORUR

Adres: MİLLİYET GAZETESİ/Nuruosmaniye Cad. No: 65 Cağaloğlu/İstanbul. Abone ve satış için başvuru: Milliyet Gazetesi Satış Servisi, Cağaloğlu/İstanbul. Abone koşulları: Yıllık 1500, Altı aylık 750 Tl. (Uçak ile Yıllık: 1650, Altı aylık 875 Tl.) Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir. Dizgi ve baskı: Milliyet Tesisleri. Türkiye'de fiyatı: 25, Kıbrıs'ta: 30 Tl.

Yıl: 11
Cilt: 3
29 Haziran
Sayı: 27

Korkusuz Üçler

GÜMÜŞ ÖRÜMCEK ⑤

RENKLİ sokaklardan geçip geri dönerlerken, "Acaba neler dönüyor buralarda?" diye homurdanıp durdu Şişman. "Neden izliyorlar bizi? Biz hiç bir şey bilmiyoruz ki!"

"Belki biri bizim bildiğimizi sanıyordur."

"Biri de bilmiş olmamızı istiyor," diye Çekirge atıldı. "Ben."

Rudi arabayı durdurdu. İnsanların gezindikleri büyük ve ağaçlarla kaplı bir alana gelmişlerdi. Uzaktan müzik sesi işitiliyordu.

Kapıyı açmak için yerinden fırlayan Rudi, "Burası en büyük parkımızdır," dedi. "Ağır ağır ortaya doğru yürüyün, bandonun yanından geçip cambaz ve palyaçoların yanına varınca durup birkaç resim çekin. Sonra balon satan kıza resmini çekmek istediğinizi söyleyin. Adı Elena'dır, benim kızkardeşimdir. Siz dönene kadar ben burada bekleyeceğim. Sakın arkanıza bakmayın. Sizi izleyeceklerdir, fakat endişelenmenize gerek yok. Hiç olmazsa şimdilik!"

"Hiç olmazsa şimdilik!" diye Şişman müzik sesinin geldiği yöne doğru yürürlerken homurdandı. "Eh, hiç olmazsa birşeyler başladı derim ben buna!"

Çekirge, "Djaro'ya nasıl yardım edebileceğimizi düşünüyorum," dedi. "Elimizden birşey geleceğini sanmıyorum."

Efe, "Olayların gelişmesini beklemeliyiz, " diye düşüncesini söyledi. "Bana kalırsa, herhalde biriyle buluşup buluşmayacağımızı anlamak için izliyorlar bizi. Örneğin Bert'le falan."

Biraz daha yürüyünce açık bir alana geldiler, herkes çimenlerin üstüne oturmuştu. Parlak üniformalar giyinmiş sekiz adam gürültülü bir müzik çalıyorlardı. Parça bitince ortalık alkıştan inledi. Bando yeni ve daha gürültülü bir parçaya başladı.

Korkusuz Üçler, bandonun çevresini dolanıp yürümeye devam ettiler. Yollarda o kadar çok kalabalık vardı ki, izlenip izlenmediklerini kestirmek olanaksızdı. Birden geniş bir açıklığa çıktılar.

Burada Rudi'nin sözünü ettiği oyuncular vardı. Kurulan bir trambolin üzerinde iki cambaz akla hayale sığmaz hareketler yapıyorlar, bir iki palyaço seyirciler arasında takla atıyorlar, uzattıkları küçük sepetlere insanlar para bırakıyorlardı.

Elinde kocaman bir balon tomarı olan köylü giyimli güzel bir kız vardı bir kenarda. Çocuklara balon satarken İngilizce olarak insanın isteklerini göğe ulaştırması için bir balon satın alıp özgürlüğüne kavuşturması hakkında bir de şarkı söyledi. Gerçekten de çok kimse aldıkları balonları kırmızı, sarı, yeşil ve mavi toplar halinde göğe bırakıyorlardı.

Efe, "Palyaçoların resimlerini çekin," dedi. "Ben de de cambazlarınkini çekeceğim. Çekirge sen de ortalığa şöyle bir göz at bakalım."

"Tamam, Birinci." Şişman palyaçolara doğru yürüdü.

Çekirge yanında beklerken Efe makinesini açıp cambazlara çevirdi. Sanki ayar yapmakta güçlük çekiyormuş gibi orasını burasını kurcalarken telsizi çalıştıran düğmeye basıyordu.

"Birinci konuşuyor," diye mırıldandı. "Sesimi duyuyor musun?"

"Beş kuvvetinde duyuyorum," diye Bert'in sesi duyuldu makinenin içinden "Durum nedir?"

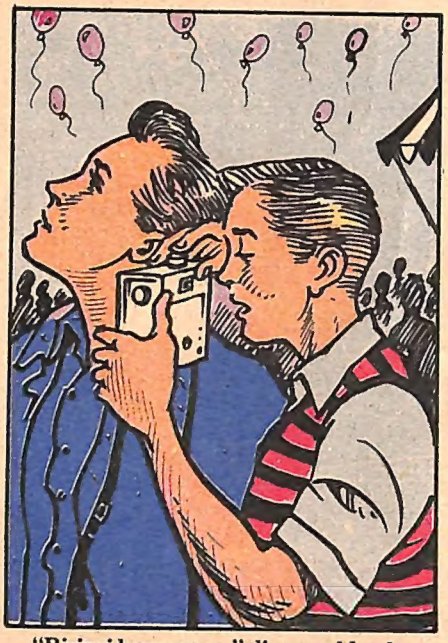

"Birinci konuşuyor," diye mırıldandı.

"Geziniyoruz. Prens Djaro, Varania'nın çalınan gümüş örümceğini bulmamız için kendisine yardım etmemizi istedi. Örümcek çalınmış ve yerine bir taklidi bırakılmış?"

"Ooo! Desenize durum düşündüğümden de kötüymüş. Ona yardım edebilecek misiniz?"

"Doğrusu bilemiyorum."

"Ben de öyle. Ama gözlerinizi dört açın, bakalım neler olacak! Başka birşey var mı?"

"Şu anda parktayız ve büyük bir olasılıkla izleniyoruz. Ama arkamızdakilerin kimler olduklarını bilmiyoruz."

"Onları görmeye çalışın. Yalnız kalınca bana yeniden durumu bildirin. Şimdi konuşursanız, kuşkulanabilirler."

Bert konuşmayı kesti. Efe resimlerini çekti. Çekirge çevresine dikkatle baktı, kuşkulu bir kimse göremeyince önündeki palyaçonun sepetine birkaç bozukluk para attı.

Palyaçolar ortaya takla atan ve önayakları üstüne ayakta duran bir köpek çıkarınca baloncu kızın çevresi bir an için boşalmıştı.

Efe, "Şimdi kızın resmini çekelim," diye fısıldadı. Kız resminin çekildiğini görünce gülümsedi.

"Beyler, bir balon almaz mısınız? Balonu göğe gönderirseniz istekleriniz gerçekleşir."

Şişman, cebinden bulduğu paraları kıza uzattı. Kız çocuklara birer balon verdi. Sonra bozukluk aramak için eğilirken, "İzleniyorsunuz," dedi. "Bir kadınla bir erkek. Sizinle konuşmak istediklerini sanıyorum. Şu masaya oturup birer dondurma ısmarlayın. Onlara sizinle konuşma fırsatı verin."

Çocuklar isteklerini mırıldanarak balonları bıraktılar. Gökte küçük birer nokta olana kadar izlediler renkli balonları. Sonra çimenlerin üstüne yerleştirilmiş masalara doğru yürüdüler. Birinin çevresine oturdular. Pala bıyıklı bir garson hemen yanlarına seyirtti. "Dondurma mı istersiniz, yoksa sıcak kakaoyla sandviç mi?"

Garson gittikten sonra çevrelerine bakınınca bir erkekle bir kadının baloncu kızın yanına yaklaştıklarını gördüler. Çekirge, bunların Prens Paul'un resmine bakarlarken arkalarında duran çift olduklarını fark etmişti. Demek kendilerini izleyenler bunlardı.

Kadınla erkek çocukların yanındaki masaya oturup kahve ve dondurma ısmarladıktan sonra arkalarına yaslanıp çocuklara gülümsediler.

Kadın, "Sizler turistsiniz, değil mi?" diye sordu.

"Evet efendim," dedi Efe. "Siz de değil mi?"

"Elbette."

Efe birden dikkat kesildi. Kadın kendilerinin yabancı ve turist olduklarını nereden biliyordu?

"Evet efendim, gece geldik."

"Bu sabah sizi şatonun müzesinde gördük," dedi kadın. "O yanınızdaki Prens Djaro değil miydi?"

Efe başını salladı. "Evet, bize sarayı gezdiriyordu." Sonra arkadaşlarına döndü. "Dondurmalarımız gelmeden ellerimizi yıkasak, iyi olacak çocuklar. Palyaçoların hemen ardında tuvalete giden yolu gösteren bir işaret görmüştüm."

Efe, kadınla adama döndü.

"Biz elimizi yüzümüzü yıkamaya gidiyoruz, acaba biz yokken fotoğraf makinelerimize gözkulak olur muydunuz?"

"Elbette," dedi adam. "Hiç üzülmeyin, biz buradayken eşyalarınıza birşey olmaz."

"Teşekkür ederim, efendim." Efe, arkadaşlarına konuşma fırsatı vermeden tuvalete doğru yürüdü. Diğerleri de ardından koştular.

"Ne oluyor, Efe? Neden makinelerimizi orada bıraktık?"

"Şşşt! Aklıma birşey geldi. Yürüyün!"

Baloncu kızın yanından geçerken Efe hiç duraklamadan," "Lütfen kadınla adamı gözden kaçırma," dedi. "Makinelerimize el sürecek olurlarsa, bize haber ver. Biz hemen dönüyoruz."

Kız başını salladı, Korkusuz Üçler sıradan turistler gibi salına salına yürüdüler.

Tuvalet, ağaçlar arasında taş bir binaydı. Yalnız kaldıklarında Şişman, "Ne yapmak istiyorsun Efe?" diye sordu.

Efe gürültü olması için musluğu açtı. "Biz yokken o iki kişi konuşup ağızlarından bir şey kaçırabilirler."

"İyi ama bunun bize ne yararı var?"

"Makinemin içindeki ses alma aygıtını açık bıraktım. Çok duyarlı bir araçtır. Konuştuklarını hemen kaydeder. Artık konuşmayalım, bir dinleyen olabilir."

Ellerini yıkadıktan sonra masalarına döndüler. Yanından geçerken baloncu kız başını bir kere salladı. Demek makinelerine dokunulmamıştı. Kadınla adam kahvelerini içiyorlardı.

"Kimse makinelerinizin yanına bile yaklaşmadı çocuklar," dedi adam. "Çok namuslu insanlar yaşıyor bu ülkede. Garson siparişinizi getirdi ama sizin biraz sonra döneceğinizi söyledim. Hah, işte yine geliyor!"

Garson üstü dolu tepsiyle yaklaşıyordu. Az sonra masanın üstü sandviç, kakao ve dondurmayla dolmuştu. Çocuklar bir daha yemek fırsatı bulamayacaklarını düşünerek sandviçlere saldırdılar. Birkaç dakika sonra da kadınla erkek kahvelerini bitirip kalktılar, çocuklara veda edip gittiler.

"Eğer bizimle konuşmayı düşünmüşlerse bile fikirlerini değiştirmiş olmalılar," dedi Şişman.

"Ben birbirleriyle konuşmuş olduklarını umarım," diyen Efe makinesinin kenarındaki küçük düğmeye dokundu. Bant geri sarıldıktan sonra da ses düğmesine bastı. Önce hafif bir parazit, ardından da adamın sesi duyulunca Çekirge heyecanla yerinden fırladı.

"Senin dediğin oldu Efe!"

"Şşşt! Sakin ol! Neler konuştuklarını dinleyelim bakalım. Makineye bakmayın, yemeye devam edin."

Yan masalardan sesin duyulmaması için düğmeyi iyice çevirdi. Konuşma başladı.

ERKEK: Freddi, bize boşuna yolladı bana kalırsa. Bu üç çocuk dedektifse ben de arabım."

KADIN: Freddi çok seyrek olarak yanılır. Bunların çok kurnaz olduklarını söyledi. Haklarında gereken soruşturmayı yapmış. Korkusuz Üçler diyorlarmış kendilerine.

ERKEK: Hepsi numara bunların. Bunlar birşey çözmüşlerse, ancak talihleri vardır da ondan. Şu şişman olanı kadar aptal bir çocuk görmedim bugüne kadar.

Efe ile Çekirge kahkahalarını güç tuttular. Şişman gerçekten aptal görünmeye çalışmıştı.

KADIN: Yine de Freddi onları izlememizi ve kimseyle bağlantı kurup kurmayacaklarını öğrenmemizi istedi. Onların gizli örgüt hesabına çalıştıklarını sanıyor.

. biz buradayken eşyalarınıza bir şey olmaz.

ERKEK: Bunların dünyalarından haberleri yok yahu. Gezintiye çıkmış üç çocuk. Bundan sonra başkası izlesin onları, ben bu işte yokum."

KADIN: Prensi Dük Stefan'ın planlarını kabul etmesi için kandırmalarını söylemeyecek misin onlara?

ERKEK: Hayır. Bunun parlak bir fikir olduğunu sanmıyorum. Ben tek çarenin Freddi'nin ta ilk baştan beri düşündüğü şey olduğuna inanıyorum. Prensi at, Dük Stefan'ı sürekli Naip yap, sonra da Stefan üzerindeki etkinliğimiz nedeniyle bizim örgüt ve Roberto bu ülkenin gerçek egemenleri olsunlar.

KADIN: Az alçak konuşsan iyi edersin. Seni duyan biri çıkar.

ERKEK: Çevremizde kimse yok ki. Mabel, bu iş şimdiye kadar giriştiğimiz işlerin en sağlamı. Dük Stefan'ı bizim isteklerimiz doğrultusuna çalışmaya zorladık mı, işimiz iştir. Sen, hiç bir ülkeye sahip olduğun takdirde neler yapabileceğini düşündün mü?"

(Sürecek)

SONUNDA GÖRDÜ. SARMAŞIKLARIN ARDINDAN DEV BİR GORİL ONA BAKIYORDU. YAVAŞÇA EĞİLİP, BALTASINI ALDI. GÜRÜLTÜ ÇIKARIP, HAYVANI ÜRKÜTMEK İSTEMİYORDU. AMA YİNE DE ÇOK KORKMUŞTU!

GORİL'LE ARALARINDAKİ UZAKLIK, ÇOK AZDI. KÜÇÜK BALTASIN-DAN BAŞKA DA, ELİNDE SİLÂH YOKTU.

ONDAN KAÇIP KURTULABİLMESİ OLANAKSIZDI. AYRICA GORİLİN KENDİSİNE SALDIRIP SALDIR-MAYACAĞINI DA BİLEMİYORDU.

ACABA ALİCE'E NE OLMUŞTU? ACABA O DA BU TEHLİKENİN FARKINDA MIYDI? KOŞUP, KARISINI UYARMAYA KARAR VERDİ.

1

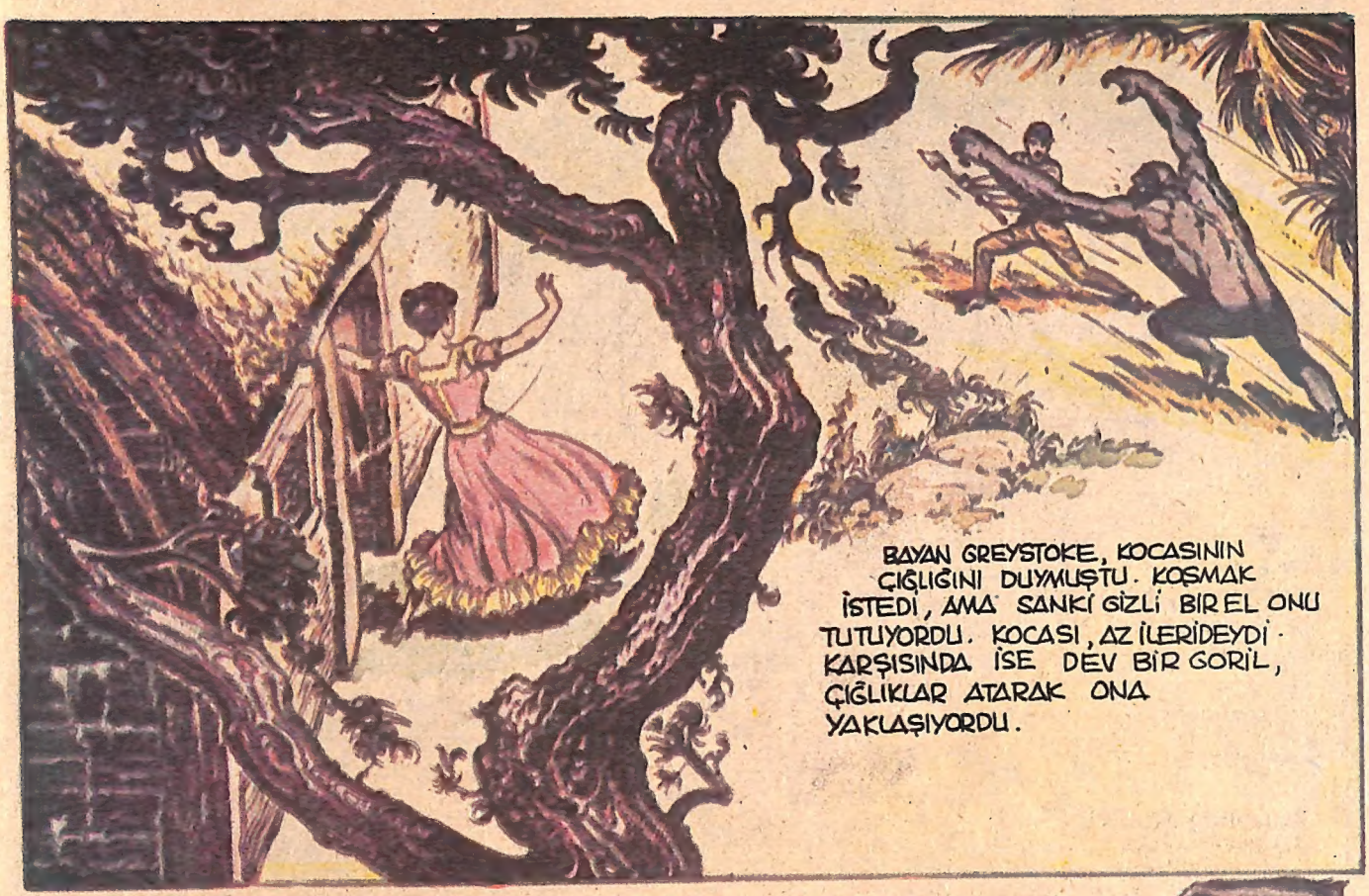

BAYAN GREYSTOKE, KOCASININ ÇIĞLIĞINI DUYMUŞTU. KOŞMAK İSTEDİ, AMA SANKİ GİZLİ BİR EL ONU TUTUYORDU. KOCASI, AZ İLERİDEYDİ. KARŞISINDA İSE DEV BİR GORİL, ÇIĞLIKLAR ATARAK ONA YAKLAŞIYORDU.

ÖLÜMLE BURUN BURUNA OLDUĞUNU ANLAYINCA, KENDİNİ SAVUNMAYA KARAR VERDİ. DEV GORİL, HOMURTULAR ÇIKARARAK YAKLAŞIYORDU. GÖZLERİ O KADAR KIRMIZIYDI Kİ, SANKİ İNSANLARA DUYDUĞU NEFRET YÜZÜNDEN OKUNUYORDU...

SİLÂHLARDAN KORKMASINA RAĞMEN, ALİCE KULÜBEDEN KOCASININ TÜFEĞİNİ ALDI. HİÇ DURAKSAMADAN, NAMLUYU, ACIMASIZ MAYMUNA DOĞRULTTU.

CLAYTON KARISINA "TANRI AŞKINA GERİ DÖN" DİYE BAĞIRDI...

ARTIK ÇOK GEÇTİ. GORİL SALDIRMIŞTI. ONA KARŞI KOYMAYA ÇALIŞTI, AMA OLMADI. DEV GORİL, CLAYTON'UN ELİNDEKİ BALTAYI, SANKİ KAĞITTAN BİR OYUNCAKMIŞ GİBİ ALIVERDİ.

SONRA DA O KORKUNÇ ÇIĞLIĞINI ATARAK KUVVETLİ BİR TOKAT SAVURDU.

TAM O SIRADA, ALİCE TÜFEĞİNİ ATEŞLEMİŞTİ. GORİL ŞÖYLE BİR SARSILIR GİBİ OLDU.

SONRA DA GERİSİN GERİYE DÖNEREK, KADININ ÜZERİNE YÜRÜDÜ. CLAYTON YERDE YATIYORDU.

3

CLAYTON GORİLİN KARISININ ÜZERİNE SALDIRDIĞINI GÖRMESİYLE YERDEN KALKMASI BİR OLDU.

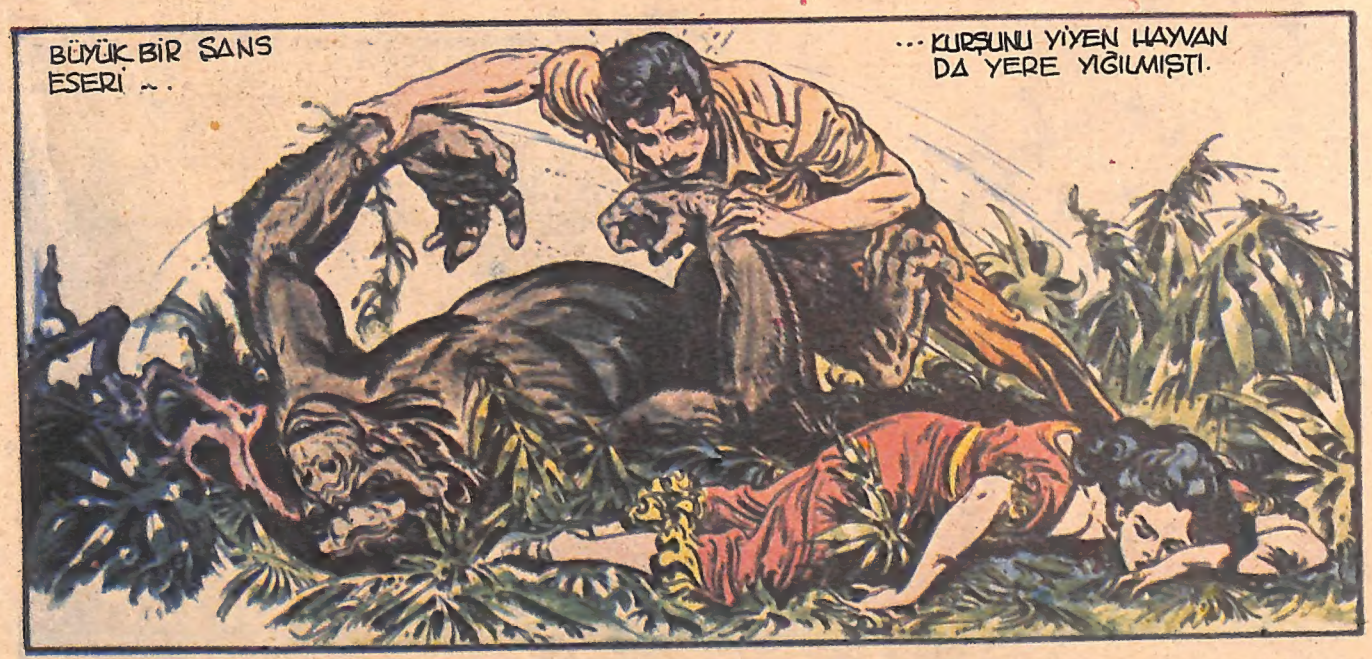
BÜYÜK BİR ŞANS ESERİ ~.
... KURŞUNU YİYEN HAYVAN DA YERE YIĞILMIŞTI.

ARTIK KURTULMUŞLARDI. DEV MAYMUN ÖLMÜŞTÜ. CLAYTON KARISINI KUCAKLAYIP KULÜBEYE GÖTÜRDÜ.

ZAVALLI KADIN, GORİLİN TOKADINDAN SONRA BİTKİN DÜŞMÜŞTÜ. KAFASINI KALDIRIP, "KÖTÜ BİR DÜŞTÜ". DİYEBİLDİ. CLAYTON ONUN SAÇLARINI OKŞADI, KARISININ BİR KAÇ GÜN YATIP DİNLEMESİ GEREKİYORDU.
4
SURECAK

..VE KAÇIRDILAR !

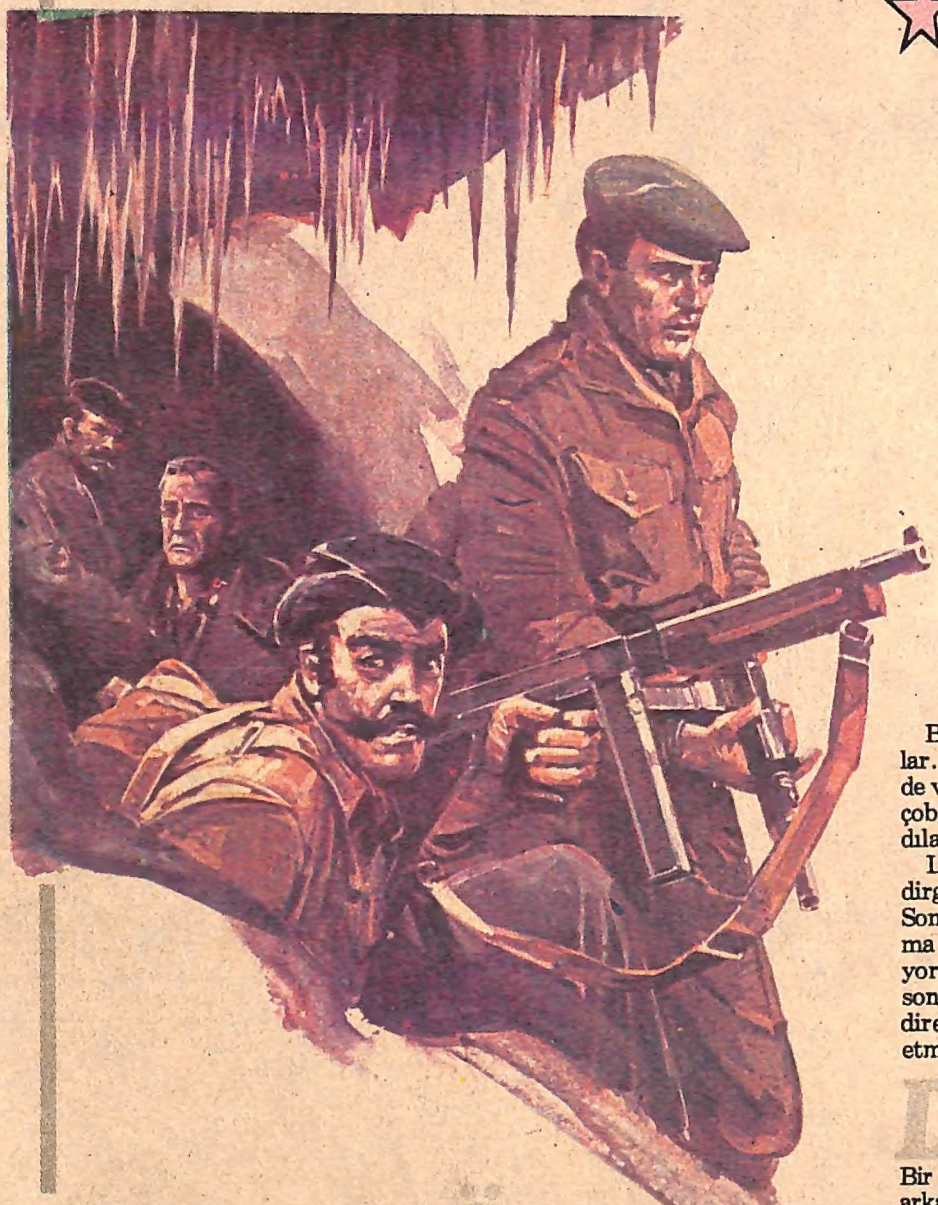

Haberi alan Almanlar, çevreyi topçu uçaklarıyla taramaya başlamıştı. Kimseye göz açtırmıyorlardı. Yirmibin asker dağı kontrol altına almıştı...

BOMBARDIMAN uçağının içindeki dört adam, Girit adası üstüne geldiklerinde, son hazırlıklarını çoktan bitirmişlerdi. Kapı açıldı ve birbiri ardına gecenin karanlığındaki boşluğa atlamak için sıraya girdiler.

Dört paraşütçünün dördü de çiçeği burnunda delikanlılardı; Pat Leigh 21, Stan Moss 18, Manoli Paterakis ile Georgi Tyrakis de 20 yaşlarında anca vardılar. Amaçları, Almanların elinde bulunan Girit adasına inerek, Ada Komutanı General Wilhelm Müller'i kaçırıp olay yaratmak ve böylece de Alman askerlerinin moralini çökertmekti.

ÖNCE Leigh atladı. İndiği yer, "Binbir Değirmen" diye adlandırılan bir yöreydi. Paraşütünü toplarken, gökyüzüne baktı. Uçak bir sis tabakasına dalmış, gözden yitip gitmişti. Leigh, öbürlerinin de atladıklarını sanıyordu. Emir böyleydi çünkü. Fakat bütün beklemelerine karşılık, uçaktan atlamaları gereken öbür üç arkadaşı bir türlü ortalıkta görünmediler. Leigh, tek başına kalakalmıştı.

Umudunu iyice kestikten sonra yollara düştü. Bir tepeye tırmandı, suyu çekilmiş bir dere yatağına indiği sırada çevresinin birden bire sessizce sarıldığını anladı, korkudan titredi.

Bereket, Yunan gerillalarıydı bunlar. Leigh kendini tanıttı. Haberleri de vardı zaten, hemen Leigh'i alıp bir çoban mağarasına götürdüler, sakladılar.

Leigh, mağarada kaldığı sürece tedirginlikten neredeyse çıldıracaktı. Sonradan öğrendi, arkadaşları atlama fırsatı bulamamışlar, bu yetmiyormuş gibi, Leigh'in arkasından ona son derece gerekli malzemeyi de indirememişlerdi. Uçak yoluna devam etmiş, Mısır'a gitmişti.

DAHA sonraki haftalarda da indirme yapılamadı ve "tasarı" ertelendi. Aradan iki ay geçti. Bir gün şişme bir botla Leigh'in üç arkadaşı Girit topraklarına ayak bastılar, yine bir araya gelebildiler.

Hedef belliydi, General Müller'di bu. Fakat yapılan soruşturmalardan adamın adayı terkettiği öğrenildi. Yerine yeni gelen General Kreipe'yi koydular. Zalim, acımasız bir Nazi'ydi.

Yola çıktılar. Her yerden destek görüyorlardı. Sahte belge ve pasaportlar edindiler. Köylülerin arasına karışmışlardı, dikkati çekmiyorlardı hiç. İyi Rumca ve Almanca biliyorlardı. Edindikleri bilgilere göre, General Kreipe, sık sık kaldığı Kastamonitza'ya özellikle geceleri subaylarıyla görüşmeye geliyordu. Yol üstünde çok keskin bir viraj vardı ve bu, işlerine yarayabilirdi.

KREİPE'nin bindiği Opel araba virajı aldı ve önüne çıkan el fenerli askerlerin dur işaretini görünce durdu. Pencereden uzanan General, sert bir sesle:

"—Ne var, ne oluyor burda?" diye sordu.

Öne çıkan Leigh, makineli tüfeğini adamın burnuna dayadı.

"—Kâğıtlarınız ve parola, lütfen!.." dedi.

"—Ne kâğıtları, ne parolası? Ben General Kreipe'yim sersemler!"

2

C. Richards'ın Romanı

İSTANBUL SERÜVENİ

OTOBÜS hareket etti. Tom hızla otobüsün arka koltuklarından yana doğru koştu, baktı. Angele ile o iki adam bir binadan içeri girmişlerdi bile.

"— Angela!" diye bağırdı yeniden. "Ben..." Durdu. Çok geçti artık.

Otobüs geniş caddeden hızla aşağılara yönelmiş, gidiyordu. Yolcular biraz da şaşkın bakışlarla bakıyorlardı Tom'a. Yadırgamışlardı da üstelik. Tom koltukların arasından geçerek yerine geldi, oturdu.

"Amma iş", diye geçirdi aklından. "Şaşırtmacanın böylesine hiç rastlamamıştım. Akşamüstü buluştuğumuzda bunu da söyleyeyim ona..."

Otobüs, Atatürk Köprüsü'nden geçmeye başladı. Haliç içerlere uzanıyor, köprünün ayakları altından irili ufaklı birçok gemi geçiyordu.

Sonunda Taksim Alanı'na vardılar. Terminalin hemen önünde taksiler yolcu bekliyordu. Tom birinin yanına vardı.

"— Taksim Alanı, Park Otel lütfen!" dedi.

Türk şoför dikkatle baktı yüzüne.

"— İngiliz misiniz?" diye sordu. "Taksiye binmeniz gerekli değil. Park Otel, yaya olarak yüz metre çekmez. İlerde, sağdaki büyük yapıdır."

Tom teşekkür etti. Şoförün dediği doğruydu. Terminalden Gümüşsuyu Caddesi'ni Dolmabahçe yönünde yürüdün mü, sağdaki bahçesi atkestanesi ağaçlarıyla dolu büyük yapı, Park Otel'di.

Tom otelden içeri girdi. Angela ile buluşma yeri olarak saptadıkları Amerikan Bar'a geçti. Teras bölümündeki bir masayı seçti kendine.

"— Bir bira rica ediyorum", dedi gelen garsona.

İstanbul'un en güzel saatlerinden biri başlamıştı. Güneş, batıya kaymış, gölgeler uzamıştı. Her şey çok güzel, çok görkemli görünüyordu. Boğaz'ın mavi sularında büyük gemiler bir aşağı bir yukarı gidip geliyorlar, yanlarından geçen şehir hatları vapurları parmak kadar ufalıyorlardı sanki. Kent, olağanüstü bir görkeme bürünmüştü. Nereye bakılsa camilerin görüntüleri kendilerini belli ediyorlardı. Güzellikle çekicilik bir araya gelmişti.

Tom saatine baktı. Sabırsızlanmakta haklıydı. Buluşma zamanı yaklaşmıştı. Yerinden kalktı, otelin girişine yürüdü. Giriş kalabalıktı fakat içlerinde Angela yoktu henüz.

Yeniden eski yerine geçip oturdu, bir bira daha ısmarladı.

"Hadi artık Angela..." diye geçirdi içinden. "Hadi, geç kalma, hadi gel artık!.."

Tom'un masasının arkasına gelen, Amerikan Bar'daki bir başka masada soluk pardösülü bir adam oturmuş, kahve fincanı önünde, ucuz cins bir sigara tüttürmüştü. Masasına bir de gazete yaymıştı, sözde okuyor görünüyordu. Ne var ki, bakışlarını Tom'a dikmişti ve bir an olsun ondan ayırmıyordu.

"ÇOK şaşırtıcı" diye düşündü Tom. "Gecikme Angela'nın nuyu da değildir. Acaba nerde kaldı?"

Saat 17.30 olmuştu çünkü. Ne gelen vardı, ne giden. Tom, tek başına

Sabırsızlanmakta haklıydı. Buluşma zamanı yaklaşmıştı...

"—İnin arabadan general, İngiliz ordusu adına tutuklandınız!"

General ile şoförünün yanına sığışarak hemen olay yerinden uzaklaştılar. Arabada General Kreipe'yi gören Alman askerleri, bütün yolları, tartışmasız açıyorlardı. Bir dağın yamacına geldiklerinde, General'e zorla bir pusula yazdırdılar: **"İNGİLİZLERİN ELİNDE TUTSAKIM: BENİ KAHİRE'YE GÖTÜRÜYORLAR. GİRİTLİLERİN BU KAÇIRMA OLAYIYLA BİR İLGİSİ YOKTUR..."**

UZUN yürüyüş başladı. Dağlardan, orman içlerinden geçen yorucu ve zor bir yolculuktu. Haberi alan Almanlar; çevreyi topçu uçaklarıyla taramaya başlamışlar, göz açtırmıyorlardı. Yirmi bin asker, dağı kordon altına almaktaydı. BBC radyosu General'in Kahire'ye götürüldüğü haberini kasıtlı olarak verdi. Amaç, çemberin gevşetilmesiydi fakat bir **"muhbir"** bunu yalanladı ve zor saatlere geçildi yine.

Dağın doruklarına doğru tırmandılar. Yaz olmasına karşılık, kârlı yöre-

otelin terasında oturakalmıştı, bekliyordu hâlâ. Ortalık yavaş yavaş kararmaya başlayacaktı. Güneş, eski kentteki camilerin arkasına çekilmişti. Boğaz'ın öbür yakasındaki birçok evlerde aceleci ışıklar yanmıştı bile.

Tom'un içini bir sıkıntı basmıştı. Beklemek usanç veriyordu fakat başka çaresi de yoktu. Sözleşmişlerdi ve nişanlısını beklemek zorundaydı o da.

Öte yandan Amerikan Bar'daki soluk pardösülü adam, Tom'un tam tersi bir davranışta, sakin sakin sigarasını içiyor, gözlerini Tom'dan ayırmıyordu.

Bir bira daha ister miydiniz?

Başını kaldırıp baktı. Garson gelmişti.

"— Bana sade bir kahve getirin", dedi. "Şey, telefon var değil mi burda?"

"— İçerde, girişte bulacaksınız..." dedi garson.

Tom, girişteki telefon kulübesine girdi. Angela'nın numarasını çevirdi. Karşı taraftan zil çaldı, fakat kimse karşılık vermedi. Tom, dinlemeci yerine koydu, kulübeden çıkarak 'danışma'ya gitti.

"— Bir şey öğrenmek istiyorum", dedi görevliye. "Kamarot Sokak nerede, biliyor musunuz?"

"— Buraya çok yakın efendim. Otelden çıkın, sağa dönün, cadde boyunca yürüyün sonra, Kamarot Sokak sağdan dördüncüdür."

Soluk pardösülü adam, onu izliyordu.

"— Sağolun", dedi Tom.

Eski yerine döndü, kahvesini bitirdi, içtiklerinin hesabını ödedi. Saat 20'yi bulmuştu. El çantasını aldı, otelden ayrıldı.

Amerikan Bar'daki soluk pardösülü adam da ayağa kalktı o sıra. Gazetesini katladı, masanın üzerine kâğıt para bıraktı sonra Tom'un arkasından yürüdü, otelden çıktı.

OLAĞAN DIŞI BİR DURUM

KAMAROT Sokak, evleri birbirine yaslanmış, kuytu ve suskun bir sokaktı. Tom evlerin arasından yürüye yürüye aradığı numarayı buldu. Sokak karanlıkçaydı, kapı numaralarını bir anda sökmek zordu doğrusu. Evet, Kamarot Sokak, numara 11 bu evdi işte.

Evin kocaman ve camlı bir kaşpısı vardı. Tom itti fakat ağır kapı bana mısın demedi. Kilitliydi. Üstelik zil de yoktu. Yumrukladı. Ne açan oldu, ne de "kim o" diyen. Yeniden yumrukladı. Kimse gelmedi. Her şey bir alacakaranlığa bürünmüştü, her şey suskundu.

"Hay Allah!" dedi.

Enikonu üzülmüş, canı sıkılmıştı.

Sokak ortasında bir süre bekledi. Sağa sola bakındı. Ev, beş katlıydı, hiçbir katta ışık yoktu.

"Angela", diye söylendi kendi kendine. "Angela, nerdesin?"

Az ötesinde o soluk pardösülü adam bir başka evin girişini kendine siper etmiş, Tom'u kolluyordu.

TOM, ne yapacağını bilmez bir durumda yeniden kapıyı yumrukladı. Bekledi. Bakındı. Sonunda elçantasını yüklendi yine, aynı yolları geçip Taksim Alanı'na çıktı. Yorgundu, uykusuzdu, sinirleri gerilmişti. Her şeyden önce bir sıcak banyo yapar, karnını doyurur ve güzel de bir uyku çekerse aklını başına anca toplardı.

Park Otel pahalıydı onun için. Yolu üzerinde küçük ve ucuz olması gereken bir oteli anımsadı. Evet, Ankara Oteli idi adı.

"— İyi akşamlar", diye karşıladı görevli kadın. "Tek yataklı mı, çift yataklı mı olsun odanız?"

"— Tek yataklı!"

Kadın öne düştü, merdivenleri çıktılar. Bir odayı açtı Tom'a.

"— Güzel bir odadır", dedi.

Oda küçüktü ama temiz ve derli topluydu.

"— Tamam", dedi kadına, pasaportunu uzattı.

"— Banyo koridorun sonunda. Kahvaltı, sabah sekizle on arasıdır. İyi akşamlar!"

Tom yatağın üstüne oturdu. Yorgun ve mutsuz hissediyordu kendini.

(Sürecek)

lere geldiler. Bereket bir Rum çoban önlerine çıktı da onları mağarasına götürdü ve donmaktan kurtuldular.

Almanlar ada halkına baskılarını artırdılar. Fakat kuru gürültüye papuç bırakan olmadı.

General yaşlıydı, üstelik tören üniforması giymişti ve durum giderek çekilmezleşiyordu. Adamı hem kaçırmak, hem de sırtta taşımak pek tatlı bir olay değildi elbet.

TEK yol, denizdi. Fakat hangi kıyıdan ve nereden? Yine çobanlar imdada yetiştiler, kurye ile yaparak İngiliz Haberalma Örgütü'ne durumu ulaştırdılar. Bir başka çift yanlı çalışan "**muhbir**"le Almanlara şaşırtmaca verdirdiler.

14 mayıs günü geldi çattı. Buna göre, gece yarısı bir hücumbot onları bekleyecek ve hepsini alıp adadan uzaklaşacaktı.

Kıyıya, dağdan sürünerek indiler. Ölümcül, bir beklemenin sonuda suları sessizce yararak çıkagelen bir sandal, Leigh ve arkadaşlarından "**emanet**"i aldı ve hemen geldiği gibi âdeta yok oldu.

BİR UÇAK KAÇIRILDI

5

BU SIR NE? BU SİNYAL! ZARFI ABOTT'A VERMEMEMİ İSTEDİ. NASIL ÖĞRENECEĞİM?..

ZARFI AÇABİLİRİM! HMM! AMA YA 2000 DOLARI ALAMAZSAM? BELKİ DE AÇMAK HAYIRLIDIR!..

ULLA'YI BIRAKSAM!?

BU ESKİ DEPOYU DİNLENMEN İÇİN HAZIRLADIK.

DC-8'İ KİM KAÇIRDI ACABA?

OLSEN!.. KÖTÜ ADAM! ABOTT'UN KURYATT'TAKİ CASUSU! NADİNE TAM ADAMINA GÜVENEREK İTİRAF ETTİ KİMLİĞİNİ.

OLSEN!.. PLÂNINI NASIL YAPTI?

BUNU SİZE DAHA SONRA ANLATIRIM. ŞİMDİ UYUMAK İSTİYORUM... ÇOK YORGUNUM.

MUHAKKAK!

TAHMİNİN DOĞRU!

CANAVARIN KOPYASI!.. ELMASLARI KENDİNE İSTEDİĞİ BELLİ!

ÖYLE SANIRIM Kİ ASİLERE GERİ DÖNMEYECEKTİR! ONA BİR ŞEY YAPAMAYIZ. NADİNE VE OĞLU ABOTT'UN ELİNDE.

NE KATI YÜREKLİ! DEĞİL Mİ MİCHEL? AZRAF 'BUNU NASIL YAPAR... MİRAJ 'LARIN KİMSEYE KÖTÜLÜK EDEMEYECEK BİÇİME GETİRİLMESİ GEREK.

YALNIZCA FAZLA BOZMA! BU BODRUMDA 3 DAKİKA BİLE BİR SABOTAJ'I ÖNLEYEBİLİR. PARİS'İN BİR DÜŞÜNDÜĞÜ OLMALI!

GÖRÜLMEYEN BİR SABOTAJ! ÇOK BASİT: HİDROLİK DEVREYE BİRAZ ASİT YETERLİ. ASİT BAĞLANTIYI KESER.

BU DA BİZİ İKİ SAAT İDARE EDER.

TAMAM! DÖKÜN ASİDİ ÖYLEYSE. UÇAKLARDAN SİLÂHLARI DA İNDİRİN.

O ARADA...

HA! HA! HA! PLÂNIM HARİKA!.. GÜN AĞARINCA BENİ BEKLEYEN ARABAYLA DOĞRU KUWAİT SINIRINA!..

ÖĞLEN, TUTSAKLARIN TAKASINDA, OLSEN, TANGUY VE ABOTT DURUMU ANLAYACAKLARDIR. BEN O SIRADA ZENGİN BİR KADIN OLACAĞIM! TIPKI MASALLARDAKİ GİBİ...

«ARMAĞAN YAĞMURU» KUR'ALARINA KATILINIZ!...

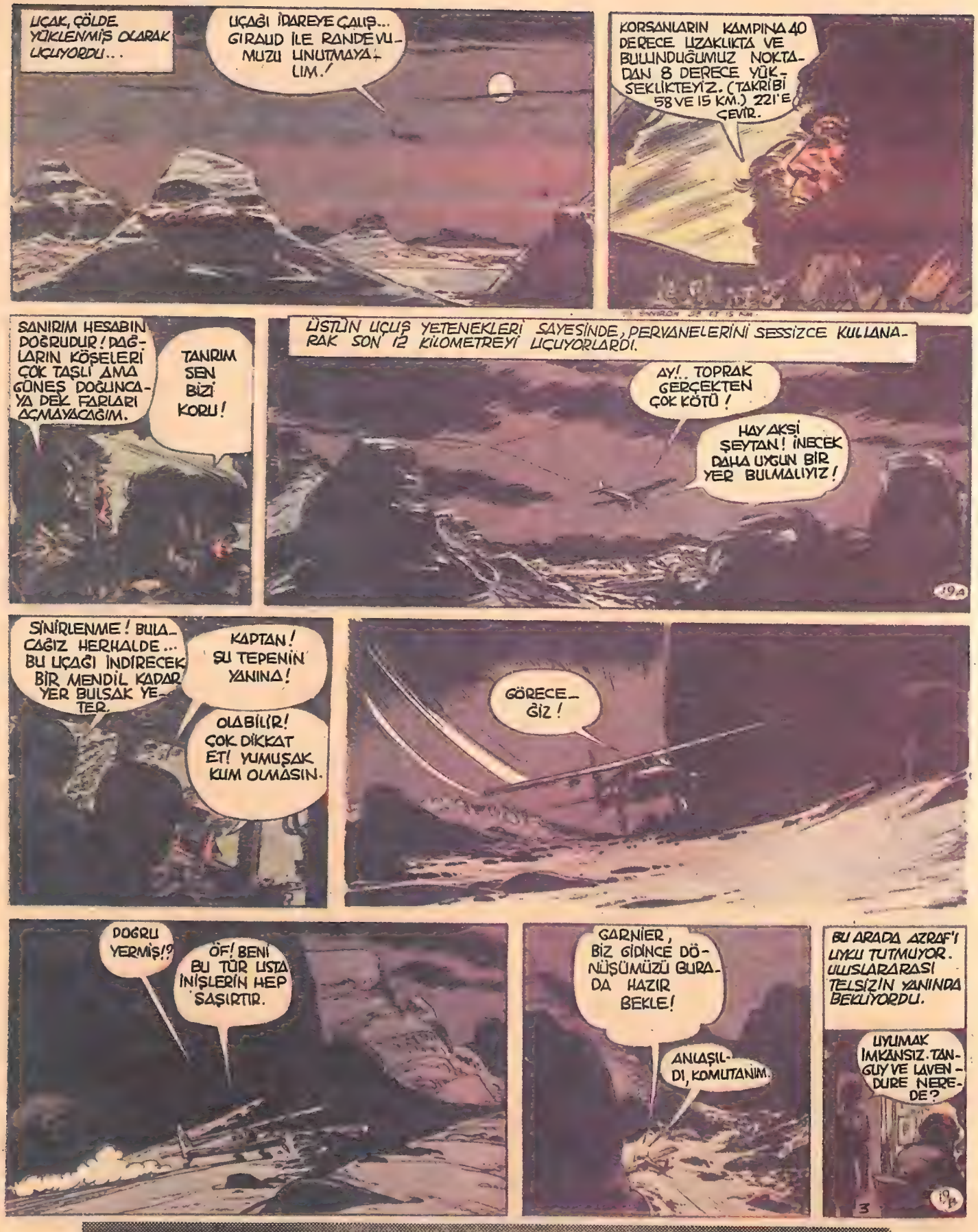

«ARMAĞAN YAĞMURU» KURALARIYLA...

HER HAFTA BİR ÇOK OKUYUCU ARMAĞANLAR KAZANIYOR!..

ARMAĞAN YAĞMURU

Her hafta Televizyonlar • Bisikletler • Kitaplar • Futbol Topları • Eğitim ve öğrenim araçları dağıtıyoruz!

BİSİKLET KAZANAN OKURUMUZ

Mert Tüten (İstanbul)

«Bir Hikâye Yazalım» Ödüllü Yarışma birincisi

KORKULUK

BİR varmış, bir yokmuş. Aklını çok beğenen yaramaz bir Veli varmış. Bir gün Veli'yi annesi tarlayı beklemeye yollamış. Su kovasını da vermiş. "Hem fidanları da sula iyi büyüsünler" demiş. Veli su kovasını alarak tarlanın yolunu tutmuş. Tarlanın tam ortasında ceket ve şapka giyer bir kuru ağaç görmüş. Diğer ağaçlar nasıl olsa büyümüş, ben bununla ilgileneyim demiş. Gitmiş gelmiş korkuluğu sulamaya başlamış. Bir gün gelmiş bakmış ki korkuluk büyümüş, yapraklar çıkarmış. Veli kendi kendine övünmüş. İşte demiş, ben bakmasaydım ceket giyen ağaç kupkuru kalacaktı. Eve gideyim de babamın paltosunu giydireyim. Bu ceket buna kısa geliyor, demiş. Zavallı Veli koşa koşa eve gelmiş. Olanları annesine, babasına anlatmış. Babası da sonuna kadar dinlemiş. Kahkaha atmaktan kendini alamamış. Veli doğru bir iş yaptığını sanarak babasının paltosunu almaya gitmiş. Tam çıkacağı zaman "Nereye götürüyorsun o paltoyu Veli?" demişler. Veli gayet sakin, "Ağaç büyüdü. Ceket ona kısa geliyor da senin paltonu giydireceğim" demiş. Babası Veli'yi yanına oturtmuş, tarlada suladığı ağacın korkuluk olduğunu anlatmış. Kuşlar tohumları yemesin diye yaptıklarını anlatmış. Veli de "İyi ya boyunu uzattım şimdi hiç gelmezler" demiş.

TARIK SOYDEMIR (Kayseri)

«ÇOCUK KULÜBÜ»NE
ÜYE OLMAYI UNUTMAYINIZ

TEMEL REİS

Ünlü çizgi-roman kahramanını, Robin Williams canlandırıyor

UZUN bir süre dergimizde serüvenlerini izlediğiniz, dünyanın en çok sevilen çizgi-romanlarından biri olan, **"Temel Reis"**in filme alındığını sizlere önceki sayılarımızda duyurmuştuk. Başrollerini **Shelley Duvall** ve **Robin Williams**'ın paylaştıkları bu film, tamamlanarak geçtiğimiz haftalarda Avrupa sinemalarında gösterilmeye başlandı.

Geçen yıl televizyonda izlediğimiz, **"Mork ve Mindy"** dizisinde, uzaydan gelen **Mork**'u canlandıran **Robin Williams**, bu filmde **Temel Reis** rolünü oynuyor. Henüz tanınmamış bir oyuncu olan **Shelley Duvall** ise, Temel Reis'in kız arkadaşı **Safinaz** rolünde...

Paul Dooley **(Obur)**, Wesley Ivan Hurt **(Bücür)**, ise ötekl rolleri paylaşan oyuncular.

Yapımcılığını Bob Evans'ın üstlendiği filme, **Temel Reis**'in çeşitli gazete ve dergilerde çıkan bütün serüvenleri alınmış. Sonra da bir kurguyla birleştirilerek, izlenebilir hale sokulmuş. Bir oturuşta yüz hamburger yiyebilen **Obur**, Temel Reis'le bir türlü yıldızları barışmayan **Kabasakal**, henüz üç yaşında olmasına karşın, babası gibi güçlü yumruk atabilen **Bücür**...

Kısaca, çizgi-romanda tanıyıp, sevdiğimiz tüm kahramanlar bu yeni filmde de yer alıyorlar.

LİMASOLLU
NACİ

MEKTUPLA VE KASETLE

İNGİLİZCE

* * *

ANTALYA (KAŞ-KALKAN'DA)
VE İNGİLTERE'DE
HEM MÜKEMMEL
BİR İNGİLİZCE
HEM ŞAHANE BİR TATİL

* * *

İSTİKLAL CAD. NO: 193
BEYOĞLU-İSTANBUL
TEL: 45 52 98

broşür isteyiniz

YONCA SÜT

"bir bardak bana, bir bardak sana"

GENEL DAĞITIM :
Yonca Süt ve Mamulleri Santa Pazarlama A. Ş. Lâleli, Vidinli Tevfikpaşa Cad. 16 Beyazıt-İST.
Tel. : 22 17 67

MONETERO "ÖLÜM GEÇİDİ"NE GELDİĞİNDE PACONDO VE İKİ ARKADAŞINI BULAMADI. UZUN BİR SÜRE BEKLEDİKTEN SONRA İÇİNDE KORKUNÇ BİR ŞÜPHE BELİRDİ.

KİN SAVAŞISI

Greenfield ..... GEORGE HILTON
Clayton ..... TEDDY BYRNES
Monetero ..... GILBERT ROLAND
Marysol ..... KAREEN O'HARA
Barnet ..... IVANO STACCIOLI

Yönetmen
ENZO G. CASTELLANI

Pacondo bana kazık attıysa çok pişman olacak. Onu yakalayıp bana getirin.

Uzaklaşmış olamaz şef, şimdi yakalarız.

HAYDUTLAR ÇEVREYE DAĞILDILAR. BU DA ONLARIN İZİ ÜSTÜNDE OLAN BARNETT'IN İŞİNİ GÜÇLEŞTİRDİ.

YOLUN ÜSTÜNDE BİR CESET DURUYORDU...

Şuraya bak Clayton, haydutlardan biri. Birbirlerini boğazlamaya başlamışlar bile.

BU CESET GANİMETLE BİRLİKTE KAÇAN HAYDUTLARDAN BİRİNE AİTTİ.

Clayton, eğer şansımız iyi giderse, senin banka soygunu öğrenmeden paraları buluruz.

BU ARADA PACONDO VE SANCHO PARAYI SAKLAYIP MEKSİKA'NIN YOLUNU TUTMUŞLARDI. GECE MOLA VERDİLER.
Sanco, şu altınların sesine bak, tıpkı müzik gibi, değil mi?

Yerini ancak bu madalyonun sahibi bulabilir.

HAYDUTUN ELİNDE GÜMÜŞ BİR MADALYON IŞILDIYORDU.

Şimdi biraz uyuyalım. İki saat sonra yola koyulmalıyız.

Hemen yola çıkalım, Pacondo. Bahse girerim ki Monatero ve askerler izimizi bulmuşlardır bile.

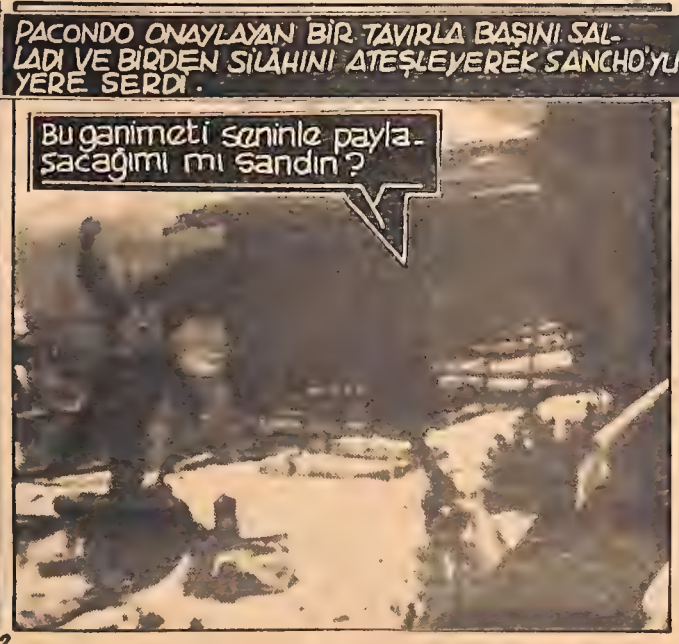
PACONDO ONAYLAYAN BİR TAVIRLA BAŞINI SALLADI VE BİRDEN SİLÂHINI ATEŞLEYEREK SANCHO'YU YERE SERDİ.
Bu ganimeti seninle paylaşacağımı mı sandın?

yönetir. Meclis, yürütme işleri için, bakanlara yönerge verir ve gerektiğinde bunları değiştirir.

9—Meclis Genel Kurulu'nca seçilen başkan, bir seçim dönemi süresince Büyük Millet Meclisi'nin başkanıdır. Bu kimlikle, Meclis adına imza atmaya ve hükümetin kararlarını onaylamaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu, içlerinden birini kendilerine başkan seçerler. Ancak Büyük Millet Meclisi Başkanı, Bakanlar Kurulu'nun da doğal (tabii) başkanıdır.

10 — Yeni Osmanlı Anayasası'nın, bu maddelerle çelişmeyen kuralları eskiden olduğu gibi yürürlüktedir.

Tevfik Paşa'nın Benimle İlişki Kurması Ve Londra Barış Görüşmeleri

26 Ocak 1921 günü, İstanbul'dan Osmanlı hükümeti başkanı Tevfik Paşa'nın benimle ilişki kurmak istediğini bildirdiler. Bir gün sonra da Tevfik Paşa'dan bir tel yazısı geldi.

Tevfik Paşa, yazısında 21 şubat 1921 günü düşman devletler tarafından Londra'da bir barış toplantısı (konferansı) düzenlendiğini; bu toplantıya İstanbul Hükümeti'nce bir kurul gönderileceğini; Ankara'nın da bu kurula katılacak bir temsilcisini göndermesini istiyordu.

Tevfik Paşa'ya verdiğimiz karşılıkta, Türk ulusunu temsil eden tek kuvvetin Büyük Millet Meclisi olduğunu, Türkiye ile ilgili sorunları çözümlemeye Meclis'in seçmiş olduğu Bakanlar Kurulu'muzun yetkili olduğunu bildirdik. Şunu da ekledik: Bizim göndereceğimiz Kurul'un, bütün Türkiye'yi temsil edecek tek kurul olduğunu da İtilâf Devletleri'ne (düşmanlara) bildireceksiniz.

Tevfik Paşa ile bundan sonra uzun yazışmalar yaptık. Tevfik Paşa, bize bildirdiği ilk önerisinde direndi. Biz ise, Londra'ya kurul gönderme yetkisinin Ankara'daki Büyük Millet Meclisi'ne ait olduğunu; Osmanlı Hükümeti'nin buna hakkı olmadığını savunduk.

Sonunda, kendisine bağlı olduğumuz Anayasa'yı gönderdik. Bunun dışına çıkamayacağımızı söyledik. Bu Anayasa'ya göre, gönderilecek kurulun Büyük Millet Meclisi'nce seçilmesi gerektiğini yineledik. Ama Tevfik Paşa'nın düşüncesi değişmedi.

Tevfik Paşa ile hükümetimiz arasındaki bu yazışmalar, olumlu bir sonuca bağlanamayınca, konuyu Meclis'e getirdik. Meclis'te iki öneride bulundum. Birinci önerime göre, yurdun ve ulusun tutumu, amacı, Meclis kararı olarak İstanbul'a bildirilecek. İkinci önerime göre de, ayrıca çağrılırsak, Londra'ya İstanbul Hükümeti'nden ayrı, bağımsız bir kurul gönderilecek. Her iki önerim de benimsendi, kabul edildi.

Emir Gölü yolunda

İsyancılardan bir kısmı bize sığındı, teslim oldu. Bir kısmı da Antalya ve Mersin yörelerine kaçtılar. Elebaşı Delibaş, Mersin bölgesinde Fransızlara sığındı.

Gezici Kuvvetler (Kuvayi Seyyare) Ve Gediz Yenilgisi

Bu sıralarda Batı Cephesi Komutanlığı'ndan şu öneriyi aldık: "Yunan ordusunun Gediz (Kütahya) yakınında bulunan bir tümenine saldırmak!"

Genelkurmay Başkanlığı, konuyu inceledi. Öneriyi kabul etmedi. Çünkü böyle bir saldırının zamanı değildi. Düşman bizden güçlüydü. Biz daha ordumuzu kurmuş ve düzene sokmuş değildik. Üstelik iç isyanların bastırılması da bizi epeyce yıpratmıştı. Şimdilik bütün yapacağımız en önemli iş, ordumuzu geliştirip, cephelerimizi güçlendirmekti.

Genelkurmay Başkanlığı'nın bu düşüncesi, Batı Cephesi Komutanı Ali Fuat Paşa'ya bildirildi. Ama Ali Fuat Paşa, saldırının gerekli olduğunu bildirip önerisinde direnince, kendisini Ankara'ya çağırdık. Genelkurmay Başkanı İsmet Paşa ile görüştüler. İsmet Paşa, saldırının ertelenmesini istedi. Sonunda şu kararda birleşildi: Ali Fuat Paşa, cepheye dönecek, durumu yeniden inceleyecekti.

Ali Fuat Paşa'nın birkaç gün sonra gönderdiği yazıdan, saldırıda kararlı olduğunu öğrendik. Diyordu ki: "Düşman tümeni Gediz'de ayrı bulunuyor. Biz onu yok etmekle, parlak bir sonuç elde ederiz. Yunanlılar kaçar."

Sonradan anlaşıldı ki, Ali Fuat Paşa'nın sabırsızlığının başlıca nedenlerinden biri, o bölgede görev yapan Çerkez Ethem ve kardeşlerinin özel çabalarıdır. Çerkez Ethem, Ali Fuat Paşa'nın yardımıyla Gediz'de bir başarı kazanmak, bu başarıdan kendisine büyük bir pay çıkarmak niyetindeydi.

Daha önce, *Yeşil Ordu* örgütünden söz ederken değinmiştim. Düşmana karşı kurulacak kuvvetler konuşunda, karşıt iki görüş çarpışmaya başlamıştı: 1) Bizim tuttuğumuz düzenli ordu kurma görüşü, 2) "Çete" diyebileceğimiz bir tür örgüt kurma görüşü. Çerkez Ethem ve kardeşleri, bu ikinci görüşü yayıp genelleştirmeye çalışıyorlardı. Kütahya yakınında, *Gezici Kuvvetler* (Kuvayi Seyyare) adı altında ellerinde bulunan kuvvete dayanarak, bu akımın başındaydılar ve çok ateşli çalışıyorlardı.

Batı Cephesi'nde, orduda, halk arasında bu görüş tutmaya başladı. Dahası, Meclis'te bu görüş ve akım için yapılan propaganda o kadar güçlü ve etkili olmaya başladı ki: "Ordudan yararlanılmıyor, dağılsın! Hepimiz Ulusal Kuvvet (çete, milis) olalım! sözleri duyulmaya başladı.

İşte, Çerkez Ethem ve kardeşleri, bu havadan yararlanmak istiyorlardı. Ali Fuat Paşa'yı da, bu yönde kullanmak, kendilerine araç yapmak niyetindeydiler.

Subay Eğitim Alanında

Saldırının zamansızlığı konusunda Ali Fuat Paşa'ya ne dediysek, boşuna oldu. Düşüncesinde direndi. Sonunda, Batı Cephesi'ne bağlı birliklerimiz 24 Ekim 1920'de Gediz'de bulunan Yunan tümenine saldırdı. Dalgalı, düzensiz, hazırlıksız ve komutasız bazı savaşlardan sonra yenildik.

Üstelik, Yunanlılar, Gediz saldırısına karşılık olarak 25 Ekimde Bursa bölgesinden saldırıya geçtiler. Yenişehir ve İnegöl'ü ele geçirdiler. Uşak bölgesinden de saldırıya uğradık. Birliklerimiz Dumlupınar'a (Afyon) çekildi. Böylece Batı cephelerimizin her yanından genel bir yenilgiye uğradık.

Ali Fuat Paşa, yenilgiden sonra bize yazdığı bir yazıda, ordunun donatılmasını, cephelerimizin güçlendirilmesini, askerlerin giydirilmesini istiyordu. Oysa bu eksiklikler, birkaç gün önce de biliniyordu. O koşullar içinde Gediz saldırısının iyi sonuç vermeyeceğini kendisine bildirmiştik.

Gediz saldırısının yol açtığı yenilgi, Meclis'te ve dışarda, halk arasında birtakım söylentilere neden oldu. Bizi kıyasıya eleştirdiler. Eleştirilmekle kalmadık, haksız yergilere, suçlamalara uğradık.

Bence asıl suçlu, *Gezici Kuvvetler* komutanı olan Çerkez Ethem ve kardeşlerinin etkisiyle, zamansız bir saldırıya geçen Ali Fuat Paşa idi.

Bu nedenle, Ali Fuat Paşa'yı ivedi olarak Ankara'ya çağırdık. Üzerindeki Batı Cephesi Komutanlığı görevini aldık. O günlerde, Moskova'ya bir kurul gönderme hazırlığı içindeydik. Ali Fuat Paşa'ya, bu kurulun başkanlığını verdik. Kendisi de beğenip kabul etti.

Batı Cephesi Komutanlığı'nı da *Batı Cephesi* ve *Güneybatı Cephesi* diye ikiye ayırdık. Önemli kesimlerden meydana gelen Batı Cephesi Komutanlığı'na İsmet Paşa'yı, Güneybatı Cephesi Komutanlığı'na da Refet Paşa'yı atadık.

8/9 Kasım 1920 gecesi, İsmet ve

Büyük kurtarıcı İnönü Savaşları kahramanı İsmet Paşa ile

İlk Anayasamız

MECLİS'in açılmasından sonra, çok gerekli ilkeleri içine alan bir önerge vermiştim. Temel Haklar Komisyonu, bu önergeye dayanarak bir yasa tasarısı hazırlamaya başlamıştı. Dört aylık bir çalışmadan sonra, *T.B. Millet Meclisi'nin Kuruluş ve Niteliği İle İlgili Yasa* tasarısı Meclis'e gelmişti.

Bu tasarı, Meclis'te uzun süre tartışıldı. Eski düşünceli kimi milletvekilleri, Meclis'in çalışmasının, "Halifelik ve Padişahlığın kurtarılmasına, yurt ve ulusun bağımsızlığına kavuşmasına kadar" olmasını istiyorlardı. Yani, Meclis'in geçici bir süre için görev yapmasını, tasarıya bunun eklenmesini savunuyorlardı.

Gizli yaptığımız bir Meclis toplantısında, bazı açıklamalarda bulundum. Sonunda dedim ki: *"Ulusun biricik temsilcisi Meclis'tir. Meclis'in, bağımsızlığımız için uğraştığı böyle bir dönemde, Padişahlık ve Halifelikle ilgilenmek sakıncalıdır. Padişaha ve Halifeye bağlılığı söylemek hayınlıktır. Meclis, asıl işini bırakıp böyle bir sorunla uğraşamaz. Bunun da zamanı gelecektir. Bugün çıkaracağımız yasa, Millet Meclisi'ni ve onun kurduğu ulusal hükümeti güçlendirecek yetkiyi kapsamalıdır."*

Uzun süren tartışmalardan sonra, ilk ulusal anayasamız, 20 Ocak 1921 günü, aşağıdaki biçimde yasalaşıp yürürlüğe girdi. (★)

(★) Bu ilk Anayasa, 29 Ekim 1923'de değiştirilmiştir. Ondan sonra yapılan ufak-tefek değişikliklerle 37 yıl uygulanmıştır. Şu anda yürürlükte bulunan Anayasamız, 27 Mayıs 1960'tan sonra "Kurucu Meclis"ce hazırlanıp 9 Temmuz 1961'de halk oyuyla kabul edilen anayasadır (A.K.)

İlk Ulusal Anayasanın Temel Maddeleri

1 — *Egemenlik, sınırsız ve koşulsuz olarak ulusundur. Yönetim usulü, halkın kendi yazgısını eylemli olarak kendisinin yönetmesi ilkesine dayanır.*

2 — *Yürütme gücü ve yasama yetkisi, ulusun tek ve gerçek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisi'nde belirir ve toplanır.*

3 — *Türkiye devleti, Büyük Millet Meclisi'nce yönetilir ve hükümeti "Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti" adını taşır.*

4 — *Büyük Millet Meclisi, iller halkınca seçilen üyelerden (milletvekillerinden) oluşur.*

5 — *Büyük Millet Meclisi'nin seçimi iki yılda bir yapılır. Seçilen üyelerin üyelik süresi iki yıldır. Bunlar yeniden seçilebilirler. Eski Meclis'in görevi, yeni Meclis toplanıncaya dek sürer.*

Büyük Millet Meclisi üyelerinden her biri, yalnız kendisini seçen ilin vekili olmayıp bütün ulusun vekilidir.

6 — *Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Kasım başında, çağrısız toplanır.*

7 — *Şeriat (din) kurallarının yerine getirilmesi, bütün yasaların konulması, değiştirilmesi, kaldırılması, antlaşma ve barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi temel yetkiler Büyük Millet Meclisi'nindir. Yasalar ve tüzükler hazırlanırken, halkın işine en uygun ve zamanın gereklerine en elverişli din, töre ve hukuk kuralları temel alınır. Bakanlar Kurulu'nun (hükümetin) görev ve sorumluluğu, özel yasayla belirlenir.*

8 — *Büyük Millet Meclisi, hükümetin türlü bölümlerini, özel yasasına göre seçtiği bakanlar aracılığı ile*

İLKÇAĞLARDAN UZAYÇAĞINA KADAR
BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ
ANSİKLOPEDİSİ

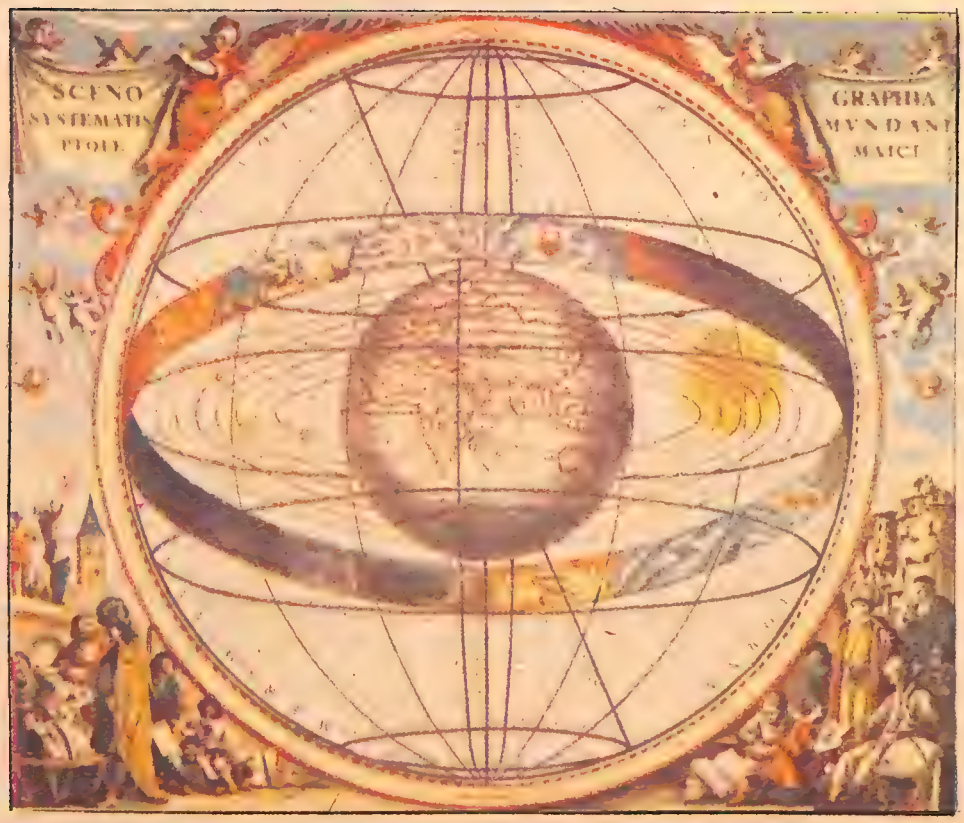

İlkçağlardan Uzayçağına Kadar

BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

CİLT: 1

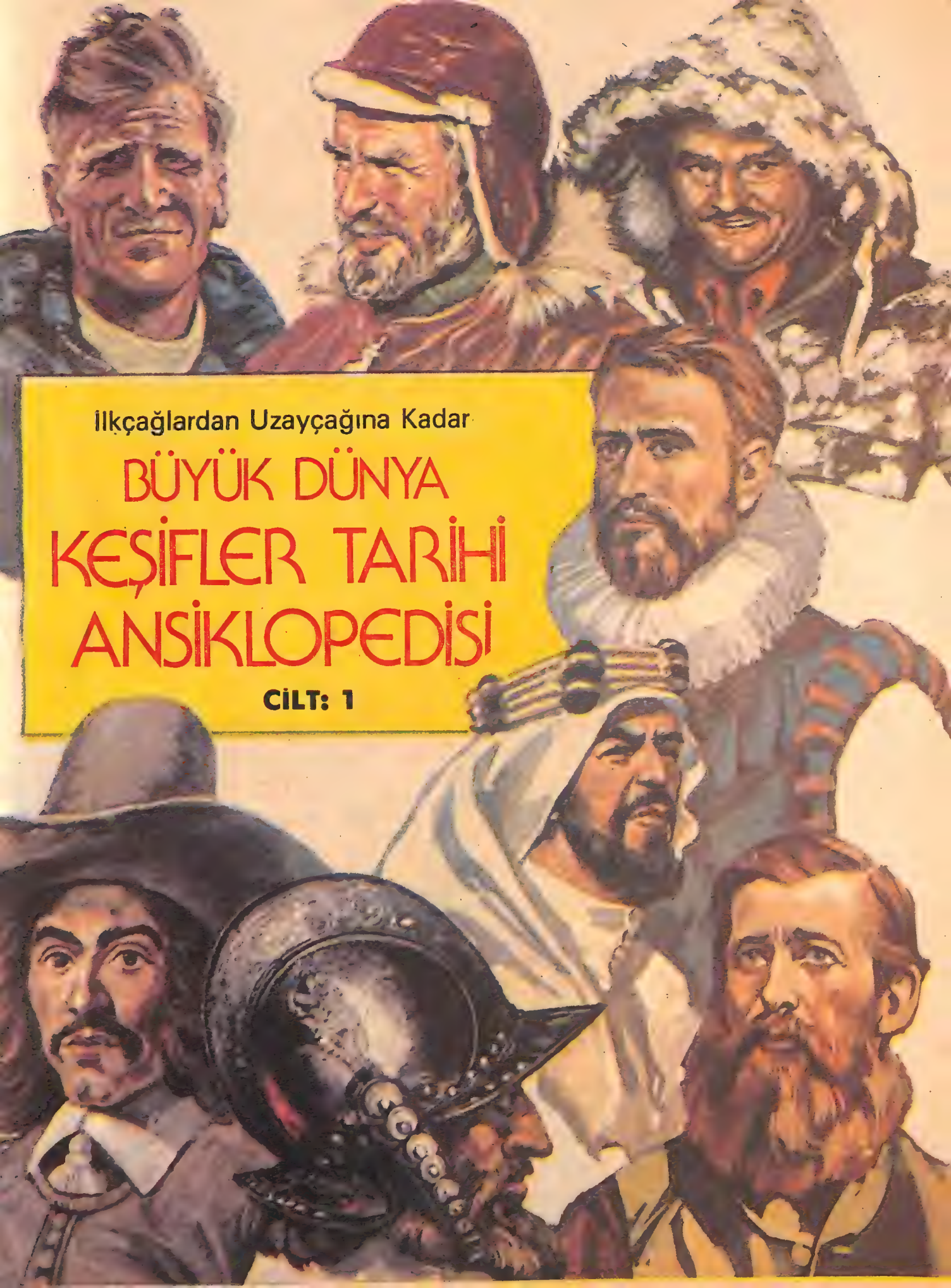

Yöneten:

TARIK DURSUN K.

Düzenleyenler:

MEHMET İLKORUR
GÜLÇİN LEVENT
YALVAÇ URAL
İBRAHİM KARAKAŞ
SEMİH POROY
ÖMER MUZ
ORHAN ÖNAL
REYHAN GÜRLEYEN

Dizgi:
Hasan Kızılcıklı, Ersoy Aybalkan.

Düzelti:
Altan Çakıroğlu.

Renk Ayrımı:
İlyas Toprak, Mustafa Öztınaz, Şeyhmus Özkerim, Ender Elitez, Haydar Tanışan.

Kamera:
Erol İnci, İlhan Özböke, Halil Deliloğlu.

Montaj:
Mehmet Yalazı, Cemal Kurtuluş, Osman Yurtbay, Ali Sözcü, Muhittin Gökçeler Mustafa Bozkuş.

Baskı:
Feridun Koza, Adnan Yılmaz, Fikri Çaydere, Mehmet Çalışkan, Özcan Özsarıgül.

Kapak Baskısı:
Yetkin Aldinç, Osman Tunçalp,

© Yayın Hakkı (copyright): TDK—MİLLİYET YAYINLARI A.Ş. (1981)

Başlarken...

AYA insanoğlunun ilk ayak bastığı gün, dünyamız için unutulması mümkün olmayan bir gündü. Bu, aynı zamanda uzayın fethinin başlangıcı olarak da kabul edilebilir.

Aydan sonra başka gezegenlere gidilmesi yolunda çalışmalar sürdürülmüş, uzaya "dolmuş" gönderilmiş ve fetih çabaları hızla ilerlemiştir. Bugün uzay, araştırıcılara göre artık bir "sorun" olmaktan çıkmaktadır.

Daha bir kaç yüzyıl öncesine kadar çok dar bir dünyayı tanıyan insanoğlu, bu duruma nasıl ve hangi yollardan geçerek gelmiştir?

"İLKÇAĞLARDAN UZAY ÇAĞINA KADAR BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ", yılların birikimiyle, bu soruya en geniş bir biçimde karşılık verecektir.

"İLKÇAĞLARDAN UZAY ÇAĞINA KADAR BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ", önce dünyamızın evrendeki yerinin saptanmasıyla başlıyor. Dünyamız nasıl oluştu, acaba ne tür evrelerden geçerek bugünkü "hali"ni aldı?

Sonra ilk yaratıklar, sonra hayvanlar ve bitkiler, sonra insanlar... İnsanın

evrimine de, gelecekteki tavrını belirlemek amacıyla uzun bir yer verildi.

Ardından insanın kendini, yeteneklerini ve gücünü tanıması gelmektedir. İnsan, daha sonra üzerinde yaşadığı çevreyi keşfe çıkar. Bunu ona zorlayan koşullar oluşur. Bu koşullar dolayısıyla; aynı insanoğlu, çevresini giderek genişletecek, yeni yerler, yeni topraklar ve yeni ülkeler aramaya, bulmaya; daha doğru bir deyişle keşfetmeye çıkmıştır.

KEŞİFLER, yalnızca başka toprakları görmeye, bulmaya ya da ele geçirmeye yaramanın ötesinde, keşfedenlerin kendilerinin dışında değişik toplumlar ve kültürlerle de karşı karşıya gelmelerine yaramıştır. O güne dek birbirlerinden habersiz yaşayan nice toplumlar ve uluslar, bu keşifler aracılığında, ekonomilerinden kültür ve sanat anlayışlarına varıncaya kadar etkilenmişler, türlü değişikliklere uğramışlar, bir bakıma kendi toplumlarını yenilemişlerdir.

BU ansiklopedi, olguya salt bir keşiflerin tarihi ve kâşiflerin başlarından geçen olağanüstü serüvenlerin hikâyeleri olarak bakmamaktadır. Yanı sıra, etkilenme olgusu da ele alınmakta, böylece okura çok yönlü bir yararlılık sağlamaktadır.

"İLKÇAĞLARDAN UZAY ÇAĞINA KADAR BÜYÜK DÜNYA KEŞİFLER TARİHİ", konunun uzmanlarıyla öğretmen ve eğitimcilerden oluşturulan bir kurulca titizlikle hazırlanmıştır.

Ansiklopedinin, öğrencilerin dışında aydınlarımız için de bir tür "başucu kitabı" nitelikleri taşıdığına ve okul dışında da faydalı olacağına inanıyoruz.

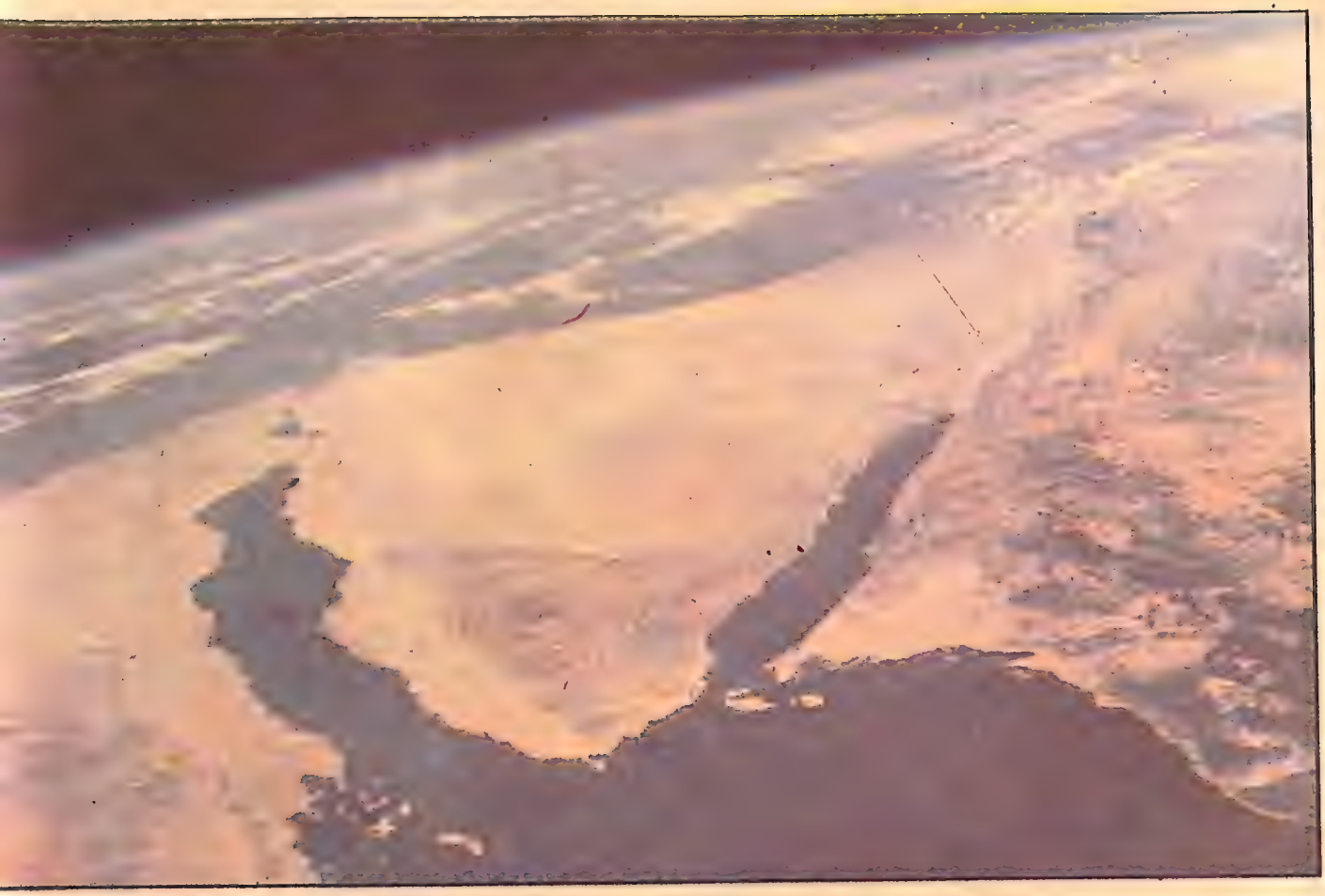

I. BÖLÜM

ÖNCE DÜNYAMIZ

ÜZERİNDE yaşadığımız dünya, bugün acaba kaç yaşındadır? Ne zaman ve nasıl oluşmuştur? Eski dinlerin hemen hemen hepsi bir **"yaratılış"** hikâyesi anlatırlar. Bunlar, gerçekte yeni uyanmakta olan bilincin dünyamıza evren içinde bir yer bulabilmek için insanoğlunun çaba harcadığı ilk girişimlerdi. Mısırlıların tanrısı **Şu** tarafından **Yer**'in **Gök**'ten ayrılması; **Jehova**'nın yeryüremizi altı günde yaratması bu tür girişimlerin somut örnekleridir.

Son derece düşsel olmalarına karşılık, bu ilk kozmogonik (evrenin oluşum sistemi) kuramların hepsinde temel bir gerçek vardır: Bütün evren, özellikle Dünya, geçmişte, belirli bir düzene girmemiş maddeden; yani, kaos (Evrenin düzgün ve uyumlu duruma gelmeden önceki uyumsuz ve karışık durumu)'tan meydana gelmiştir.

Bilimsel kanıtlar gökyüzünde gördüğünüz yıldız çokluğunun, kendi güneşimiz de içlerinde olduğu halde, öncesiz olarak varolamayacağını, iki milyar yıl kadar önce evrenin her yanını dolduran ilkel sıcak gazdan oluşmuş olabileceğini açıkça göstermektedir.

Şu da sorulabilir: Dünyamızdaki okyanuslar, denizler, karalar ve dağlar gibi gözle görüp tanıdığımız özellikler acaba ne zamandan beri vardılar ve yine dünyamız ne zamandan beri kendi başına bir gök cismi olmuştu?

Gezegenimizin dörtte üçü okyanuslar ve denizlerle kaplanmıştır. Doğrudur bu. Peki, bunlar ne zamandan beri dünyamızın dörtte üçüne sahip çıkmışlardı? Varoluşlarının eskiliği ne kadar uzak bir geçmişe dayanıyordu?

DENEY VE GERÇEK

KÜÇÜK bir deney size: Dalgalı bir denizde yüzerken biraz su yutun, sonra da düşünün; deniz suyu tuzludur kuşkusuz, bunu bilirsiniz. Ama bu tuzun okyanuslara, çok uzun jeolojik dönemler boyu, ırmakların, çayların ve derelerin tatlı sularıyla birlikte geldiğini bileniniz pek azdır. Jeolojik kanıtlar, okyanusların varlıklarının ilk dönemlerinde baştan başa tatlı sudan oluştuğunu belirtir.

Su, yeryüzüne dağ selleri, dereler ve ırmaklar halinde akarken, giderek en sert kayaları bile aşındırır. Aşıntılar da denizlere ve okyanuslara sürüklenir gider. Bu akarsuların ince bir askı haline getirdiği, suyu çamurluymuş gibi gösteren ve suda erimez parçalar

denizlerin dibine çöker, git gide büyüyen tortul tabakalarını meydana getirir. Tuz eriyikte kalır, okyanus suları da böylece tuzlulaşır. Güneş ışınlarının etkisiyle okyanusların yüzeyinden buharlaşan sular, yağmur ve kar olarak yeniden yeryüzüne düşerek toprağı oyma işine başlarlar. Tuzlar da okyanusta temelli kalır.

Okyanus sularının tuzluluğu doyma noktasının ancak onda biri kadardır. Bu olgu, tuz birikmesinin sınırlı bir zaman istediğine kesin kanıttır.

Okyanuslarda erimiş olan tuzun miktarı, okyanus sularının tüm hacminden (1.500.000.000 kilometre 3) ve ölçüsü belli (yüzde 3) tuz karışığından kolaylıkla hesaplanabilir. Sonuçta ortaya çıkan sayı, akıllara durgunluk verecek bir sayıdır. Bu tuzun hepsini ayırabilseydik, 20.000.000 kilometre 3'e yakın (kenarları 270 kilometrelik bir küpün hacmine eşit) ve 40.000.000.000.000.000 ton ağırlığında bir blok elde edilirdi. Ayrıca, bilginler, akarsuların her yıl okyanuslara 400.000.000 ton kadar tuz taşıdıklarını hesaplamışlardır. Bu denli bir yıkamanın ya da bilginlerin deyimi ile böyle bir taşınmanın eskiden beri şimdiki ölçüde sürüp gittiğini varsaysak, okyanusların ve denizlerin yüz milyon yıldan beri var oldukları sonucuna varırız.

Hemen hemen bütün gezegenlerin çevrelerinde dolanan bir ya da birkaç uydusu bulunmaktadır. Güneş sisteminin en büyük gezegeni Jüpiter'in, uydularından görünüşü.

TOPRAĞIN ÜSTÜ

BUNUNLA birlikte, şimdiki taşınma hızı eski jeolojik dönemler süresindeki ortalama hızdan daha yüksek olabilir. Yeryüzünün yüce dağlar ve yüksek yaylalarla örtülü şimdiki görünümü hiçbir zaman yer'in ortalama görünüşü değildir. Böyle görünümler yalnız yer'in ağır ağır büzüşmesiyle dağların doğmasından ileri gelmekadastrofik (değişim) olayların hemen ardından gelen kısa aralıklarda görülür. Uzun jeolojik zaman aralıklarında eskiden oluşmuş dağlar suların yıkıcı ve aşındırıcı etkisiyle yıkanarak, yeryüzünden kolaycacık silindikleri ve yeni dağların henüz yükselmeye fırsat bulamadığı dönemlerde gezegenimizin yüzeyi, geniş alanları ve sığ denizleriyle bugünkünden daha yayvan, daha az pitoresk (resmimsi) olur. Böyle dönemlerde kayma ve taşınmaya uğrayan toprak azdır; dereler de, ırmaklar da denizlere daha az ölçüde tuz taşırlar. Üstelik okyanusa taşınan tuzun bir bölümü su altında bulunan karaların sonradan yükselmesi ile deniz suyundan ayrılır. Okyanustaki tuz toplamını hesaplarken, şimdi okyanusa taşınan tuzlardan bir bölümünün yalnızca okyanustan geri dönen tuz olduğu gözardı edilmemeli ve hesaptan düşülmelidir.

Bu, şu demektir: Yeryüzündeki büyük su kütlelerinin aşağı yukarı bir, daha büyük bir ihtimalle, birbuçuk milyar yıl önce oluştuğu sonucuna varılabilir. Ne var ki, bu da ihtimal hesaplarının en yüksek

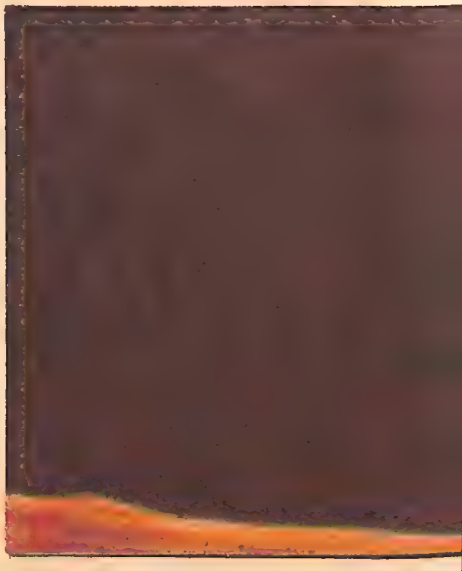

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

sınırıdır. Eğer okyanusların varlığı daha uzun sürmüş olsaydı, şimdi Lut Gölü ya da Büyük Tuz Gölü kadar tuzlu olurlardı.

Okyanuslar oluşmadan önce yer yapısındaki bütün suyun atmosferde buhar halinde bulunması gereklir. Bu da yeryüzünün son derece sıcak olması zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Fakat, yüzey sıcaklığı suyun kaynama noktasından aşağı düştükten sonradır ki, genç gezegenimizin kayalık yüzeyi üzerine gökten eşi görülmemiş, benzersiz sağanaklar boşalmış, sular bütün alçak yerleri doldurmuş ve bugün dipsiz okyanuslarla uçsuz, bucaksız denizleri ortaya çıkarmıştır.

GEZEGENLER SİSTEMİ

DÜNYAMIZI ve öbür gezegenleri doğuran güneş, bir dev galaksinin, yani, aşağı yukarı 40 milyar bireysel yıldızı kapsayan Samanyolu'nun silik bir üyesinden başka bir şey değildir. Buna karşılık, öbür yıldızlarda da gezegen sistemleri var mıdır, yoksa bizim sistemimiz evrende tek midir?

Bu ilginç soruya doğrudan doğruya gözlemle bir karşılık verilemez. Çünkü, en yakın yıldızlar bile milyon kere milyon kilometrelerce uzağımızdadır. Bu denli uzaklardaki küçük ve ışıksız gezegenleri görmek için elimizdeki en güçlü teleskoplarımız bile yeterli olamaz bize.

Dünyamız için **"Terra firma-Sağlam toprak"** deyimi kullanılır. Uygulamada kararlılık ve süreklilik anlamınadır. Jeoloji verileri, yeryüzünün yavaş bir değişmeye uğradığını, kıt'alardaki geniş

Güneş'in çevresinde belli bir yörünge izleyerek dolanan cisimlere, "gezegen" adı verilmektedir. Güneş sisteminin dokuz gezegeni vardır.

alanların okyanus suları altında kalabileceğini, su altındaki alanların da yüzeye çıkabileceğini göstermektedir.

Yeryuvarlağımızın yüzeyinde katı bir kabuk bulunmadığı ve dünyamızın ergimiş kütlelerden oluşma ışıklı bir küre olduğu zamanlar da olmuştur, kuşkusuz. Yer yuvarlağının en büyük bölümünün hâlâ ergimiş durumda bulunduğunu ve sağlam toprak denilen şeyin, gerçekten ergimiş mağma üzerinde yüzen ince bir yapraktan başka bir şey olmadığını gösterir. Bu olguya erişmenin en kestirme yolu, yeraltında ayrı ayrı derinliklerde ölçülen sıcaklığın her kilometrede 30° kadar arttığını anımsamaktır. Sözgelimi, Güney Afrika'daki **Robinson Deep** adlı altın madeninde çalışanları canlı canlı kızarmaktan korumak için soğuk hava düzeni kurulmuştur.

Güneşimiz, yıldızlar arası maddenin yoğuşmasıyla ortaya çıkar çıkmaz, maddenin büyük (belki gezegenlerin şimdiki kütleleri toplamının yüz katı kadar büyük) bir bölümü dış kesimde kalmış ve güneş çevresinde kocaman bir döner gömlek meydana getirmiştir. Hızla dönen bu gömlek, yoğuşmaz gazlar (bunlar hidrojen, helyum ve az oranda başka gazlardır)'dan, bir de göz içinde yüzen ve onun dönüş hareketine uymakta olan (demir oksitleri, silisyum bileşimleri, su damlacıkları, buz kristalleri gibi) yersel cisimlerle toz parçacıklarından yapılmış varsayılabilir. Şimdi gezegen dediğimiz yersel madde yığınları, toz parçacıklarıyla onların bir araya gelmesinden olma topluluklar arasındaki **"tokuşma"**lar sonucu oluşmuşlar, derece derece daha büyük gök cisimlerine dönüşmüşlerdir.

GÖKSEL YASALARA GÖRE

HER maddesel cisim, ister bir toz parçacığı, ister küçük bir göktaşı, ister koskoca bir gezegen olsun, Newton'un yerçekimi yasası gereğince, güneşi odak noktalarından birine alan bir elips çizer. Eğer gezegenleri meydana getiren materyal geçmişte (sözgelişi, 0.0001 cm. çapında diyelim) ayrı ayrı parçacıklarda ise, her boyda ve her sübülükte çeşitli eliptik yörüngeler boyunca devinen 10^{45} küçük gök cismi var demektir.

Nebulozlar halinde kendi çevresinde dönüp sıkışan gazların güneş sistemini oluşturduğu anı gösteren resimde Dünya ve Ay, sağ alt köşede görünüyor.

Uzayda dünyamıza benzeyen gezegenler acaba var mıdır?

Böyle sıkışık bir **"trafik"**te bireysel parçacıklar arası birçok tokuşmalar olacağı ve bunun sonunda tüm devinimlerinin bir dereceye kadar düzene gireceği kolayca anlaşılacaktır. Gerçekten de bu tür tokuşmalar, trafiği bozanları ya toz edecek ya da daha ıssız olan ara yerlerde gezinme zorunda bırakacaktır.

Bu işlemi hangi yasalar yönetir, peki?

Sorunu çözmek için başlangıç olarak güneş çevresinde dönme periyotları olan parçacıklardan meydana gelmiş bir topluluk seçelim. Parçacıklardan bazıları dairesel bir yörünge, ötekiler de az yada çok söbü eliptik yörüngeler çizecektir.

Toz tanecikleri, gittikçe daha büyük madde yığınları oluşturmak üzere tokuşup dururken. bu sürece katılamayan gazlar yavaş yavaş yıldızlar arası uzaya dağılmışlardır. Böyle bir dağılmanın 100.000.000 yıl süreceği oldukça yalın bir hesapla ortaya çıkarılabilir. Bu da gezegenlerin büyümesi için gerekli zamana eşittir, denilebilir.

Bunun anlamı şudur: Güneşi saran gömlek, gezegenlerin oluşması süreci içinde sistemden kaçmış,yalnızca zodikal (★) ışık adı ile andığımız belli belirsiz izler bırakmıştır.

Şunu da unutmamalı; eğer, her yıldız bir gezegen sistemine sahipse, yalnız bizim galaksimizde üzerinde, egemen olan fiziksel koşullar, dünyamızdakilere denk, milyonlarca gezegen var demektir.

Yaşamın çeşitli virüsler gibi en yalın biçimleri;aslında başlıca karbon, hidrojen, oksijen ve nitrojenden yapılma oldukça karmaşık moleküllerdir.

Aşağıdaki çizelgede gezegenler, güneşe olan uzaklıkları ve yine her gezegenin güneşten uzaklığının kendinden sonra gelen gezegenin güneşten uzaklığına oranları gösterilmiştir.

★ (Bütün noktalarının "odak" denilen durağan iki noktaya uzaklıklarının toplamı birbirine denk olan kapalı eğri şekli.

Gezegenin adı	Güneşten uzaklığı (dünya ile güneş arasındaki uzaklık türünden)	Her gezegenin güneşten uzaklığının kendinden sonra gelen gezegenin güneşten uzaklığına oranı
Utarid (Mercury)	0.387	—
Zühre (Venüs)	0.733	1.86
Dünya	1.000	1.38
Merih (Mars)	1.524	1.52
Plateoidler	2.7 kadar	1.77
Müşteri (Jupiter)	5.203	1.92
Zuhal (Saturne)	9.539	1.83
Uranus	19.191	2.001
Neptune	30.07	1.56
Pluto	39.52	1.31

(*) Gökyüzünde oniki takım yıldızın sıralanmış olduğu daire.

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

II. BÖLÜM

DÜNYAMIZ NASIL OLUŞMUŞTU ?

DÜNYA gaz halinde doğmuş, sonra baştan başa ergimiş bir **"hal"** almıştı. Yapısında bulunan çeşitli maddeler, her iki halde de dışbükey akımları ile kolayca yer değiştirebiliyorlardı. İşte dünya tarihinin bu döneminde, ağır elementler (başlıca demir) kürenin merkezine doğru dalmışlar, bazalt ve granit gibi daha hafif materyal de yüzeye çıkarak gezegenimizin bugünkü yapısına özelliklerini veren, merkezleri bir, kabuklar vücuda getirmişlerdi.

Bu konveksiyon akımları döneminde dünya hızla soğuyordu. İçerden gelen magma selleri yüzeye doğru yükseliyor, çevreyi saran uzaya ısı radyasyonları yollayarak soğuyor, yeniden merkeze dalıyordu. Bu arada gazegenimizin hızla soğuması ağdalılığı da aftmaktaydı. Buna karşılık, konveksiyon akımları gitgide yavaşlıyordu.

Sonunda o akımların yüzeye getirdikleri ısı, radyasyonla giden ısıyı karşılayamaz olunca, yer'in yüzeyi katı bir kabuk bağlamaya başladı. Bu olgu, dünyamızın güneşten ayrılmasından sonra geçen birkaç bin yıl boyu ortaya çıkmıştı.

Ay'ın doğuşu, kabuğu birçok

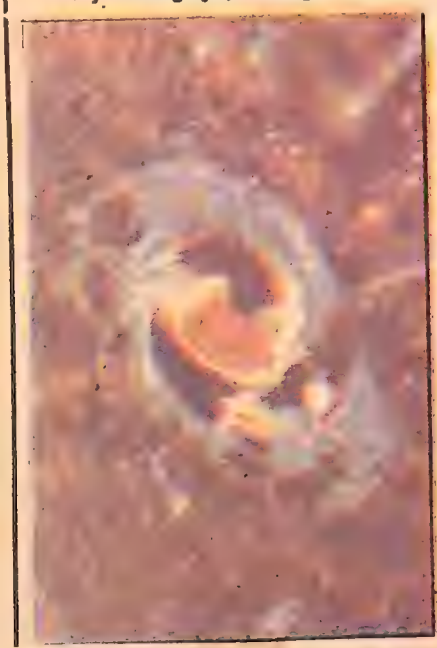

parçalara böldü. Bunlardan bir kısmı uydumuzun gövdesini oluşturmak üzere ayrılıp gittiler. Olay, kabuğun gelişmesini pek az geciktirdi, diyebiliriz. Ay ayrıldıktan çok kısa bir süre sonra ergimiş bazaltın açıkta kalan yüzeyi yeniden dondu. Arada, eski dönemden kalma granit parçaları da bir oranda bazalt içine gömüldüler.

Yerin soğumasında en önemli etken, onun kayalık kabuğu arasından dışarı sızan ısı miktarıdır. Bu miktar, kabuktaki sıcaklık farklarından, bir de kabuğu oluşturan kütlelerin ölçülen ısı iletkenliğinden kolaylıkla bulunabilmektedir.

Yapılan hesaplar dünyamızın cm3'üne aşağıdan kütleler arasından gelen ısının son derece az, aynı yüzeye yukarıdan: yani, güneşten gelen ısıdan üç milyon kere küçük olduğunu göstermiştir. Eğer yeryüzünde bir noktaya buz kadar soğuk bir bardak su koysak ve onu yalnızca aşağıdan gelen ısıyı alabilecek biçimde soyutlasak, sıcaklığı ancak otuz yılda kaynama derecesine yükselirdi.

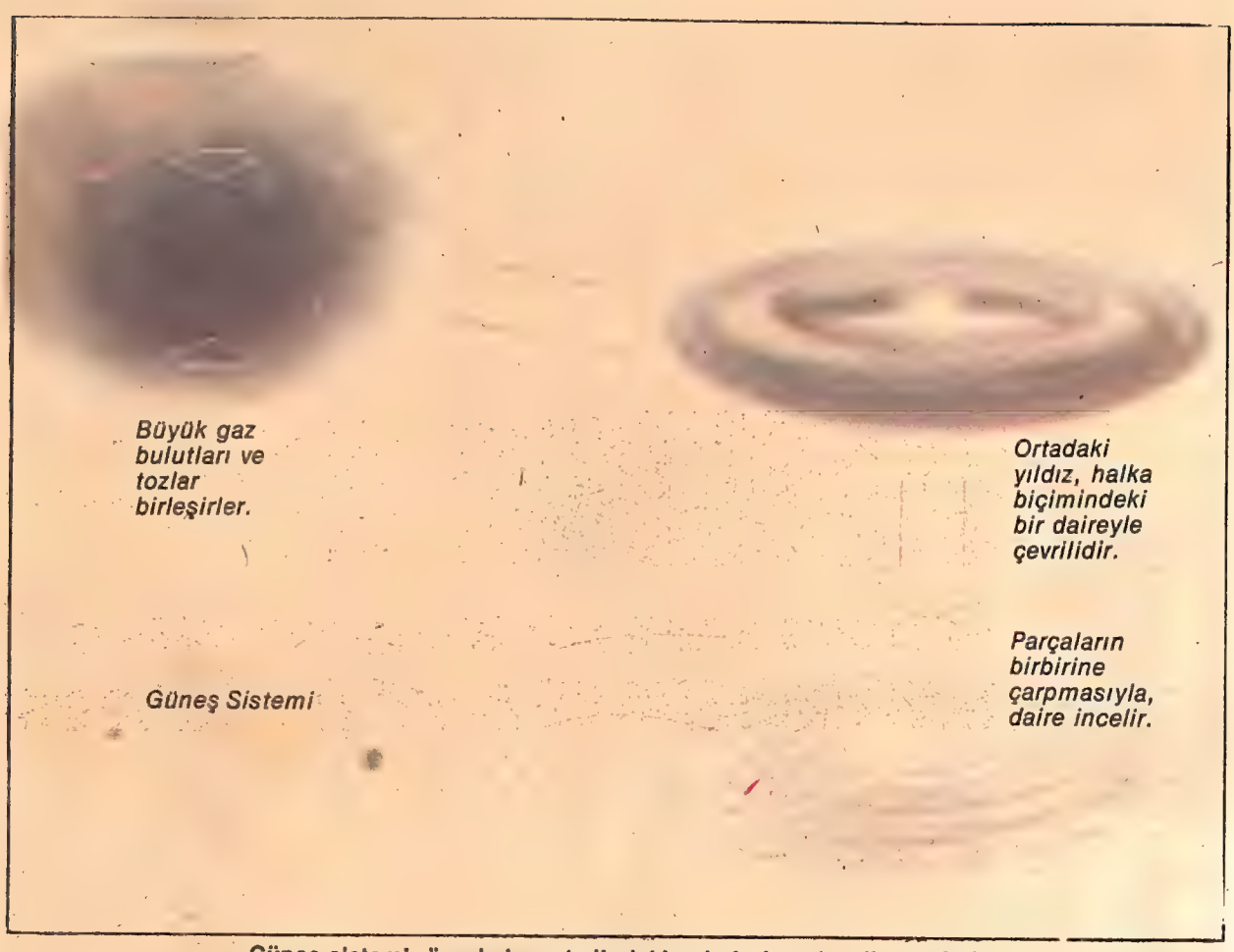

Güneş sistemi. önceleri gaz halindeki nebulozların kendi çevrelerinde dönmeye başlamasıyla oluşmuştu.

Gerçek şudur: Yer gövdesi, iki milyar yıl önce oluşmasından bu yana ortalama olarak 20° 'den çok soğumamıştır.

..VE SIRADAĞLAR

YER, henüz soğumaya başlamış olmasına karşılık, soğuma, dünyamızın özellikleri üzerinde önemli bir etken olmuştur. Dış kabuk, ilk bağlayışından bu yana katılaştığından, alttaki plastik tabakanın durmaksızın soğuması ile ileri gelen büzülme sonucu, içte kalan maddeye bol gelmeye başlayarak tıpkı fırında pişen bir ayva gibi buruşmaktadır. Soğuma sonucunda gezegenimizin yüzeyinde buruşuklukların ve kıvrımların görünüme güzellik katan sıradağlar olduğunu bilir miydiniz?

Yanı sıra, yeryüzünün kırışması bazı durumlarda yerel iç devinimlerden, söz gelişi biriken tortul materyal ağırlığının giderek artmasından da meydana gelebilir pekâlâ.

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

Yüzyıl kadar öncesinin yer biliminde, dağlar, bir yüzey özelliği sayılıyordu. Herhangi bir dağ yığının en büyük bölümünün ise, yerin altında bulunduğu gerçeği, son yıllarda kabul edilmiştir.

Dağlar, dik yamaçlardan hızla akan sellerle, düz ovalardan hayli daha çabuk aşındıklarından; yağmur sularının genel etkisi, kabuğun ufalanmasıyla oluşan karakteristik özelliklerin hepsini silmek ve kıt'aların yüzeyini geniş alçak ovalar haline getirmek olacağı da bir başka gerçektir.

Canlının ilk kez ortaya çıktığı zamanda dünyamız bugünkü haline hiç benzemiyordu. Bir taraftan dünya kabuğu yavaş yavaş soğurken, sular ve hava oluşuyordu. Kabuk üzerindeki çukurlarda biriken sular büyük okyanusları meydana getiriyordu. Karalarda ve denizlerde binlerce yanardağ patlıyor, denizler kaynıyordu. Böylesi bir doğa şartları ilkel yaşamın beşiği oldu.

YAŞAMIN KAYNAĞI

GEZEGENİMİZ, iki milyar yıldan az bir zaman önce kızıl derecede bir ergimiş maddeden ibaretti. Canlı varlıkların belirlenmesi, yüzeyinin bir kabuk bağlamasından sonradır ve genelde organik maddelerin varlığına imkân verecek kadar soğuduktan sonra ortaya çıkmış olduğu sanılmaktadır.

Canlı varlıkların ortaya çıkışı, gökten, yerin yavaş yavaş soğuyan yüzeyi üzerine tufanı andıran sıcak sular dökülerek, ilkel yaşamın beşiği olduğu kabul edilen büyük okyanuslardaki çukurları doldurduğu çağa bağlanmaktadır.

Bilindiği ya da saptandığı kadarıyla; yeryüzünde, varlığının ilk dönemleri boyunca yaşam yoktu. Ancak, koşullar uygun bir duruma gelince ortaya çıktı. 1865 yılında **Ric..ter**'in ileri sürdüğüne göre; yaşam, sonsuz geçmişten beri vardı ve son derece küçük canlı sporlar ya da **"kosmozonlar"** biçiminde bir gezegen sisteminden başka bir gezegen sistemine geçiyordu.

Bir kosmozon, üzerinde gelişmesine uygun koşullar egemen olan bir gezegene vardı mı, üremeye başlıyor ve uzun organik evreler geçirerek yaşamın bütün biçimlerine dek gidiyordu.

Yaşamın nerde ve nasıl başladığı sorunu, doğa bilimlerinde en coşku verici sorunlardan biridir. Yaşamın kaynağını biraz ayrıntılı olarak inceleyen bilimadamı **Oparin**; ilkel okyanus sularında zaten, sözgelimi adi bataklık gazı **(metan)** gibi, bazı hidrokarbonlar bulunduğuna, bunların gezegenimizin yüzeyinde, tarihinin ilk başlangıcından beri, varolan anorganik karbon bileşimleri (belki **karbidler**) üzeri-

ne suyun etkisi ile meydana gelmiş olduklarına dikkati çekmişti.

Zaman ilerledi. Yeryüzü daha soğudu, okyanuslarda daha çok sular birikti ve güneşi gizleyen bulutlar da derece derece inceldiler. Artık dünyamıza bol bol düşmekte olan güneş ışınlarının etkisi altında ilkel mikroorganizmalar yavaş yavaş **klorofil** denilen ve havanın karbondioksidini ayrıştırmada gerçek yararı dokunan maddeyi geliştiriyorlar, böylece sağlanan karbonu da yetişmelerine ve büyümelerine gerekli organik maddelerin yapısında kullanıyorlardı.

İlkel organizmaların bir bölümü, başka bir gelişme yolunu seçtiler. Besinlerini herkese yetecek kadar bol olan havadan alacak yerde çalışkan bitkilerin meydana getirdikleri **"kullanılmaya hazır"** karbon bileşiklerinden almayı yeğlediler. Bu asalak beslenme

Canlıların ortaya çıkışı yeryüzünün yavaş yavaş soğmasıyla, büyük okyanusların ortaya çıktığı çağlara uzanmaktadır.

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

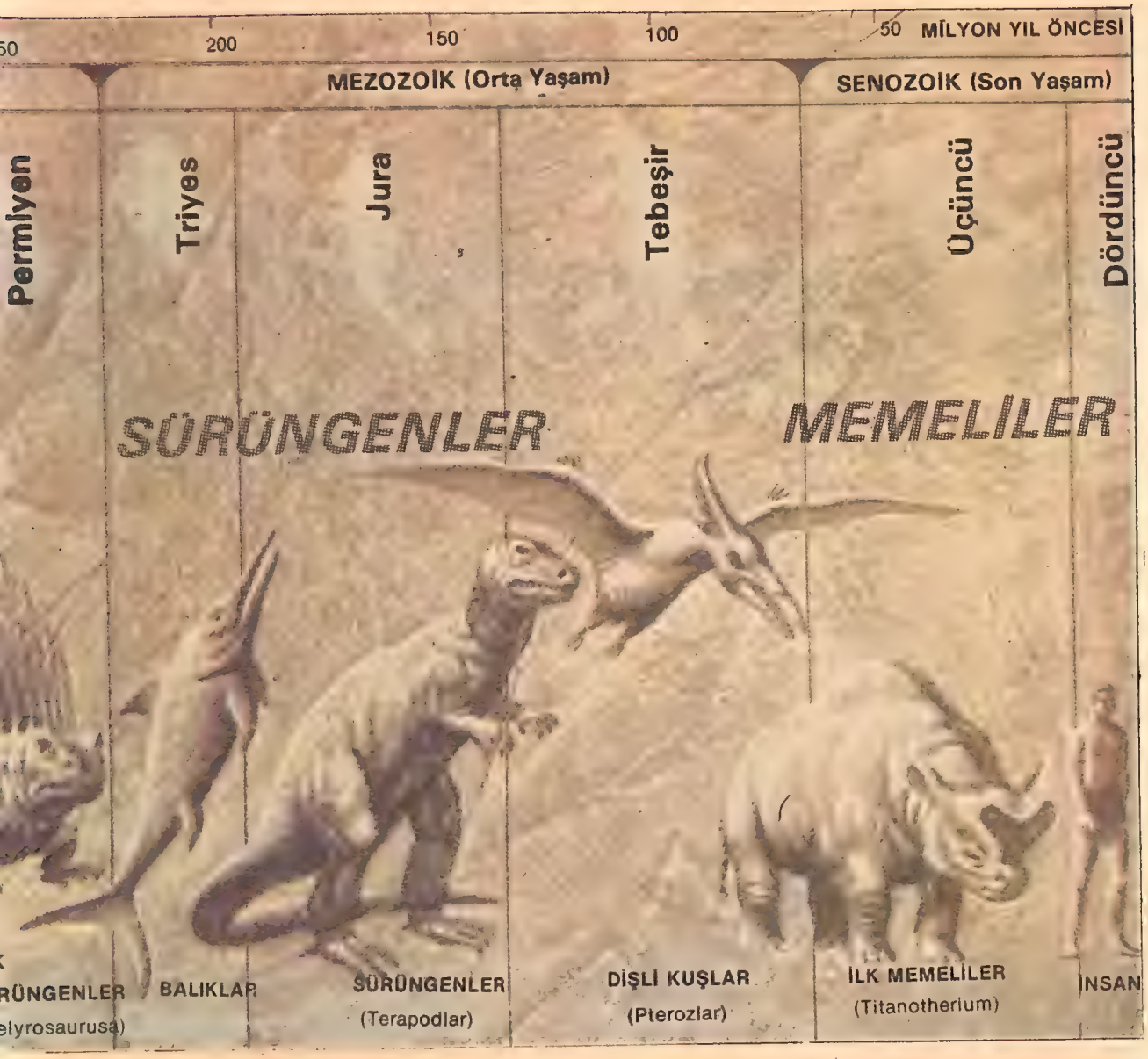

Kayaların içinde bulunan fosiller dünyamızın geçmişine ait bilgileri saklarlar. Kayalarda bulunan bu fosillerin çoğunluğu omurgasız canlılardır. İlk canlı sayılabilecek amino-asitlerden bu fosillere yaklaşık dört milyar yıllık bir evrim sonucunda ulaşılabilmiştir. 550 milyon yıl süren bir evrimle de trilobit adı verilen ilk fosiller balıklara, sürüngenlere ve sonunda memeliler ile insanlara ulaşabilmiştir. İlkel canlının insana ulaşan evrim zinciri 4.5 milyar yıllık bir süreçtir.

yolu çok daha yalın olduğundan o organizmalarda enerji fazlası devinim yeteneği biçiminde gelişti. Ayrıca, besin sağlamak için hareket etme zorundaydılar.

Canlı varlıkların asalak kolunda bulunanlar, salt bitki beslenimi ile yetinmediler. birbirlerini yemeye başladılar. Avını yakalamak ya da düşmandan kaçmak zorunluğu onların hareket yeteneğini gitgide artırarak şimdi hayvanlar evreninde gördüğümüz düzeye getirdi.

Kıt'aların yüzeyinde ilk beliren bitkiler, hâlâ, daha önce suda yaşayan basit biçimlere benziyor; başlıca evrimler arası süreçleri boyunca hemen her yanı kaplayan sığ su alanları ve bataklıklarla sınırlanmış bulunuyordu. Uzak geçmişteki ormanlar; baştan aşağıya dev ağaçlar kılığına girmiş eğreltiotları, atkuyrukları, köklü yosunlarla kaplıydı. Bunların hepsi sporlu ilkel bitkilerdi. Üremelerine yarayan çiçekleriyle meyveleri yoktu. Bitkiler, bugünkü gelişme düzeyine ancak yüzmilyonlarca yıl sonra ulaşmışlardır.

Tıpkı insanın bugünkü durumuna ulaşabilmesi için bir o kadar zaman geçmesini gerektiren evreleri sırayla aşması gibi...

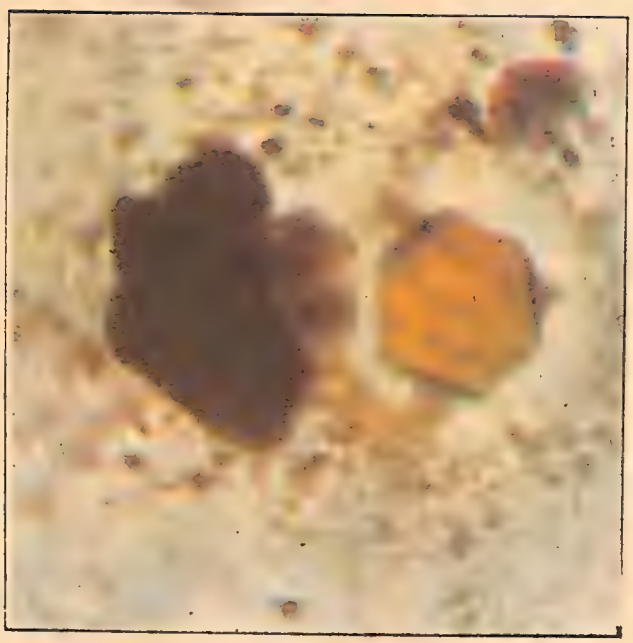

Bir süre önce dünyaya düşmüş bir meteordan alınan bu parça, belki de çok önceden uzayda yaşamış bir canlının kalıntısı.

Çeşitli meteor parçalarının incelenmesiyle, dünyaya benzeyen 26 şekil ortaya çıktı.

Bitkiye benzeyen bu küre (okla işaretli), 1936 yılında Tanganika'ya düşen bir meteorun mikroskop altında incelenmesiyle ortaya çıktı. Kürenin çevresi kalın bir magnezyum sülfat tabakasıyla çevriliydi.

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın Çocuklarımıza bir kültür hizmetidir.

İsmet Paşa ile

Kurulu'nda, bütün askerî birliklerin Meclis yasalarına göre hareket etmesi gerektiğini karar altına aldık. Kararı, Çerkez Ethem ve kardeşlerine bildirdik. Batı Cephesi Komutanlığı'nın emirlerine uyulmasını, ayrıcalık yaratılmamasını istedik.

Ama Çerkez Ethem ve kardeşleri, düzenli orduya girmemekte direndiler. Daha ileri giderek, İsmet ve Refet paşaların cephe komutanlıklarından alınmalarını istediler. Kabul etmedik. Bunun üzerine, bizi de tanımadıklarını söyleyerek ayaklandılar.

Artık Çerkez Ethem ve kardeşlerinin niyetleri bütün açıklığı ile ortaya çıkmış oldu. Devlet içinde bir devlet kurmak istediklerini gösterdiler.

Bunun üzerine, *Gezici Kuvvetler*'in dağıtılmasını istedik.

Önce, Refet Paşa komutasındaki atlı birlikler, Dinar yakınlarında bulunan ve Çerkez Ethem tarafına geçmiş olan Demirci Efe'nin birliklerini dağıttılar.

Daha sonra da Gediz'de bulunan Çerkez Ethem kuvvetlerine saldırıldı. Atlı asker (süvari) komutanlarından Derviş Bey, korkunç vuruşlarla *Gezici Kuvvetler*'i bocalattı, dağıttı. Dokuz gün soluk aldırmaksızın Çerkez Ethem ve birliklerini kovaladı. Dağılan kuvvetlerinin yeniden toparlanmalarına fırsat vermedi. Sonunda Gezici Kuvvetler tümüyle tutsak edildi. Çerkez Ethem ve kardeşleri, Yunanlılara sığındılar.

Böylece, askerliği çapulculuk sanan; şarlatanlıkları ve saygısızlıklarıyla halkı tedirgin eden; Meclis'i ve hükümeti boş yere günlerce, haftalarca uğraştıran Çerkez Ethem ve Yeşil Ordu sorunu da kapanmış oldu.

Birinci İnönü Savaşı

ASKERİ birliklerimizin önemli bir kısmı, Çerkez Ethem ve kardeşlerinin ayaklanmasını bastırmak üzere Gediz'de bulunuyordu. Yunan ordusu, bundan yararlanmak istedi. Daha önce belirttiğimiz gibi, Bursa ve Uşak bölgelerinden saldırıya geçtiler.

Bu saldırıyı, Eskişehir üzerinden karşılamak gerekiyordu. Hazırlıklarımızı ona göre yaptık. 10 Ocak 1921 günü, Yunan ordusu İnönü'de (Eskişehir) bozguna uğratıldı.

Refet Paşa'larla önemli bir görüşme yaparak, yapılacak işleri anlattım. Şu yönergenin en kısa zamanda gerçekleştirilmesini istedim:

1—İvedi olarak düzenli ordu kurma işi gerçekleştirilecek ve büyük atlı (süvari) gücü oluşturulacak,

2—Düzensiz örgüt düşüncesi ve akımı yıkılacak. Bütün askerî birlikler, Meclis'in emrinde olacak.

Damat Ferit Hükümetinin Düşmesi

DAMAT Ferit Paşa hükümetinin düşmanlarımızla ortak yürüttüğü "silah ile sonuç alma planı" uygulamada başarılı olmadı. İç ayaklanmalara karşı direndik ve savaştık. Yunan saldırısı, en sonunda bir kesimde durdu. Yunanlıların ondan sonraki saldırıları da ancak bölgesel oldu. İç ayaklanmalara ve Yunanlılara karşı sağlam önlemler aldığımızı herkes gördü. İçten ve dıştan gelen silahlı saldırıların, bizi sarsamayacağı anlaşıldı. Bundan dolayı, İstanbul hükümetinin saldırı planı suya düştü. Bu kez planı değiştirdiler. Yeniden bizimle uzlaşma yoluna döner gibi göründüler.

Damat Ferit Paşa hükümeti, görevden çekildi. Tevfik Paşa, işbaşına getirildi. Tevfik Paşa'nın kurduğu hükümette, Ahmet Izzet Paşa, Salih Paşa gibi, o dönemin "büyük" tanınan kişileri vardı. Ulus bunları akıllı, ölçülü, uzakgörülü biliyordu. O nedenle, Damat Ferit Paşa çekilip de yerine, bu kişilerin önderliğinde bir hükümet işbaşına gelince, herkeste türlü türlü umutlar uyandı.

İstanbul hükümetinin yeni başkanı Tevfik Paşa, hemen bizimle ilişki kurmak istedi. Bizimle ilişki kurmakla görevlendirilen Ahmet İzzet Paşa, saray kurmaylar kurulunda bulunan bir subayı, birtakım notlarla Ankara'ya gönderdi. Notlarda, eskisine göre daha elverişli koşullarla bir barış yapılması umudunda oldukları belirtiliyordu. Örneğin, Osmanlı egemenliği altında İzmir'de Yunanlıların özel bir yönetim kurmaları kabul edilebilirdi. Ayrıca, İstanbul hükümetiyle bir uzlaşmaya varmanın önemli olduğu da notlarda yer almıştı.

Demek ki, Ahmet İzzet Paşa ve İstanbul hükümeti, Ankara'da toplanmış olan T.B. Millet Meclisi ve onun hükümetinin nitelik ve yetkilerini bilmiyordu. Bu yetmiyormuş gibi, kendi kendilerine İstanbul'da hükümetler kuruyorlar, ulusun ve yurdun alınyazısıyla ilgili sorunları çözümlemeyi düşünüyorlardı!

Ahmet Izzet Paşa ve İstanbul hükümetine verilmek üzere, ayrıntılı bir yazı yazdırıp özel görevliye verdik. Görevli, İnebolu yoluyla İstanbul'a gitti.

Daha sonra birtakım yazışmalar oldu. Izzet Paşa'nın başkanlık edeceği bir kurulla görüşmeye karar verildi.

Bilecik Görüşmesi

Görüşme, 5 Aralık 1920 günü Bilecik'te yapıldı. Kurul, bir gün önce Bilecik'e gelmiş, istasyonda beni bekliyordu. Istasyon binasının bir odasında birleştik. Ismet Paşa da yanımızda idi. Istanbul'dan gelen kişilerin hiç bir sağlam bilgi ve görüşleri olmadığı, bir kaç saat süren konuşma ile anlaşıldı.

Kendilerini Istanbul'a göndermedim. Beklemekte olan trene bindik. 6 Aralık günü Ankara'ya geldik. Hemen basına bir açıklama yaptım. Söz konusu kişilerin, T.B.M. Meclisi ile görüşmek gibi bir sözde nedenle Istanbul'dan çıktıklarını; ülkenin iyilik

ve esenliği için bize katıldıklarını söyledim.

İstekleri dışında getirdiğimiz İzzet ve Salih Paşalar, Ankara'da birkaç ay kaldılar. Ama bir türlü Ankara'ya ısınamadılar. İstanbul'a dönmek istediklerini bildirdiler. Onları, İstanbul hükümetinde görev almamak koşuluyla serbest bıraktık. İstanbul'a gittiler, bakanlıktan çekildiler. Ama, daha sonra kurulan bir hükümette görev alarak, verdikleri sözü tutmadılar, padişaha hizmet etmeyi yeğlediler.

Sonuç olarak, Ahmet İzzet Paşa ile yaptığımız görüşmeden, İstanbul hükümetinin, ılımlı davranışlarla bizi oyalamak istediği bir kez daha anlaşılmış oldu.

Çerkez Ethem Ve Kardeşlerinin Ayaklanması Ya Da İhaneti

ÇERKEZ Ethem ve kardeşlerinin *Yeşil Ordu* içindeki bazı davranışları üzerinde daha önce bilgi vermiştim. Gediz saldırısından sonraki gelişmeler, bunların nasıl kişiler olduklarını bütün açıklığıyla ortaya çıkardı.

Yeşil Ordu aracılığı ile geliştirdikleri birliklerine *Gezici Kuvvetler* adını veren Çerkez Ethem ve kardeşleri, İsmet Paşa'nın Batı Cephesi Komutanı olmasından sonra, başlarına buyruk hareket etmeye, cephe komutanının emirlerine aldırmamaya başladılar. Kendi kendilerine birtakım unvanlar ve yetkiler verdiler. Düzenli ordu komutanlıkları dışında, bağımsız komutanlıklar kurmaya kalkıştılar. Birtakım adamlar görevlendirip, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde kendilerine asker toplamaya devam ettiler.

Ruşen Eşref'le Meclis'ten çıkarken

Ortaya çıkan bu önemli sorunu, çözümlemek gerekiyordu. Bir ülkenin iki ordusu olamazdı. Yunan ordusuyla burun buruna olan Batı gibi önemli bir cephemizde, böyle bir ikiliğin yeri yoktu.

Durumu yerinde görmek ve düzeltmek için, bir kurulla Eskişehir'e gittim. Amacım, Çerkez Ethem ve kardeşlerini, Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa ile karşı karşıya getirip uzlaştırmaktı. O günlerde Ankara'da bulunan Çerkez Ethem ve kardeşi Reşit'i de birlikte götürdüm.

O zaman Bilecik'te bulunan İsmet Paşa'yı çağırdım. İsmet Paşa, Eskişehir'e doğru yola çıktı. İsmet Paşa ile, Eskişehir'den bir iki istasyon ilerde buluşup görüştük. Birlikte, 4 Aralık 1920 günü Eskişehir'e geldik. Orada bekleyen arkadaşlarla bir lokantada yemek yedik. Çerkez Ethem yemekte yoktu. Kardeşi Reşit'e nerede olduğunu sordum. "Rahatsızdır, yatıyor" dedi. O gece, İsmet Paşa'nın çalışma yerinde konuşacaktık. Konuşmak için toplanıldığında Çerkez Ethem yine yoktu. Kardeşi Reşit'e, ne zaman geleceğini sorduğumda, şu karşılığı aldım: "Ethem Bey, bu dakikada kuvvetlerinin başındadır."

Bu sözlere kızıp bağırıp çağırabilirdim. Ama soğukkanlılığımı koruyorum. Görüşmeye başladık.

Çerkez Reşit, giderek sesini yükseltti. Kardeşleri için: "Onlar birer yiğittir" demeye başladı.

Bunun üzerine kızdım. Dedim ki: "Bu ana kadar, sizinle eski bir arkadaşınız olarak ve sizden yana bir sonuca ulaşmak için içten gelen bir duyguyla görüşüyordum. Artık bu andan sonra arkadaşlık ve yakınlıkla ilgili durumum kalmamıştır. Şimdi karşınızda T.B.M.Meclisi'nin ve hükümetinin başkanı bulunmaktadır. Devlet Başkanı kimliğiyle, Batı Cephesi Komutanı'na durumun gerektirdiği her şeyi yapmak için yetkisini kullanmasını emrediyorum."

İsmet Paşa, hemen söz alarak şunları söyledi: "Emrim altında bulunan komutanlardan herhangi biri bana karşı gelmiş olabilir. Benim, onu yola getirmeye ve cezalandırmaya gücüm yeter. Bu konuda şimdiye kadar kimseden yardım istemiş değilim. Ben durumun gerektirdiği işleri yaparım."

Benim ve Ismet Paşa'nın bu sıkı tutumumuz üzerine, yüksek sesle konuşmakta olan Çerkez Reşit yumuşadı. Bize sığınır gibi bir davranış içine girdi. "İvedi hareket etmeyelim. Ben kardeşlerimin yanına gideyim. Bir çözüm yolu bulurum" dedi.

Bundan bir sonuç çıkmayacağı açıktı. Bizi oyalayıp zaman kazanmak istiyordu. Böyle olduğunu bile bile, Çerkez Reşit'in bu önerisini kabul ettik. Ertesi gün, İsmet Paşa'nın hazırlatacağı bir trenle Kütahya'da bulunan kardeşlerinin yanına gitmesine izin verdik.

Sonuç düşündüğümüz gibi oldu. Anlaşmazlık giderilemedi. Çerkez Reşit'ten oyalayıcı haberler geldi. Böylece, zaman kazanmak istedikleri iyice anlaşıldı. Ankara, Konya ve Haymana yörelerine "bağlantı subayı" adıyla adamlar gönderip silah ve hayvan topladılar. Kendilerine yardımcı olmayan Kütahya yöneticisi durumunda olan yargıcı (kadıyı) Kütahya'dan çıkarttılar...

Hemen Bakanlar Kurulu'nu topladım. Konuyu görüştük. Bakanlar

Kar üstünde bir dinleniş

ŞAFAK SÖKERKEN PACONDO ATINA ATLADI VE SINIRA YÖNELDİ

BÜTÜN GÜN AT ÜSTÜNDE GİTTİKTEN SONRA AKŞAM ÜZERİ SINIRDAKİ IRMAĞIN KIYISINA VARMIŞTI.

ARTIK GÜVENLİK İÇİNDEYDİ; BİRAZ DİNLENMEYE KARAR VERDİ.

Az daha gayret. Sınırın öte tarafından sana ipeklerle kaplı bir ahır yaptıracağım

ELİNİ YÜZÜNÜ HENÜZ YIKAMIŞTI Kİ TATLI HAYALLERİNİN SUYA DÜŞTÜĞÜNÜ ANLAYIVERDİ.

IRMAĞIN KARŞI KIYISINDA MONETERO VE ARKADAŞLARI DURUYORDU.

MONETERO, GÖZÜ PACONDO'DA, SİLÂHI ELİNDE ATINI SÜRDÜ.

PACONDO ÖLÜMÜN SOĞUKLUĞUNU ALNINDA HİSSETTİ.
Dinle Monetero, ganimeti senin için sakladım. Bu madalyon seni ona götürecek.

KARŞIDA ÇALILARIN ARASINDA BARNETT'İN ASKERLERİ DE GİZLENMİŞLERDİ. BİRİ SİLÂHINI OMUZLADI.

VE PACONDO YERE SERİLDİ.

ORTAYA ÇIKAN ASKERLER HAYDUTLARA KARŞI SALDIRIYA GEÇTİLER.

MONETERO İSE PACONDO'NUN CESEDİNİN YANINA SÜRDÜ ATINI.
SÜRECEK

DEMİR YUMRUKLU ADAM

BERNARD PRINCE

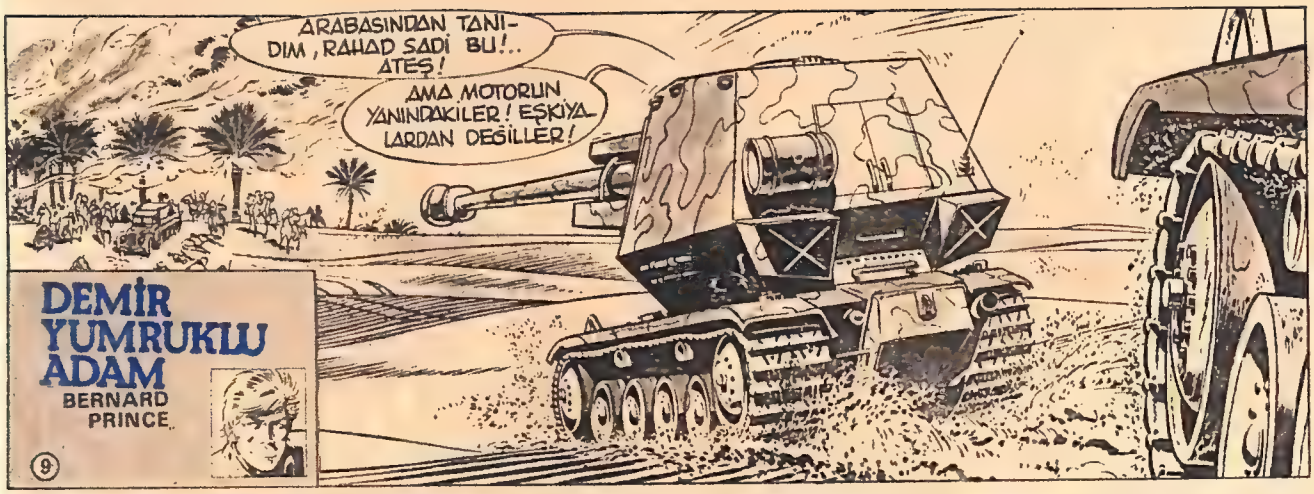

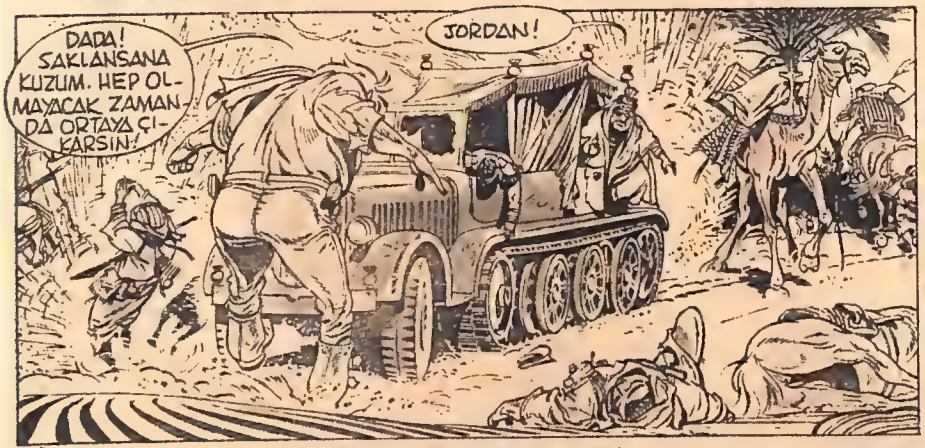

KORKUNÇ! ZAVALLI!
BERNARD O ALÇAĞIN JORDAN'A ATEŞ EDECEĞİNİ BİLİYORDUM, AMA BÖYLE Sİ...
DADA! HEY! HO! DEVE! HAYIR! DUR! SAKİN OL!
BENİ KORUMAK İSTEDİ! HAYVANCAĞIZ HER ŞEYİ ANLAMIŞTI.
TANKLAR YAKLAŞTI! KAÇMALIYIZ JORDAN! AÇIKLAMALARINI SONRA YAPARSIN.
VAHAYI TOPLARLA BİZİM ARAMIZA ALALIM Kİ ARADA BİR ENGEL OLSUN! BEN HAYVANA BİNİYORUM. SEN MOTORU AL!
PEKİ AMA...
BÜTÜN BU SÜPRÜNTÜLERİ AYIKLAMAK.. SENİN ÇÖL ESKİYASININ YANINDA GÖTÜRDÜĞÜ ŞEYLERE BAK!
BU ONA ŞANS GETİRMEDİ, PEKİ KORUYUCULARA NE OLDU?
KUMULLARA DAĞILDILAR! ZIRHLI ARAÇLARA KARŞI KOYAMAZLARDI!
GÖZÜMÜZÜ AÇALIM: HEM SİLAHLILAR HEM DE KOLAY KOLAY YILMAZLAR.
BİR DEVELİ VE MOTORDA İKİ KİŞİ! SANDIKLARI VER! ATEŞİMİZE RAĞMEN BIRAKMADIKLARINA GÖRE İÇİNDE ÖNEMLİ ŞEYLER OLMALI. MAKİNELİLERİ KULLANIN!
MAKİNELİLER! NİYE TOP ATEŞİNİ KESTİLER?
SANDIKLARI GÖRDÜLER, KIRMADAN ELE GEÇİRMEK İSTİYORLAR. ONLARA SANDIKTA ÖNEMLİ ŞEYLER OLMADIĞINI ANLATMALIYIZ!

HA GAYRET! ONLARI EKTİK!
YAHA ARAMIZDA BİR SET ÇEKİYOR!
YA ÇEVRELERİNİ SARMALIYIZ, YA DA HER ŞEYİ GÖZE ALIP
HEM ATEŞE GİRECEĞİZ, HEM DE SON HIZLA GİDECEĞİZ, HA? AMA ONLARI ÖBÜR YANDA YAKALAYACAĞIZ.
BİRAZ SOLA! ORDA ATEŞ DAHA AZ GİBİ!
!!??
BAŞKA BİR GÖREV BEKLİYOR BİZİ! KADINLARI KURTARMALIYIZ!
KIYIDA DURAMAYACAK KADAR KALABALIKLAR. KURTARMA HAREKATINA GİRİŞMEDEN BİR SÜRE SUDA ATEŞİN YATIŞMASINI BEKLEMELİYİZ.
GARİP! BİR AN YOLUMUZU KESMELERİNDEN KORKTUM. AMA OLMADI.
PÖH! BU ZIRHLI SERSEMLER TA NE ZAMANDAN KALMA! MUHAKKAK ARIZALANMIŞLARDIR.
BAYRAĞI DİREĞE ÇEKİN ÇOCUKLAR! ÇÖL BİZİM ARTIK! BİR KEZ DAHA...
MEDİKA SUPPLIES
PAW
JORDAN !!!

KORU BENİ! JORDAN YARALANDI!
EŞKİYALAR! SÖYLEMİŞTİM BEN! HEM ALÇAK HEM AÇGÖZLÜ BUNLAR! ÇOK UZAKLAŞMAMIŞLAR!

BÖYLE ONLARI UZUN SÜRE OYALAYAMAYIZ!
BANG BANG BANG

BANG BANG

BARNEY ASLANIM! DEVENE DUA ET! SENİ O KADAR SALLAMASA O EŞKİYALAR DAHA İYİ NİŞAN ALABİLİRLERDİ!
BERNARD İŞ SANA DÜŞÜYOR ARTIK! KEMİKLERİMİ BU PİS ÇÖLDE DEĞİL DENİZDE BIRAKMAK İSTERİM.

KEMİKLERİMİZİ HIÇ BİR YERDE BIRAKMAYACAĞIZ! KURŞUN DELİP GEÇMİŞ, ESKİSİNDEN DAHA İYİ OLACAKSIN!
MEDICAL SUPPLIES

SİMDİLİK ÇEKİLDİLER GİBİ... AMA YENİDEN ORTAYA ÇIKACAKLARDIR!
BİLİNEN NUMARA! BU LEŞ KARGALARI YIPRATMA KONUSUNDA USTADIRLAR. TEHLİKESİZCE BİZİ YORMAK İSTİYORLAR.

YA BARNEY? DOĞRUSUNU SÖYLE AMA!..
DURUMU İYİ DEĞİL! MOTORUN SARSINTISI ONU HEPTEN BİTİREBİLİR!

MAC PHERSON'UN YATIŞTIRICILARIYLA ACI DUYMAYACAKTIR, AMA BU GİDİŞLE BU ACİL İLAÇLARI BİZ TÜKETECEĞİZ!
BÖYLE DEVAM EDERSEK BU MOTOR BİRKAÇ KİLOMETREYE KALMAZ PARÇALANACAK. ÇARESİZ DAHA YUMUŞAK BİR ZEMİN BULMALIYIZ. ULUYAN KUMULLARA DÖNÜYORUZ.

SÜRECEK.

BOŞUNA ISRAR ETME MESTAN, SİZİN TAKIMDA OYNAYAMAM!
AMA...
HAYIR, HAYIR... TRANSFER TEKLİFİNİ KABUL ETMİYORUM... KAPAT ARTIK BU KONUYU!..
NE YANİ, VERDİĞİMİZİ AZ MI BULDUN?
HAYIR KARDEŞİM, SORUN, CİĞER SORUNU DEĞİL...
NEYMİŞ PEKİ?..
BİR KERE, BİR FUTBOLCU İÇİN PARADAN PULDAN ÇOK DAHA ÖNEMLİ BİR ŞEY VARDIR... RENK AŞKI!..
İŞTE BU YÜZDEN KENDİ TAKIMIMDAN BAŞKASINDA OYNAMAM.

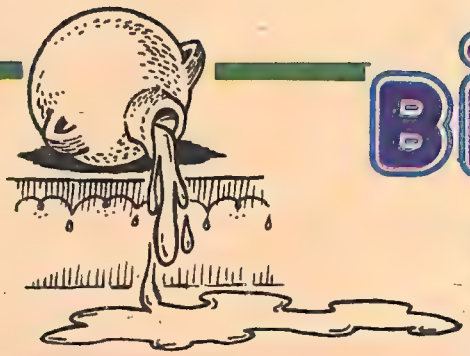

BİR KÜP PEKMEZ

Resimler:
Eren Uysal

BEHİÇ DUYGULU'nun Bir Hikâyesi

BAZI bucak ve köylerde yağhaneler vardı. Zeytin ağacının bol bulunduğu bölgelerde kurulmuştu. Fabrikadan daha küçüktü. Daha büyüğüne Yağ Fabrikası deniyordu.

Yağhanelerde değirmen taşını at çevirirdi. Un değirmeni gibi bir şeydi. Yuvarlak değirmen taşıyla at arasında sağlam bir dal bulunurdu. Taşın altına kürekle zeytin atılırdı. At ağır ağır yürür, taş zeytinleri ezer, hamur haline getirirdi. Zeytin hamurları siyah kıl torbalar içine yayılır, sıkıcı altına konurdu. Sıkıcının adı mengene idi. Mengenenin altına on beş-yirmi kıl torba üstüste konurdu. Yerden tavana yükselen gene kalın bir dal. Dalın bedeninde yuvarlak beş kol. Bu dallarda beş kişi. Dönerek dalı çevirirlerdi. Dal döndükçe mengene ile dal arasındaki halat dolanırdı. Dolanmayla mengene torbaları sıkıştırırdı. Işte bu torbalardan yağ çıkmaya başlar, alttaki depoya akardı.

Babam o yıllarda bunlardan birini işletiyordu. Yağhane o köyden iki kardeşindi. Kiralamıştık.

Dere kenarında olan, suyla çalışan yağhanelerimiz de olmuştu. Su değirmeni gibi suyun yukarıdan hızla gelmesiyle taş dönerdi. Bir kaç yıldır atla çalışan bu yağhaneyi işletiyordu. Geceyle sabah arası elinde gemici feneriyle yollara düşerdi. Köy yakın olduğundan yaya gidip geliyordu. O saatlerde biz uyuyor olurduk.

O yıl bizim sokağa yeni bir aile taşındı. Beş kişilik küçük memur ailesi... İsmet adında benden çok büyük oğulları vardı. Sanat okuluna yeni bitirmişti. Annesi ona iş arıyordu.

Bizim yağhanede çalışacağını öğrendim. Hesap işlerine bakacaktı. Böyle çalışanlara yağhane kâtibi deniyordu.

Küpe bir bakmış ki...

YAGHANE binası çok büyük bir avlunun ortasındaydı. Taşıtların girebileceği iki kanatlı büyük kapısı vardı. Avlunun dört tarafı yüksek duvarlarla çevrilmişti.

Duvarların önünde zeytin tokatları vardı. Tokatlar üstü açık odalar gibiydi. Yeşil zeytinler buraya dökülür, üzerine iri tuz atılırdı . Zeytinler tuz altında pişer kararırdı. Sonra sıra sıra sıkılır, yağı alınırdı. Avlunun bir köşesinde ev olarak kullanılan iki oda vardı. Odalardan birinde babam, öbüründe Ismet kalıyordu. Yağhane gece de çalıştığından nöbetleşe bulunurlardı. Ben pazar gününü yağhanede geçirirdim. Elimde bir tas ve kova olurdu. Zeytinyağdan ayrılan sıcak acı su avludaki arklara akardı. Onların üzerinde kaçan yağlar birikirdi. Tasla bunları kovaya alırdım. Bunlardan sabun yapılırdı.

Ismet güçlü, iri yarı bir çocuktu. Yemeğini evden getirirdi. Yemek bazan koca bir tencere dolusu dolma, bazan kuru fasulya olurdu. Yanında başka şeyler de bulunurdu. Babam onun yemek yemesini imrenerek seyrederdi. Kendisi fazla yiyemiyordu. Midesi gençliğinden beri fazla yiyecek kaldırmazdı.

Ben hep elimde tas yağ toplamazdım. Sıkılınca bina içine girer işçileri seyrederdim. Beş kişi dalı önce hızla çevirirlerdi. Torbalar sıkıştıkça adamların dönmesi ağırlaşırdı. Dalı çevirmek güçleşirdi. Daldaki kollar gemi dümenini andırıyordu. Işçilerden biri de denizciydi. Gemilerde çalışmıştı. Güleryüzlü, her zaman neşeliydi.Onun düşündüğünü, üzüldüğünü görmemiştim. Obürlerinin yüzü asıktı. Fakat Ilhan adındaki gemici onları güldürürdü. Sıkma işi bitince o birden bağırırdı:

—Mayna!..

BU sözün söylenmesiyle işçiler tutukları kolları bırakıp geri kaçarlardı. Dal boşta kalan kollarıyla sıkıldığı yönün tersine hızla dönmeye başlardı. En büyük eğlencem Ilhan'ın "Mayna!" diye bağırması, işçilerin kaçışması ve dalın dönmeye başlamasıydı. Daldaki halatın gerilimi böyle boşalırdı. Işçiler kaçışmasa ağaç kollardan biri onlara hızla çarpar, ötelere savururdu. Ilhan yağhanenin en renkli kişisiydi. O olmasa öbürleri dalı böylesine istekli döndüremezdi.

O gün babam beni pide aldırmaya gönderdi.

Köyün çarşısında kıyma, peynir ve tahin'le pide yapan bir fırın vardı. Ismet'e üç bize ikişer pide aldım.

Ben daha ilk parçada pideyi sevmemiştim. Tahinli olması ağır gelmişti. Ondan sonra sevemedim.

SEVGİ SUYU

Can kuşum
Sanki yoksul bir çocuk gibi
Bütün kış boyunca
Sevgi ıslanacak diye
Nöbet tuttu yüreğimiz

Can kuşum
Kış boyunca üşüyen dalımıza
Umut ile sevgi suyu ver
Gül dalı gibi yeşersin
Dünya bayram olsun

NECATİ YILDIRIM

UZAR

Uzar yollar
Kollar
Bacaklar
Biz uzayamayız ki

SÜPÜRGE

İçinde evin süpürgesin
Kapının arkasında
Saçak
Tel
Saçak
Yanında eşiğin
Arkasında kapının
Süpürgesin

MEHMET SEMİH

ÇİÇEKLER AÇARKEN

Çiçekler açarken
Bin kahkaha atar
Bir kalkar, bir oynar
Kendime gelirim

Çiçekler açarken
Sen ol sırdaş
Benimle sevgiyi paylaş
Henüz vakit varken
Çiçekler açarken

İSMET ARSLAN

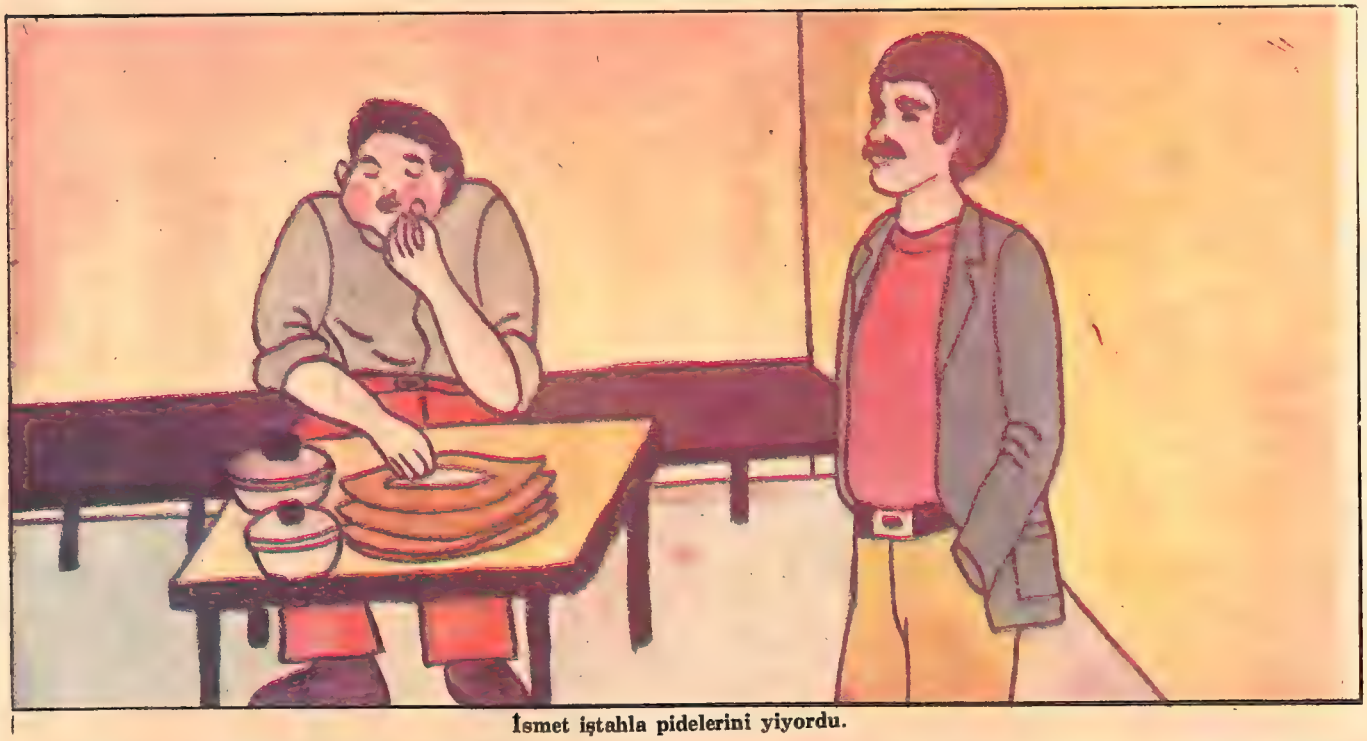

İsmet iştahla pidelerini yiyordu.

Ismet iştahla beş pideyi yedi. Sonra da evden getirdiği yemeğe başladı. Babam ona bakıp belli etmeden gülüyordu.

Ismet'in bizde çalışmasıyla onlarla aramızda yakınlık doğmuştu. Annesi ile kızkardeşleri sık sık bize geliyordu. Biz de onlara giderdik. Babalarımız çalıştığından onlar bulunmazdı.

Bir gece, annesi Ismet'i anneme şöyle anlatıyordu:

—Yazdan bir küp pekmez aldım. Kışın çocukların tatlı gereksinmelerini karşılasın diye. Havalar soğudu. Bir akşam üzeri yarım kilo tahin aldım. Kilere indim. Tası küpe daldırdım ve tahin'in içine boşalttım... Odaya dönünce ne göreyim,. Tahin üzerine boşalttığım pekmez değil su. Acaba bozuldu mu diye düşündüm, Beni aldı bir üzüntü. Işık alarak yeniden kilere indim. Tas tas başka kaba boşaltmaya başladım. Pekmez diye bir şey yoktu, Hepsi su olmuştu,

Gördüklerine kızlar da benim gibi şaştı . Bir şey anlayamadım.

İsmet okuldan gelince durum anlaşıldı.

Bir küp pekmezi daha kış gelmeden tas tas içmiş, yerine su doldurmuştu. O gece tahin öylece kaldı.

LAY Ikinci Dünya Savaşı yıllarında geçiyordu. Şeker çok yükselmişti. Evlere hemen hemen girmiyordu. Çay bile üzümle içiliyordu. Kahve pekmezle pişiriliyordu. Bayramlarda tatlı alma alışkanlığı kalkmıştı. Ancak, bazı evler pekmezle kalburabastı tatlısı yapabiliyordu. Çoğu çocuk şekersizlikten uyuz olmuştu.

Sonraki pazarlarda ne zaman İsmet'i görsem annesinin anlattıklarını anımsadım.

yazko p.k 442 sirkeci istanbul
ÇOCUK DİZİSİ SUNAR
TATİL KÖYÜNDEN ÖYKÜLER
Kemal Özer
BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Yeni Gazete

PAZARTESİ GÜNLERİ YAYIMLANIR

DÜNYADAN ● YURDUMUZDAN ● ÇEVREMİZDEN

yazko p.k 442 sirkeci istanbul
GENÇLİK DİZİSİ SUNAR
YAŞLI ADAM ve DENİZ
E. Hemingway

BU YIL KİTAP FİYATLARINDA DÜŞÜŞ GÖRÜLECEK

YENİ DERS YILINA 74 ÇEŞİT DERS KİTABIYLA BAŞLANACAK

Ağustos ayının sonuna kadar basımı tamamlanacak olan kitaplar yaklaşık 180000 adet olacak

DEVLET Kitapları Döner Sermaye Müdürlüğü yetkilileri bu yıl sonuna kadar 74 çeşit okul kitabının yeniden basılacağını açıkladı. Ağustos ayının sonuna kadar basımı bitecek olan kitaplar yaklaşık 180000 adet olacak.

Döner Sermaye Müdürü Recai Aktik yaptığı açıklamasında basılacak kitaplar hakkında özetle "74 çeşit ilk, orta ve lise ve meslek lisesi kitaplarının 47 çeşidin devlet basım evlerinde bastırılacaktır. Geriye kalan 27 çeşidini eksiltme yoluyla özel basım evleri basacaktır. Amacımız en ucuz en iyi kalitede ders kitabını basıp zamanında öğrenciye ulaştırmaktır. Bakanlık üç yüz milyon liralık kâğıdı Seka aracılığı ile bize tahsis ediyor. Dolayısıyle bu kitaplar bastırılırken kâğıt maliyeti kitap fiyatlarına yansımayacak, böylece kitap fiyatlarında düşüş görülecektir" dedi.

Öte yandan Millî Eğitim Bakanlığı Basımevi Müdürü Kemal Önal da bastırılacak 74 çeşit okul kitabı hakkında şu açıklamada bulundu:

"Kitap basımı konusunda iki sorunumuz var. Birincisi verilen kâğıtların yeterli olmayışı. İkincisi eldeki makinaların yıllık bütün okul kitaplarını basmaya yeterli olmayışı." Basımevini daha modern makinalarla donatarak bu sorunu çözmek istediklerini de sözlerine ekledi.

ALMAN OKULLARINDA TÜRK ÇOCUKLARINA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİLİYOR

FEDERAL Almanya'daki Türk çocuklarına yabancı dil olarak Türkçe öğretilmeye başlandı..Türk işçi çocuklarının kendi ana dillerini öğrenmekte güçlüğe uğraması üzerine, okullarda İngilizce, Fransızca gibi ikinci dil olarak kabul edilen derslere Türkçe de eklendi. Alman yetkililer, Türk çocuklarının çoğu zaman Almancayı kendi dillerinden iyi konuştuğunu kaydettiler, ancak Türkçeyi konuşamamalarının sakınca doğuracağını kaydederek Türkçe eğitimine başladıklarını bildirdiler

Şair Abdülhak Hamid'in Rekoru

ŞAİR, yazar ve diplomat Abdülhak Hamid'e ait, Londra'da en uzun süre görev yapan yabancı diplomat rekoru kırıldı.

Yeni rekorun sahibi Batı Alman diplomat Herbert Sulzbach. Abdülhak Hamid, 19. yüzyılın sonunda geldiği Londra'da, Türkiye Elçiliği Müsteşarı olarak 26 yıl görev yapmış, pekçok eserini bu süre içinde yazmıştı.

Federal Almanya'nın Londra Elçiliği'nde görevli 87 yaşındaki Herbert Sulzbach'ın görev süresi de 31 yıl. Batı Alman diplomat ilerlemiş yaşına karşın çalışmaktan yorulmadığını, ancak artık vatanını özlediğini söyledi.

MARMARA FOLKLOR FESTİVALİNE 6 YABANCI ÜLKE KATILDI

Dünyaca ünlü ekiplerin gösterileri çok beğenildi

İstanbul'da yapılan "IV. Uluslararası Marmara Folklor Festivali'nde dünyaca ünlü folklor ekipleri gösteriler düzenlemektedir. Yerli ve yabancı folklorcular arasında dostluk ve kardeşlik bağı kurarak dünya barışına katkıda bulunmak ve ulusal kültürümüzü, sanatımızı, Türk konukseverliğini dış dünyaya tanıtmak amacıyla yapılan festival, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde sürmektedir. Festivalde İspanya, Batı Almanya, Polonya, Bulgaristan, Yugoslavya ve Arnavutluk'un yanı sıra, İstanbul Turizm ve Folklor Derneği'nin halk dansları grubu da yer almakta.

«DOLAR» HANGİ ÜLKENİN PARASI ?

AMERİKA'DAN BAŞKA DÜNYADA PARASININ ADI «DOLAR» OLAN 31 DEVLET VAR

BİR para dolar olarak söylendiğinde bir çoğumuzun aklına hemen Amerikan doları gelir. Oysa dünyada tam 32 ülkenin para birimi de dolar adını taşıyor.

Amerikan dolarının özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra dünya borsalarında güçlü hale gelmesi ve bunu uzun süre devam ettirmesi o sıralarda özgürlüğünü alan birçok küçük devletlerin para birimini dolar olarak belirlemesine yol açtı. Bu ülkeler "Güçlü para" psikolojisi ile kendi paralarına "dolar" adını verdiler.

Çok tanınan Amerikan doları, Avustralya doları, Kanada doları, Hong Kong doları gibi çok ünlü dolarların yanı sıra hiç adı duyulmamış ve küçücük Cayman Adaları, Solomon Adaları, Barbados, Belize gibi birçok ülkenin para birimi de dolar olarak dünya borsalarında boy gösteriyor. Bu borsalarda Türk lirası karşılığında en güçlü olanı 118 lira ile Avustralya doları en küçüğü ise 20 lira ile Hong Kong doları.

ENERJİ TASARRUFUNDA YENİ BİR BULUŞ

ŞİMDİ DE

GÜNEŞ ENERJİSİYLE ÇALIŞAN ÇAYDANLIK İLGİ TOPLADI

☆☆☆ **Güneş enerjisi toplayan kapaklar açılıp, çaydanlık güneşin altına konuluyor**

İŞTE enerji tasarrufu için en son icat, güneş enerjisi ile çalışan çaydanlık. İsviçre'nin Bern kentindeki bir imalatçı firmasının bulduğu bu hünerli çaydanlık suyu 20-30 dakikada hazırlıyor ve elektrik, gaz veya kömür kullanmıyor.

Yapılacak tek iş, güneş enerjisini toplayacı kapakları açıp, çaydanlığın içindeki suyun ısınması için çaydanlığı güneşe bırakmak. Çaydanlık sadece kahve yapmakta değil ayrıca, süt veya çorba ısıtılmasında hatta sosis ve Lenzeri yiyeceklerin ısıtılmasında da kullanılabiliyor.

Firmanın İsviçre'de satışa çıkardığı çaydanlıkların bir tanesi 149 İsviçre frangı (Yaklaşık 8 bin TL).

Bir tahta bir tahta derken...

AHŞAP YAPILAR

(Genç gazeteci Esen Karul Kadıköy'den yazıyor)

İSTANBUL'da tarihî eserlerin yok edilmeleri ve yerine betonarme, güzellikten uzak konutların yapılması sorunu, gittikçe geniş boyutlara ulaşmaktadır. Türkiye'deki tüm kentlerin de bu durumla karşı karşıya olmaları, üzüntüyle yol açmaktadır. Çevremizi güzelleştiren, ona değer kazandıran bu tarihî eserlerin yıkılmasına daha ne kadar göz yumacağız.

Aslında onarılıp, restore edilmesi gereken bu yapıları küçük kentlerimizde, ağaç ve odun gibi sorunlar, büyük kentlerimizde de yeni konutlar yapmak için yıkan sorumsuzlara karşı, yetkililerden mimarî kültürümüzü tek kanıtları olan bu eserleri korumaları için ilgilerini bekliyoruz.

ANTALYA KALKAN (KAŞ)'DA VE İNGİLTERE'DE

LİMASOLLU NACİ İNGİLİZCE YAZ OKULU

Hem Şahane Bir tatil Hem İngilizce

İngiltere'de 3 hafta 29.000.-TL.
Antalya'da 2 hafta 14.500.- TL.
3 hafta 21.000.- TL.
4 hafta 28.000.- TL.

Ayrıntılı tanıtıcı broşürümüzü isteyiniz.
Tel: 45 52 98

LİMASOLLU NACİ İstiklâl Cad. No. 193
Beyoğlu/İSTANBUL

Adım Soyadım: _____
Ev Adresim: _____
İl veya ilçe: _____

KAN EMİCİLER

(Genç gazeteci Burak Işık Ankara'dan yazıyor)

YAPILAN araştırmalara göre, sivrisineklerin sokması yüzünden her 30 saniyede, dünyanın herhangi bir yerinde bir insan ölmektedir. Bu öldürücü sinekler yüzünden, Dünya Sağlık Örgütü (WHO), tehlike işareti veriyor. Öldürücü sinekler gittikçe daha fazla direnç kazanıyorlar. Dünyada geçen yıl 150 milyon malarya (sıtma) vakası saptanmıştır. Avrupa'da bile ölümle sonuçlanan vakalar olmuştur. Hastalığın en fazla hüküm sürdüğü yerler, Afrika ülkeleridir. Oralardaki çocuk ölümlerindeki yüksek artış da malarya başta gelmektedir.

Bir Kuveyt Firması Türkiye'den Çiçek İstiyor

MUHAMMED Al-Jader" isimli Kuveyt firması Kuveyt Büyükelçiliğimize başvurarak Türkiye'den sürekli olarak uçakla taze çiçek ithal etmek istediğini bildirmiş, Büyükelçiliğimizden çiçek ihracatçılarımızla temas kurması ricasında bulunmuştur.

KIRK AMBAR

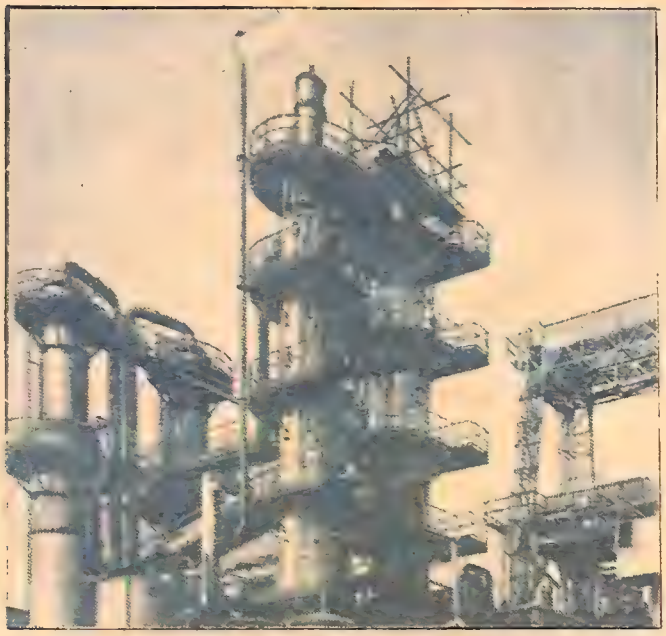

BİTKİDEN PETROL

İNSANLAR yüzlerce yıl önce, belli bir bitkiyle hayvanların tarlalarına girmesini önlemişlerdi. Bitki, bu nedene tarlaları çevirmek için çit olarak kullanıldı.

Bitkinin teknik adı, "Euphorbia lathyris" halk arasında ise, "Sütleğen." Özellikle kurak yerlerde yetişmekte. Bitkinin su ihtiyacı yıllık 40 cm.'lik bir yağışla karşılanabilmekte ve bitki bu koşullar altında, yılda 30 cm. büyümekte.

Sütleğen'in şu an için yarattığı ve üzerinde çalışmaların yoğunlaştığı en büyük sorun bitki özsuyunun kanser yapıcı maddeler içermesi. Özsü tek başına kanser yapıcı değil, kanser hücrelerinin önceden var olduğu kimselerde kanser gelişimini hızlandırıcı nitelikte.

2000 değişik tür içeren Sütleğen üzerinde Amerikalılar kadar Japon ve Brezilyalılar da yoğun çalışma içerisinde.

KÖR BİLGİNİ

JEAN Louis Pons, 1719 ile 1786 yıllarında yaşamıştı. Doğuştan kördü. Kendi kendini yetiştirmiş, özellikle gökbilimlerine ilgi duymuş, çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırmıştı.

Matematik dalında üstün bir yeteneği vardı ve meslekdaşlarının araştırma ve gözlemlerine dayanarak tam 37 tane kuyruklu yıldız keşfetmişti.

FİL BÜYÜKLÜĞÜNDE

Ceviz ya da elma büyüklüğünde dolu yağdığı görülmüş ve çok ender de olsa rastlanmıştır. Fakat, 1870 yılında Hindistan'a yağan dolu tanelerinin her birinin bir fil (evet yanlış okumadınız, bir fil) büyüklüğünde olduğunu duymuş muydunuz?

METRE NEDİR?

Ülkemizde kullanılan ölçü birimi, metredir. Bir meridyenin 40 milyonda biri olan metrenin değişmez örneği, Fransa'daki Sevr kentinde, Uluslararası Ağırlık ve Ölçüler Bürosu'ndadır.

İridyum ile platinden yapılan (etalon) denen ölçü, sıfır derecede tam bir metredir. Anlaşmazlık durumunda ölçü onun üzerinden alınır.

SPORDA BAŞARININ DORUĞU: OLİMPİYATLAR 5

MS beş yüzyılında başlayan Hıristiyanlıktaki baskı yüzünden, özellikle Avrupa'da spor türleri yasaklanırken; Osmanlı İmparatorluğunu kapsayan üç kıt'anın, Asya'nın güneybatısında, Avrupa'nın güneydoğusunda ve Afrika'nın kuzeyinde spora büyük önem veriliyordu. Spor konusunda dünya yüzünde ilk kanunu Osmanlı padişahlarından II. Bayezit çıkararak İslâm dünyasında ve 16. yüzyılda okçuluğu birtakım kurallara bağlamıştı.

Avrupa ve Amerika'da spor türlerinde uluslararası kuralların uygulanmasına ise, günümüzden tam 150 yıl önce başlanmıştı.

25 Kasım 1892 cuma günü Paris'te Sorbonne Üniversitesi'ndeki bir spor kuruluşu toplantısında, Fransa'nın ileri gelen spor adamlarından **Baron Pierre de Coubertin** bütün dünyada büyük bir etki uyandıran şu konuşmayı yapmıştı:

"Eski olimpik oyunların, Yunanlıların tekelinden çıkarak, modern bir düzende yeniden yapılmasını istiyorum. Bu nedenle de sporcularımızı başka ülkelere gönderelim, onlardan da sporcuları yurdumuza çağıralım. Geleceğin özgür uluslararası spor alışverişini bütün dünya kabul ettiği gün, barış davası yeni ve kuvvetli bir dost kazanacaktır."

Bu sözler, olimpiyat oyunlarının yeniden ve modern bir yönde yapılması kavramını ortaya çıkarıyordu.

Sporu kendi sağlığı için yapanlara **amatör**, para karşılığında gösteri için yapanlara da **profesyonel** denilmetedir. Amatör sporun en büyük şöleni olan modern Olimpiyat Oyunları, 1896'dan beri her dört yılda bir dünyanın beş kıt'asına yayılmış olan kentlerde yapılır ve o kentin adıyla anılır. Bu oyunlara yalnız kız ve erkek amatör sporcular katılıp ayrı ayrı yarışırlar.

HALUK SAN

«ORTAK»

Müslümanlıktan önce Orta Asya'da yaşayan Türkler, bir kaç kez kâğıt para basma girişiminde bulundularsa da sonradan bu işten vazgeçtiler. Çinli ve İranlı tüccarlarla birleşen Türk tüccarları, büyük ticaret işlerinde başarı kazandılar. Bu birleşmelerden günümüzdeki çok uluslu şirketlere benzeyen kuruluşlar doğdu. Bu kuruluşlara Türkçe olarak "**Ortak**" deniliyordu. Ortaklardan birinin basit bir yazılı senedi, dünyanın her yerinde çok değerli malların teslimine, getirilip götürülmesine olanak sağlayabiliyordu.

SADIK KÖPEK

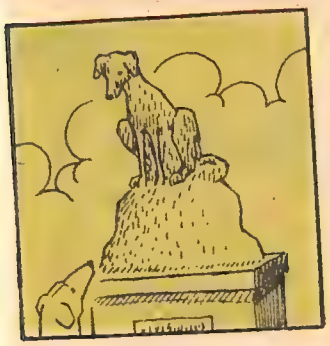

Tokyo kentinin bir mahallesine geçen ay bir köpek heykeli törenle dikildi. Köpeğin adı Hachi'ydi ve uzun yıllar sahibini sabahleyin evinden istasyona kadar götürür, akşam da saati saatine istasyonda bekleyip karşılardı.

Gün geldi, Hachi'nin sahibi öldü. Ne var ki, Hachi görevinden geri kalmadı hiç. Yine sabah akşam istasyona taşınmasını sürdürdü. Ölünce mahalleli, belediyeye başvurdu, küçük bir alana bağlılığın örneği olarak Hachi'nin heykeli dikildi.

KOKULU TENİS TOPLARI

BİR Japon yapımcısının, genç bayan tenisciler için piyasaya sürdüğü parfümlü tenis topları büyük satış yaptı. Bu toplarda Chanel No. 5 ve Devilwoud kokuları kullanıldı. Japon Tenis Federasyonu'nun sözcüsü, parfümlü topların **"leblebi gibi"** satıldığını söyledi.

Ripley — ister inan... ister inanma...

KORSİKA'DA CACALLO DAĞLARINDA BULUNAN KAFATASI BİÇİMİNDEKİ BİR KAYA ÇEVREDE DOLAŞAN KERVANCILAR TARAFINDAN BARINAK OLARAK KULLANILIR.

BORNEO'DA KENNIAH KABİLESİNDE BÜTÜN BALIKÇI KAYIKLARI TİMSAH BİÇİMİNDEDİR.

1775'TE FRANSA'DA YAPILAN BİR SAAT, TIPKI SİNDİRELLA'NIN AYAKKABISINA BENZİYORDU.

SÖZÜNÜ TUTAN ÖĞRETMEN

ALMANYA'nın Stuttgart kentindeki bir ortaokulda anatomi dersi öğretmeni Bay Bleim, öğrencilerine oldum bittim:

"—Derslerinizde daima sizinle birlikte ve sizinle olacağım", derdi.

Öğretmen Bleim bu sözünü öldükten sonra da tuttu. Vasiyeti gereğince, ölünce iskeleti, öğretmenliğini yaptığı okula verildi. Böylece, öğrencilerini yalnız bırakmamış oldu o da.

ADI ÜSTÜNDEDİR

OSMANLI sadrazamlarının büyük çoğunluğu akaplarıyla anılırlar. Bunlar, genelde ya doğdukları il'in ya da ilçenin (Köprülü Mehmet Paşa, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa gibi) ya da vücutlarıyla ilgili yakıştırmalardır.

Tarihteki Osmanlı sadrazamları arasında en şişman olanı, adından da kolayca anlaşılacağı gibi, Semiz Ali Paşa idi.

Kanuni Sultan Süleyman'ın sadrazamı olan Semiz Ali Paşa'yı ancak iki güçlü kuvvetli Macar kadanası (at) bir yerden bir yere taşıyabiliyordu.

ÇOCUKLARA DENEYLER

REZONANS HARİKASI

GENEL malzeme: Birbirine eşit büyüklükte 2 bardak, biraz su, biraz demir tel.

EĞER -keman çalan bir kardeşimiz varsa ya da siz kendiniz keman çalıyorsanız, o halde **REZONANS** dediğimiz şeyin sırrının yarısını çözebilirsiniz. Yarısını, çünkü diğer yarısı için bir keman daha gerek...

Öğretmeninizin kemanı ile sizin kemanı yan yana koyun, birbirlerine değen iki kemandan birisi, "A" telini çekin hafifçe, bırakın teli "buungg" etsin...

Şimdi diğer kemana bakın, o da hafiften bir "BIIIINGG!" edecek, onun da aynı teli hafifçe titreşecektir. İşte bu **"birlikte titreşim"**e **REZONANS** diyoruz.

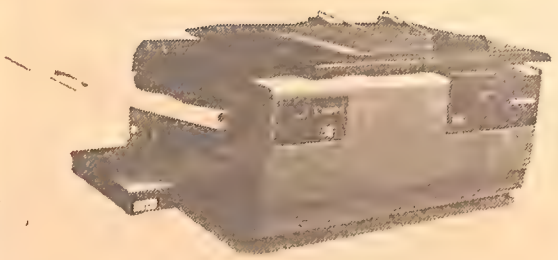

FOTOKOPİ MAKİNESİ

GÜNLÜK çalışma yaşamına katılan ve büyük kolaylıklar getirdiği yadsınmaz fotokopi makinesinin ilk bulunuşu, 1937 yılındadır. Bulan da Chester Carlson. Carlson, aynı yıl buluşunun **"ihtira beratı"**nı almış ve aynı yıl makinesini yapıp pazarlamaya girişmiştir ama kimse bu makineye **"itibar"** etmemiştir.

Aradan ancak on yıl gibi uzun bir süre geçecek ve Carlson'un buluşunun ve makinesinin değeri anlaşılacak, dünyamızda yaygınlık kazanacaktır.

CİMCİME

Galiba köpekler börek sevmiyorlar. Bütün köpekler öyle midir bilmem ama Kuçu ağzına börek koymuyor. Geçen gün okuldan geldikten sonra börek yapmak geldi içimden. Annem yaparken bakıp nasıl yapıldığını iyice öğrenmiştim. Annemin evde olmayışını fırsat bilip mutfağa daldım.

BİRAZ SU! BİRAZ UN! SU! UN!

EN SONUNDA...
OLDU AMA, CANIM DA ÇIKTI...

FIRINA KOYMADAN ÖNCE ÜSTÜNE YUMURTA SÜRMEK LÂZIM. YUMURTA YOK. BEN DE DOMATES DOĞRARIM OLUR BİTER!..

İÇİNE PEYNİR KOYMAYI DA UNUTTUK, ÜSTÜNE SÜRELİM BARİ.

BİR KAÇ TANE DE KARAMELA EKLERSEK, DAHA LEZZETLİ OLMAZ MI?

ŞİMDİ FIRINA KOYUP YARIM SAAT BEKLEYECEĞİZ. SONRA DA AFİYETLE YİYECEĞİZ.

YARIM SAAT DE BİR TÜRLÜ GEÇMEK BİLMİYOR... OLMUŞTUR ARTIK, FIRINI AÇIP BÖREĞİ ÇIKARTMALI!..
BU KOCAMAN DİLİM SANA KIÇU!

KIÇU SURATINI BURUŞTURMAZ MI.
NE OLDU? BEĞENMEDİN Mİ? YEMEYECEK MİSİN?
BUUUU!

BU DA NEYİN NESİ?
BEĞENEMEDİN Mİ? BEN YAPTIM.

SUNA BAKIN! LASTİK GİBİ UZUYOR...
AH!

BIRAK BÖREĞİMİ!

SLAP!
ALSENİN OLSUN!

BELKİ FAZLA BAŞARILI BİR BÖREK OLMADI, AMA BİR YİYEN ÇIKTI. KİM Mİ DİYE MERAK ETTİNİZ? ABİM YEDİ. HEM DE BAYAĞI BEĞENDİ!
HİÇ DE FENA DEĞİLMİŞ BU BÖREK!

kitap

YUMURCAKLAR SAVAŞI

Yumurcaklar Savaşı. Roman. Luis Pergaud. May Yayınları. 92 sayfa. 75.- TL.

YUMURCAKLAR Savaşı adından da anlaşılacağı gibi yaramaz ama sevimli çocukların serüvenlerini anlatan ilginç bir kitap. Ayrı mahallerde oturan çocukların, günlük yaşamlarındaki çatışmalarını, birbirlerine oynadıkları ilginç oyunları anlatan sekiz bölümden oluşan ilginç bir öyküler demeti. İnsan bu kitabı okurken, romanın kahramanları olan: Sırık'ı, Reis'i, Baba Simon'u ve bütün öteki kahramanları sanki çevresinde her gün konuştuğu arkadaşlarından biriymişcesine severek okuyor. Özellikle "Büyük Bir Gün" adlı öykü de Kertenkele Kamü'yü ve başına gelenleri okurken, gülecek, düşüneceksiniz.

tv

TV'den Haberler

★ TRT'nin yurt çapında yaptığı geniş araştırmanın sonuçları açıklandı. Türkiye'de ruhsatsız olarak kullanılan TV alıcı sayısı 40.000 İlgililer, ruhsatsız TV kullananlar hakkında ceza işlemlerine başlandığını belirttiler.

★ Televizyonun spor şubesi elemanlarından Ümit Aktan, baba oldu. Çocuğa Enkidu adı verildi. Aktan, oğlunun adını, Gılgamış Destanı'ndan aldığını söyledi.

★ TRT, bir "Yayın Müzesi" açtı. Bu müzede ilk radyo yayıncılığında kullanılan araç-gereçler, ulu önder Atatürk'ün konuşmalarında kullanılan mikrofonlar, radyoların ilk gramafonu gibi değerli anısı olan aygıtlar sergileniyor.

DOKTOR CÜNEYT ARKIN

ÇEKİNGENLİK VE...

BİZİM evin bitişiğinde küçük Ayla'lar oturuyor. Murat'la Kaan'ı çok sevmesine karşılık, bahçede görünmesiyle gözden yitip gitmesi bir oluyor kızın. Üç çocuk arasında bir kırgınlık ya da bir düşmanlık yok. Nedeni bir türlü anlayamadım.

BİR gün babasıyla konuşurken yakındı bana. Kızının durumunu anlattı: "Her şeyden ve herkesten çekiniyor," dedi. Çok da utangaçmış. Arada bir hiç yeri yokken ağlıyor, zor susturuyorlarmış.

Bu, aşırı duygululuktan kaynaklanır. Aylacık belki annesine, belki de babasına çekmiş olabilir. Komşularımız yeni olduklarından kişilikleri hakkında bilgi sahibi değildim.

Tabiî, insanın yetişmesinde, çevresinin etkisi yadsınamaz. İnsan, ev halkıyla kaynaşmadan da yoksun kalabilir.

Bir de güvensizlik, tedirginlik ve mutsuzluk gibi durumlar etkiler insanı. Bunlar, sonradan ruhsal çöküntüye yol açarlar.

ÖZELLİKLE ana-babanın aşırı dereceye çocuk üstüne düşmesi ve koruyucu olması, ufacık incinmelerin olay haline getirilmesi, çocuk için yaşıtlarına ayak uydurmamayı yaratır.

Evde çocukla alay edilmemelidir. Bu, çocuğu boş yere başarısızlığa ve başarısız olma korkusuna iter.

Başka nedenler arasında uykusuzluk, açlık, yorgunluk ve hastalıklar önde gelebilir.

Nedenini araştırmak, bulmak kaçınılmazdır. Çocuğa ilgi gösterilmelidir. Ondan yapabileceği şeyleri istemeli, yaptığında da ödüllendirmeli, onuru yüceltilmelidir. Bu, kendine güvenini artırır onda.

Doğru konuşmak, çocukla dürüst olmanın erdemine inanışı doğurur.

DELİ DOLU OPERET EKRANA GELİYOR

Dizi, üç bölüm olarak yayımlanacak

Ekrem Reşit-Cemal Reşit Rey kardeşlerin operetlerinden "Deli Dolu", Ramazanda ekrana gelecek. Bundan önce "Alçaktan Uçan Güvercin"i televizyona uyarlayan Ünal Küpeli, İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nde sahneye konan bu

güzel opereti, TV izleyicileri için filme aldı. TRT yetkilileri, "Deli Dolu"nun üç bölüm halinde yayınlanacağını söylediler.

OKUL ARKADAŞLARI «ROL ARKADAŞI» OLDU

Ercan Turgut ile Deniz Uğur, konservatuvarda sınıf arkadaşı idiler. Sonra ikisi de şarkıcı oldular. Ercan Turgut önce Hafif Batı Müziği şarkıları söyledi, ondan Arabesk'e atladı. Deniz Uğur ise, şu anda sahnelerin en genç assolisti.

İki okul arkadaşı yıllar sonra, bir film setinde bir-araya geldiler. "Yaşadım mı Ben?" adlı filmde, onlardan başka Berhan Şimşek, Yıldırım Gencer, Baki Tamer ve Necdet Kökeş oynuyorlar.

pul

YANDA resmini gördüğünüz Somali pulu, ülkede eski geleneklerinin günümüzde de yaşatılması amacıyla çıkarılmış bir dizi pulun ilki. Çok renkli olarak basılan bu seri, ülkenin en değerli pulları arasında...

sinema

ÇİZGİ FİLMLER NASIL YAPILIR?

Filmler, uzun bir çabanın sonucu olarak ekrana geliyor

"Tatlı Kahramanlar", "Vikingler", "Candy", "Tom ve Jerry"... Çizgi filmler, hemen herkesin ilgisini çekiyor. Bu filmlerle sinemaya veya ekrana gelen "kahramanlar" kısa sürede, çoğumuzun sevgilisi oluyor.

Bizim koltuğa oturup rahatça izlediğimiz bu filmler, nasıl zorluklarla yapılıyor, biliyor musunuz? "Hayır" mı, öyleyse bu hafta size çizgi filmlerin nasıl yapıldığını kısaca anlatalım:

Sinema, bir göz kusuruna dayanıyor. Diyelim bir sahnede oyuncunun su içmesi gerekiyor. Oyuncu normal olarak elini uzatır, bardağı alır, ağzına götürüp suyu içer. Sinema kamerası, kolun tüm hareketlerini tek, tek filme alır. Gösterim sırasında bunlar belli bir hızla göze gelince göz bunları kendiliğinden birleştirir. Tek, tek resimler değil, o resimlerden oluşan bir hareketi görür.

Çizgi film tekniği de aynıdır. Yalnız burada kullanılan kamera, sinemadaki gibi sürekli çalışmaz. Her defasında tek bir resim alır.

Çizgi film sanatçısı, her hareket için önce "ana resimleri" saptar. Örneğin yukarıdaki sahneyi çizgi film olarak yapacaksak ana resimler "adamın elini bardağa uzatış ve onu ağzına götürüşüdür. Bu ikisine "ilk" (adamla bardağı gösteren resim) ve "son" (bardaktaki suyun içildiğini gösteren) resim de eklenir ve böylece 4 resim elde edilir.

Ancak bu 4 resim arasında boşluklar vardır. Sanatçı bu kez ana resimler arası için "ara resimler" yapmaya başlar. Örneğin adamın kolu hareket eder, biraz aşağıya iner, biraz daha iner, bardağa yaklaşır, iyice yaklaşır.... Bunlar birinci resimle, adamın bardağı tutuşunu gösteren iki ana resim arasına konur. Sonra ikinci ana resimle, son resmin arası doldurulur. Bunun için yapılan resimlerde el artık bardağı tutmuştur. Her resimde kol biraz daha yükselip, ağıza yaklaşır. Bunlar da ikinci ana resimle "son" resim arasına konur.

Gösterim sırasında bunlar hızla gösterildiği zaman seyirci yapılan tek tek resimleri değil, adamın elini uzatıp bardağı tutuşunu gösteren bir "hareketi" izler.

Çizgi film hem masraflı, hem de uzun zaman ve büyük özen gerektiren bir iştir. Örneğin bir dakikalık bir çizgi film için 2500 - 3000, bazen daha da fazla resim yapmak gereklidir.

İşte Hanna ve Barbera adlı iki Amerikalı ressamın yarattığı ünlü dizi: Taşdevri...

Dizinin sevimli kahramanı Fred Çakmaktaş, her zamanki gibi en çok sevdiği bowling oyununu oynuyor. Birinci karede top, çene hizasında. Sonraki karelerde ise yavaş yavaş biçim değiştirilerek, atış yapılıyor. Resimler kameranın önünden hızla geçirildiğinde, ekrana sanki canlıymış gibi yansıyor.

OKURDAN OKURA

Şiirlerinizi, kısa hikâye, fıkra, ve resimlerinizi **"Milliyet Çocuk Dergisi: Okurdan Okura-Cağaloğlu/ İstanbul"** adresine bekliyoruz.

HİKAYE

KÖPEĞİM KARTOPU

BİR gün babam beni hayvanat bahçesine götürdü. Orada çok güzel hayvanlar vardı. En çok sevdiğim köpek oldu. Benim de bir köpeğim olmasını isterdim. Babam beni kırmak istemedi, bana bir köpek aldı onu çok sevdim. Bembeyaz kar gibiydi, onun için adını Kartopu koydum.

Bir yaz günü babam, annem ben ve Kartopu denize gittik. Babamla, annem denize dalmadan önce bana, "Buradan ayrılma, Kartopu'nu da bekle" dedi. Sonra annemle babam suya daldı, o sırada Kartopu yanımdan uzaklaştı, babamla annem denizde fazla uzaklaşmadan babama bağırdım.

"Baba! Kartopu yok, gitmiş" dedim. Babam, Kartopu'nu aramaya çıkacağı sırada Kartopu geldi. Çok şaşırdım, komşunun ipinden bir mayo alıp giymiş, ben Kartopu'o ne diyecektim." Kartopu beni itti ve o da denize atladı, artık Kartopu akıllı bir köpekti. Her istediğim şeyi yapıyordu.

Yine bir gün babam, annem ve ben Kartopu'nu evde bırakıp bir lokantaya yemeğe gittik. Döndüğümüzde bir de ne göreyim, Kartopu doğurmuş, tam dört tane yavrusu vardı. Sonra onlara bir kulübe yaptırdım, onlar da , ben de çok mutluyduk. O zamandan bu zamana kadar mutlu bir hayat sürdürüyoruz.

AYTEN GÜNGÖR

FIKRA

DAHA ÖNCE

Sarhoşun biri taksiye binmiş ve otele götürülmesini istemişti. Şoför ara dikiz aynasından yolcusunun soy maya başladığını gördü ve telaşla:

— Kolay gelsin! Daha otelde değils diye seslendi.

Sarhoş peltek peltek:

— Ne! diye mırıldandı. Bunu bi daha önce söylemeliydin. Az önce ay kabılarımı kapının dışında bırakmış bile...

ÖZÜR

Galip, sınıfının sonuncusuydu. Ba çıkıştı, "Sonuncu olmaya utanmıyor sun? Bak karnene, 'sınıfının 30'unc diye yazmışlar."

— Daha kötüsü de olabilirdi baba, Galip. Ya sınıfta 40 kişi olsaydık!

ONLARI GÖTÜR

Bir gün bir adam, arabacıya sormuş

— İstasyona kaça götürüyorsun?

— İki liraya efendim, demiş arabacı

— Paketler kaça? demiş adam.

— Onlar parasız efendim.

— O halde sen paketleri götür. B yürüyerek gelirim.

ŞİİR

ORMAN

Bir orman istiyoruz
Çıplak bir toprak
Değil!
Yeşillik istiyoruz
Kuru bir çöl
Doğa anayı istiyoruz
Koca bir boşluk
Değil!
Kuşları istiyoruz
Kargaları
Değil!
Biz ağacı istiyoruz
Kuru bir kütük değil.

ATAM

Atam, Atam,
Sensin bizi kurtaran.
Bu yurdu bize
Sen ettin armağan.

Daha biz yokken,
Bu yurdu sen kurtardın
Sen çekip aldın bizi yoksulluktan
Sensin Cumhuriyeti kuran,
Yenilikleri yapan
Seni nasıl unuturuz Atam.
Sensin bizim gönlümüzde yatan,
Sensin, sensin Atam.

ERTUNÇ MERİÇTAN

KARDEŞ OLSAK

Hep bir olsak
Coşsak oynasak
Kardeş olsak
Hiçbir şeyden korkmasak

Hep bir olsak
Sevinsek, üzülsek
Hiç korkmadan
kardeşçe yaşasak

Emel ALFAT

KIMSESİZ ÇOCUKLAR

Sokaklarda dolaşıyorlar
Bir ümit arıyorlar.
Zorlukları aşıp,
Mutluluğa ulaşıyorlar.

Yardım elini uzatalım.
Zorluklardan kurtaralım.
El ele tutuşup.
Uygarlığa koşalım.

BANU ÖZKAN

KIŞ

Nerde şimdi güzel
Yaprak çiçek bulun
Her yerde bol bol
Lapa lapa yağar ka
Nerde şimdi güzel
Görülmez kelebekle
Karlar damları bekl
Uyur şimdi böcekle
Lapa lapa yağar ka
Nerde şimdi güzel

Dilara GÖRENE

DÜNYA ÇOCUKLA

Dünya çocukları bir
Sarısı siyahı beyazı
Hepsi dünya çocukla
Hepsi de anasının k

Bahar GÜNDÜZ

SIRMA

Bir
Bir kuşum var minicik
Tüyleri de sarıcık
Adı da var Sırmacık
Ötüyor da cik cit, cik.

REYHAN KORMALI

ÇOCUK KULÜBÜ

YENİ ÜYE OLAN OKURLAR

1227 - Selçuk Arca (İstanbul), 1228 - Selçuk Aykut (Antakya), 1229 - Mehmet Baş (Boyabat), 1230 - Ahmet Eren Akyarı (İstanbul), 1231 - Vehbi Kalıpçıoğlu (İstanbul), 1232 - Gül Güvercin (İstanbul), 1233 - Onur Bahçeci (Konya), 1234 - Özlem Topçu (Eskişehir), 1235 - Evrim Oralkan (Ankara), 1236 - Devrim Oralkan (Ankara), 1237 - Bülent Özzengin (Ankara), 1238 - Sema Demir (Bolu), 1239Ekrem Genç (Ankara), 1240-Özgür Ulupınar (Nevşehir), 1241 - Murathan Dinçay (Ankara) 1242- Fırat Baydur (Ağrı). 1243- Erol Tuna (Kırklareli), 1244- Necati Ilgıt (Mersin), 1245- Şeref Kantoğlu (Rize), 1246- Levent Yücetin (Antalya), 1247- Yalçın Kongur (Kırklareli), 1248- Ekin Tutluoğlu (İstanbul), 1249- Ufuk Erkut (Balıkesir), 1250- Gülbeniz Elvan Uzunöz (Ankara), 1251- Necati Baykal (İstanbul), 1252- Uğur Öge (Manisa), 1253- Taner Bulamacı (Bursa), 1254- Mete Sanan (İstanbul), 1255- Şule Başkeleş (İstanbul)

RADYOM

Küçük radyomu çok severim
Ne söyler ben dinlerim
Çocuk saatine bayılırım
Şiirs programlarına meraklıyım
Küçük radyomu hiç kurcalamam
Bozulursa dayanamam
Haberleri alamam
Bilgisiz kalırım o zaman

Vildan AKSOY

KÖYÜMÜZ

Sabahtan uyanırım
Horoz sesleriyle
Güğümler süt dolar
Benim güzel köyümde

İnekler kuzular meler
Köyüm mis gibi kokar
Papatyalar uyanır
Benim güzel köyümde

Şengül BAHADIR

MEKTUP ARKADAŞI

ÇAĞRI BİLGİN: Yaşım 12. Pul ve kartpostal biriktiririm. Basketbol oynamayı ve yüzmeyi çok severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Gazi Cad. Oğuz Sok. Konak Mah. No: 2/3 Burdur.

MURAT ÇINAROĞLU: Yaşım 9. İlkokul 3. sınıf öğrencisiyim. Özel meraklarım yabancı ve yerli damgalı pul biriktirip, resim yaparım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Haznedar Posta Cad. No: 46, D: 21, Kat: 5 İstanbul.

GONCA YENİOĞLU: Yaşım 10. İlkokul 4. Sınıfa gidiyorum. Müzik dinlemeyi, resim yapmayı severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Levent Mah. Sakarya Apt. No: 151/10 Demetevler / Ankara.

MUSTAFA AKGÜL: Yaşım 15. Kitap okumayı, spor yapmayı çok severim. Pul ve para biriktiririm. Yazışmak istiyorum. Adres: Barış Mah. Araphacı Sk. No: 12 Safranbolu - Zonguldak.

REYHAN ILDIZ: Yaşım 11. Kitap okumayı, bisiklete binmeyi çok severim. Pul ve kart postal koleksiyonu yapıyorum. Arkadaşlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Hacı Sabancı Sitesi. PTT Evleri 49 Blok: No: 1 Adana.

NİHAL ÜNAL: 13 yaşındayım. Ortaokul 2. sınıf öğrencisiyim. Kitap okumayı, spor yapmayı çok severim. Kartpostal koleksiyonu yapıyorum. Yaşıtım olan arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Kızılırmak Mah. Şantiye yanı No. 492 Balgat/Ankara.

YALIM AYTUL: Yaşım 10. 5. sınıftayım. Voleybol oynamayı, pul biriktirmeyi severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: 4. Gazeteciler Sitesi B-17 D: 2 Levent - İstanbul.

SİNEM ERER: Yaşım 9. İlkokul 3. sınıfa gidiyorum. Pul, kart ve para biriktiririm. Ortak zevkler taşıyan ve benimle mektup arkadaşı olmak isteyenlerin mektuplarını bekliyorum. Adres: Ihlamur Dere Cad. Meddah İsmet sk. 20/27 Beşiktaş - İstanbul.

FUNDA AFACAN: Yaşım 11. İlkokul 5. sınıfına gidiyorum. Yabancı ve yerli pul koleksiyonu yapıyorum. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Emek Mah. 204 Sokak A/14 Arzum Apt. Kat 9. D. 29 Adana

RESİM

Yıldırım Çullu

Ahmet Erol

Osman Delice

BİLMECE BULMACA

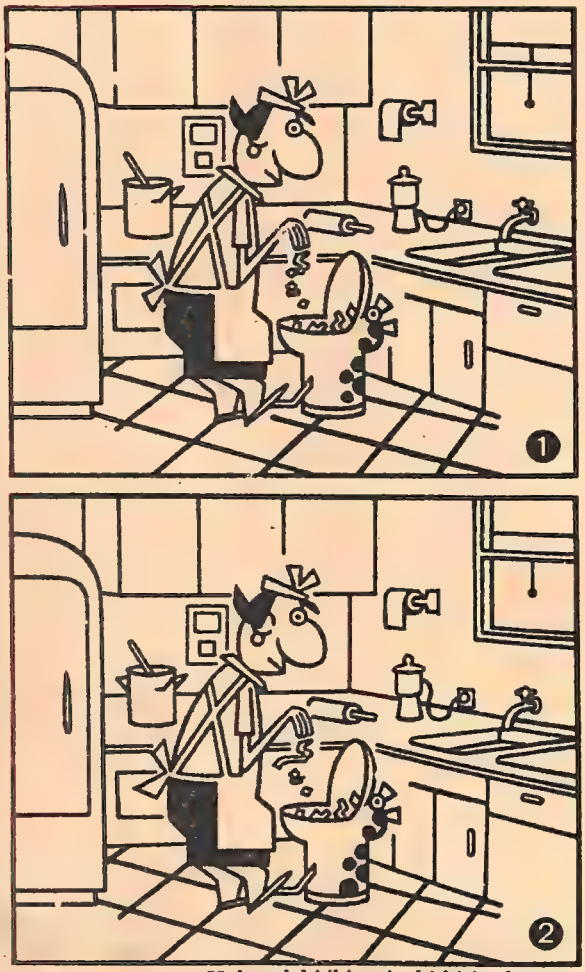

8 FARK

Yukarıdaki iki resim birbirine benzer görünüyorlar. Fakat, aralarında 8 noktada ayrım vardır. Bulabilecek misiniz?

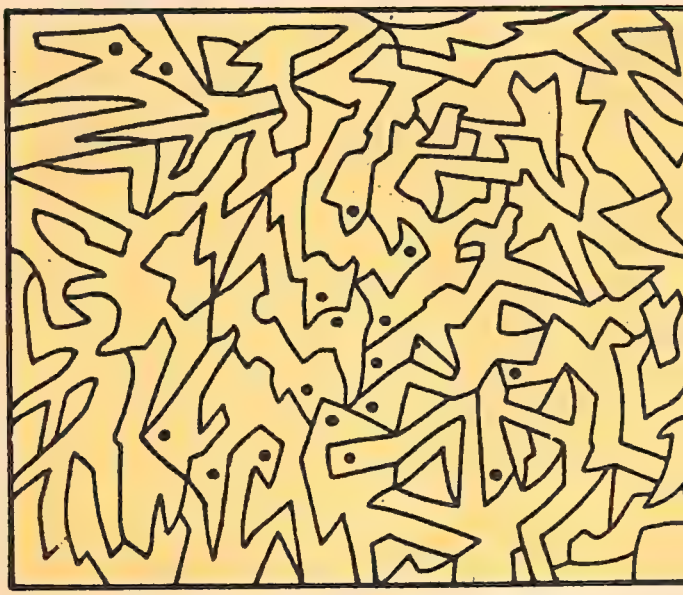

Noktalı yerleri boyayın! Bakalım neler oluyor?

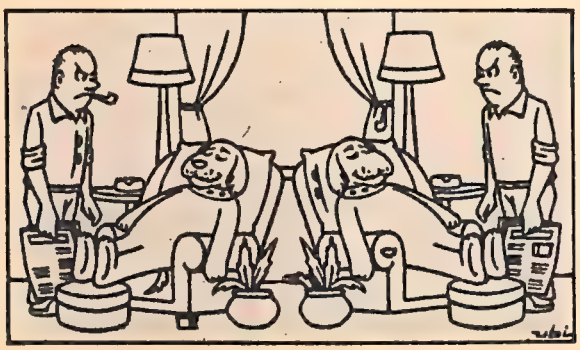

Yukarıdaki resimde simetrikliği bozan bölümleri bulabilir misiniz?

BİR HİKAYE YAZALIM

23. sayıdaki "Bir Hikâye Yazalım" köşesinin resimlerine gönderdiğiniz hikâyeler değerlendirildi. Kazanan kardeşimiz Kayseri Develi'den Tarık Soydemir. Hikâyeyi yine 18. sayfada bulacaksınız. Bu kezki resimleri yukarıda görüyorsunuz. Yazdığınız hikâyeleri gönderme adresini bir daha yineleyelim: "Milliyet Çocuk Dergisi" /Bir Hikâye Yazalım. Cağaloğlu/ İstanbul. Tümünüze başarılar...

BİLMECE * BULMACA

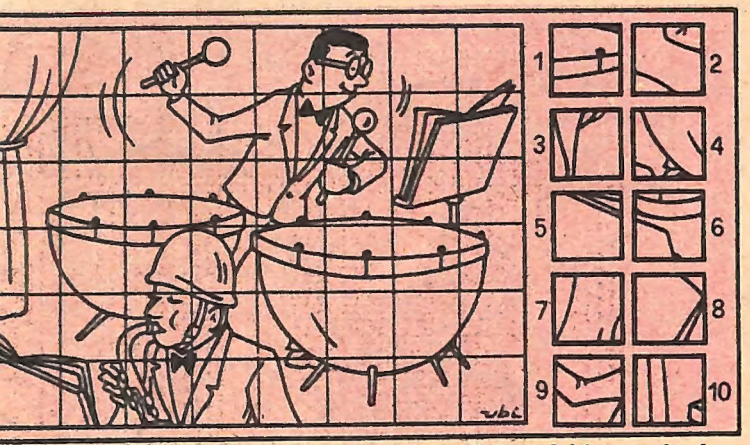

stte sağdaki küçük karelerden birisi, büyük karedeki parçalardan irinin eşidir. Rakam ve harfleri kullanarak bu kareyi bulabilir mi-niz?

HIRSIZ KİM?

Yukarıda indirimli satış yapan bir kravat dükkânı ve oradan kravat almış insanlar görüyorsunuz. Ama dikkat ederseniz, dükkân sahibi bir polis çağırmış; ona şunları anlatıyor: Dükkândaki satışlar sırasında 1.200.—TL'lık iki kravat aynı kişi tarafından çalınmıştır. Bu kişi kalabalık arasındadır. Onu bulabilir misiniz?

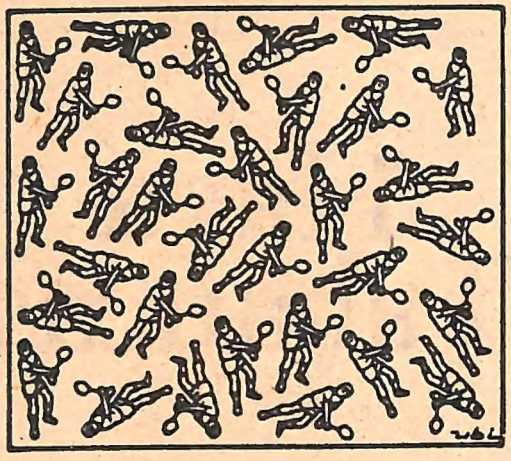

Altta dört gölge görüyorsunuz. Bunları aynı duruş biçimine göre yukarıdaki karede bulabilir misiniz?

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

8 FARK: 1- Evin altı, 2- Makas uçlarının arasındaki çizgi, 3- Öndeki adamın yakası, 4- Makasın sapı, 5- Öndeki adamın arka ayağı, 6- Bahçenin köşesindeki kaldırım çizgisi, 7- Öndeki adamın baston tutan eli, 8- Bahçıvanın şapkası.

FARKLI KARELER: 1- "Bar" tabelası, 2- İleride bacası görünen evin pencereleri, 3- Arabanın önündeki küçük levha, 4- Arabanın önündeki amblem, 5- Arabanın yanındaki çizgiler, 6- Arabanın kapısındaki çizgiler, 7- Taksi levhasının arkasındaki duvarın tuğlaları, 8- Arabanın öteki yanında görünen tarife saati, 9- Arabanın farı, 10- Öteki far.

SİMETRİK ŞEKİL: 1- Adamın kulağı, 2- Tablodaki yelkenli, 3- Tablodaki fenerin tepesi, 4- Kapının dış tokmağı, 5- Nota defterinin yaprağı, 6- Saksıdaki yapraklar, 7- Büfenin tutma yeri, 8- Çalgının düğmeleri, 9- Çalgının arka ucu, 10- Adamın kravatı.

KAMPİNG: 1 no'lu adam kampingtedir. Soıda ortadaki çadırın gerisinde elindeki dergiyi okuyor.

ATLETLER: 1- Göğüsteki rakam, 2- Ayakkabının dili, 3- Faniladaki arma, 4- Atletin saçı.

HANGİ H?: Yukarıda ortadaki H, istenen seçenektir.

nasıl çalışır?

Hava Tabancası

ASFALT, kaya, taş demeden, durup dinlenmeden çalışan hava tabancasının çalışma prensibi bu sayımızın konuğu. Gürültüsünden tanıyacaksınız onu ama o gürültü de hava tabancasının hemen her şeyidir. Görmüşsünüzdür, bu aygıtlar uzun kalın bir hortumla yakındaki bir motora bağlıdır. Hava tabancasının kalbi burada atar: Motor, havayı sıkıştırıp, belirli zaman aralıklarıyla, hortum ile tabancaya iletir. Normal atmosfer basıncının altı katı sıkıştırılmış hava, tabancanın içine, üstteki tetik aracılığında girer. Tetiğe basılınca, hava, ana silindir boşluğuna küçük bir valfı zorlayarak hücum eder ve boşluktaki silindiri süratle çelik tapaya fırlatır. Tapaya vuran silindir böylece altta yer alan çifte su verilmiş özel çelik matkabı ister taş olsun ister asfalt, ne delinmeye çalışılıyorsa o malzemenin içine doğru zorlar. Tabii matkap hava tabancasından roket gibi fırlamasın diye bir düzen de düşünülmüştür: Güçlü bir yay, ucu geri iter ve yerine oturtur. Üstte, boşluk içinde ileri geri hareket eden silindir aşınmasın, ısınmasın diye sürekli yağlanır, bu amaçla küçük bir yağ haznesi tabancada yer almıştır.

Hava tabancaları, göründüklerinden de daha hareketli aygıtlardır: Dakıkada 1100 ile 1500 vuruş arasında bir sürate erişirler ve her ne kadar çevrenin keyfini biraz kaçırsalar da, çalışanların işini kolaylaştırırlar.

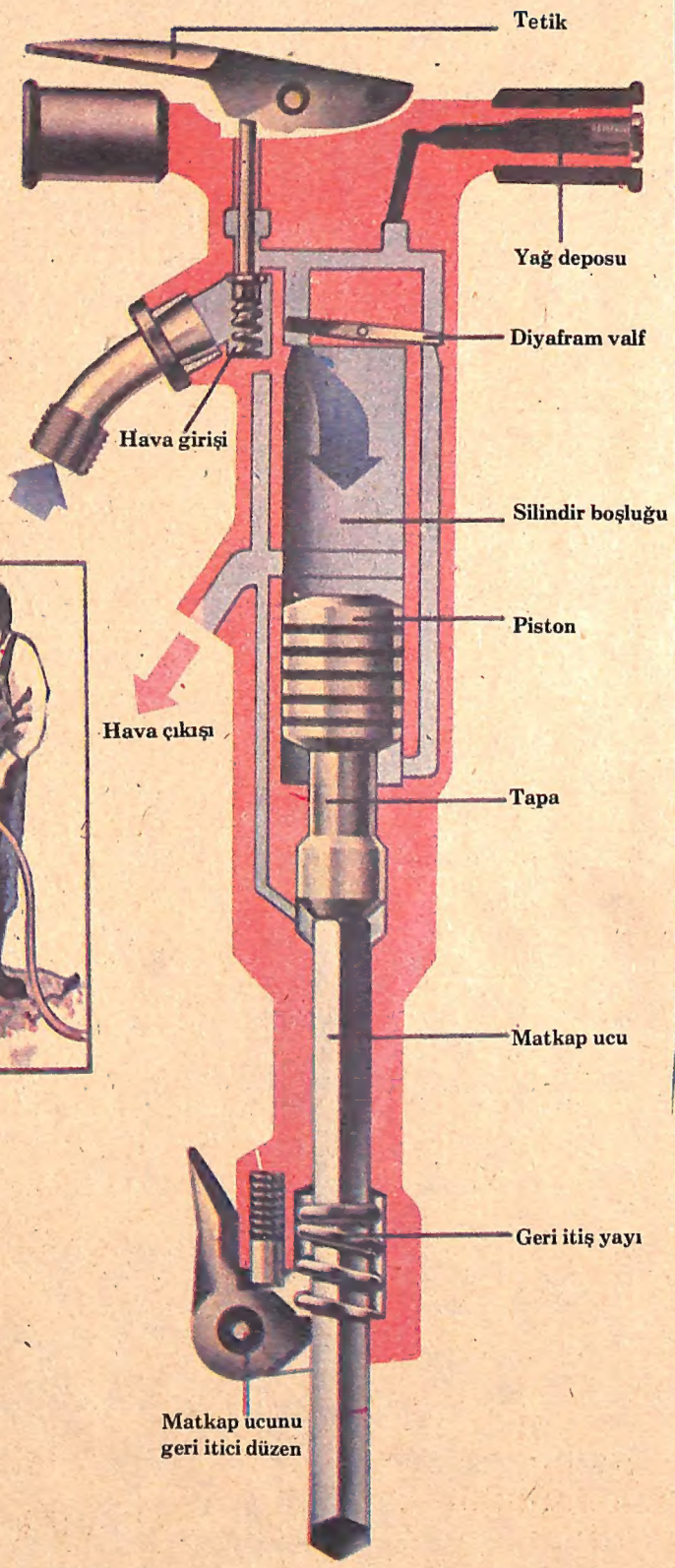

KİTAP KUPONU 28 | BİSİKLET KUPONU 28 | FUTBOL TOPU KUPONU 28 | YABANCI DİL KAMPLARI KUPONU 28 | TELEVİZYON KUPONU 28

Çocuklar!

BAKKALDAN ALACAĞINIZ ② TANE MİS MISIR GEVREĞİ'nin CORN FLAKES "Çok kolay" YAZAN YERİNİ KESİP BİZE GÖNDERİN, TİŞÖRTÜNÜZÜ ALIN!

Sevgili çocuklar,
Sizlere bahar ve yaz boyunca sırtınızdan çıkarmayacağınız tişörtler hazırladık. Bu tişörtleri, spor ve oyun forması gibi de kullanabileceksiniz.

Tişörtünüzü nasıl alacaksınız?

Bakkaldan iki kutu mısır gevreği (Cornflakes) alın. Kutuların yan kenarındaki "Çok kolay" yazılı parçayı kesin. Okunaklı yazılmış isim ve adresinizle birlikte P.K. 129 Mecidiyeköy-İstanbul adresine postalayın. Ama yaşınızla beraber tişörtünüzün "küçük" mü, "orta boy" mu olacağını belirtmeyi sakın unutmayın. Mısır gevreğinizi de afiyetle yiyin.

Mısır gevreği, tozşeker, soğuk süt.
Çıtır çıtır. Afiyet olsun.

ÇAĞDAŞ KAHVALTINIZ

Mayıs ve Haziran'da

BEDAVA

3000 TİŞÖRT DAĞITIYORUZ

"Babam her gece rahat uyuyor. Çünkü... TÜRKBANK'da hesabı var!"

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"ikinci adresiniz"